

DARBININKAS

Vol. LVIII Nr. 23

Penktadienis-Friday
Birželis-June 8, 1973

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N.Y. 11221

15 centų

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSAVIMAI NEW YORKE

Liet. Bendruomenės New Yorko apygardos balsavimo komisijos pirmininkas V. Padvarietis Darbininko redakcijai pateikė tokius balsavimo davinius. Viso balsavo 775 asmenys.

Rinkimai į tarybą

Į VII-ąją tarybą kandidatai balsavo:

J. Bagdonas — 155, prel. J. Balkūnas — 519, Tėv. P. Baltakis, OFM, — 282, J. Gerdvilienė — 163, J. Klivečka — 163, R. Mainelytė — 109, G. Miklauskas — 230, K. Miklas — 255, V. Radzivas — 371, kun. P. Raugalas — 296, P. Sandanavičius — 179, E. Vaičiulis — 275, A. Vakselis — 399, V. Žukauskas — 297.

Kandidatų buvo 14. Balsavo tik už 5 kandidatus. Penki daugiausia gavę yra: Jonas Balkūnas — 519, Aleksandras Vakselis — 399, Vytautas Radzivas — 371, Vitalis Žukauskas — 297, kun. Pranas Raugalas — 296.

Kiek pateks į tarybą, nustatys vyriausioji rinkimų komisija pagal balsavusių skaičių visoje Amerikoje.

ros Židinyje. Susirinko ir septinto skyriaus mokiniai, tėvai, giminės, mokyklos bičiuliai. Čia 11:30 buvo pamaldos lauke gražioje gamtoje po medžiais.

Po mišių mokiniai turėjo laiko persirengti, susitvarkyti. Iškilnių aktas buvo 1 val. žemutinėje salėje. Atestatus išdalyjo Lietuvos gen. konsulas. Paskaita sveikinimo kalbą, mokiniams įteikta daug dovanų.

Mokyklą baigė

Šiomet 8 skyrių lankė 14 mokinių. Egzaminus laikė tik 13, nes Dalia Treinytė atvyko iš Bostono, kur buvo baigusi 8 skyrius. Ji mokyklą lankė, bet egzaminų nelaukė. Išleistuvėse dalyvavo ir ji.

Šiomet mokyklą baigė:

Linas Alinskas, Birutė Bivainytė, Raminta Blažaitytė, Rasa Bobelytė, Vaidotas Bobelis, Daina Jurkutė, Vilija Katinaitė, Vytautas Kulpa, Loreta Orentaitė, Raimundas Šližys, Tauras Šulaitis, Paulius Švitra, Daiva Vebeliūnaitė ir Dalia Treinytė.

(Kitam Darbininko numeryje bus įdėtos baigusiuju nuotraukos ir bus plačiau aprašytas baigimo aktas ir Maironio mokykla.)

Atstovai į LB seimą

Drauge buvo renkami ir atstovai į PLB IV seimą. Kandidatų buvo 15. Balsų gavo:

J. Bagdonas — 146, prel. J. Balkūnas — 518, Tėv. P. Baltakis, OFM, — 273, J. Gerdvilienė — 153, J. Klivečka — 157, R. Mainelytė — 121, G. Miklauskas — 206, K. Miklas — 255, dr. Br. Radzivas — 283, kun. P. Raugalas — 300, A. Reventas — 149, P. Sandanavičius — 174, E. Vaičiulis — 267, A. Vakselis — 368, V. Žukauskas — 263.

Buvo balsuojama už 5 kandidatus. Penki daugiausia gavę yra: prel. Jonas Balkūnas — 518, Aleksandras Vakselis — 368, kun. Pranas Raugalas — 300, dr. Bronius Radzivas — 283, Tėv. Paulius Baltakis, OFM, — 273.

Čiurlionio ansamblis giedoja Clevelande lietuvių šimtmečių atžymėti paminklo pašventinime. Dešinėje ansamblio vadovas Alfonsas Mikulskis. Paminklas pastatytas prie lietuviškos Švč. Mergelės bažnyčios. Nuotr. V. Bacevičiaus

LIETUVIŲ JAUNIMAS DEMONSTRAVO BONNOJE

Kudirka, "Breschnew-Ausbeuter", "Breschnew-Kolonialist". Nešė ir juodu kaspiniu perrištą Lietuvos tautinę vėliavą. Nusivėžė patys pasigaminę lapelius "Heutiges Litauen und seine Freiheiten". Išdalino jų demonstracijos metu 10,000.

Kai Bonnoje viešėjo Brežnevas, jaunimo organizacija "Junge Union" gegužės 20 surengė tylią demonstraciją — su plakatais, gedulo raiščiais perrištom vėliavom.

Į demonstraciją nuvyko ir lietuvių studentai bei kitas jaunimas iš Miuncheno. Drauge su vietos negausiais lietuviais demonstracijoje nešė keturis plakatus: "Russens raus aus Litauen", "Freiheit fuer Simas".

Lietuviai studentai Vokietijoje išleido lapelį ir jį dalijo Bonnoje, kai ten viešėjo Brežnevas. Čia matome to lapelio viršų.

Heutiges Litauen und seine Freiheiten!

Am 14. Mai, 1972 verbrennt sich der 19-jährige Romas KALANTA, um die Aufmerksamkeit der Welt auf die Unterdrückung Litauens zu lenken. Seine letzten Worte sind: „Ich sterbe für die Freiheit Litauens!“

Am 18./19. Mai kommt es in Kaunas, der zweitgrößten Stadt Litauens, anlässlich des Begräbnisses von Kalanta zu heftigen Demonstrationen und Unruhen. Drei weitere Selbstverbrennungen als Zeichen des politischen Protests werden bekannt. Folgen: Hunderte von Jugendlichen werden festgenommen und bis zu 10 Jahren abgeurteilt.

Warum?

POLITISCHE FREIHEIT: Unter Vertragsbruch und Mißachtung des Selbstbestimmungsrechtes der Völker wurde Litauen aufgrund des Ribbentrop-Molotov Paktes in die Sowjetunion inkorporiert. Seither hat das litauische Volk genügend Beweise dafür geliefert, daß es um seine Freiheit kämpft. Zuletzt erregte die Auslieferung des Matrosen Simas KUDIRKA durch die Amerikaner die Aufmerksamkeit der Freien Welt. Simas Kudirka verbüßt nun aufgrund seines Freiheitsdranges eine 10-jährige Haftstrafe.

MAIRONIO LITUANISTINĖ MOKYKLA BAIGĖ MOKSLO METUS

Išleido 19-tąją abiturientų laidą

Maironio lituanistinė mokykla New Yorke birželio 2 baigė mokslo metus. Tą dieną mokiniai prieš vasaros atostogas paskutinį kartą susirinko į mokyklą. Klasėse buvo tik viena pamoka. Išdalinti pažymėjimai, apžvelgti metų darbas. Paskui visa mokykla išėjo išskylauti į parką. Čia žaidė, išlėjęsi po medžiais, užkandžiavo. Sugrįžus 12 val. į mokyklą, salėje buvo bendros iškilmės — mokyklos užbaigimas. Pravedė mokyklos

vedėja Dana Bobelienė. Geriausiems mokiniams išdalintos dovanos. Žemųjų klasių mokiniai pašoko keletą tautinių šokių.

Abiturientų išleistuvės

Aštunto skyriaus išleistuvės ir iškilmės buvo birželio 3 Kultū-

Leonardas Šimutis, gavęs visuomenininko premiją. Žiūr. vedamąjį.

Los Angeles miesto majoru išrinktas juodasis Thomas Bradley, nors Los Angeles tik 18 proc. juodųjų. Aiškinama, kad lėmė ne rasinis ir ne partinis (Yorty ir Bradley — demokratai) sumetimas, bet asmeninės kvalifikacijos ir noras... pakeisti.

Respublikonai 1974 rinkimuose neteksią 10-20 atstovų. Taip spėja Monitor. Nebūtinai dėl Watergate. Dėl tradicijos, kad prezidento partija rinkimuose

netenka 25-30 arba 6-7 proc. kongresmanų. Populiariūs prezidentai—Rooseveltas, Eisenhoweris, Kennedy netekimą sumazina, bet naujų neduoda. Pvz. Eisenhowerio metu 1954 respublikonai neteko 18, bet jau 1958 — 48. Demokratai daugiausia neteko Trumano metu (1946 — 55) ir Johnsono (1966 — 47). Mažiausia neteko Kennedy laikais (1962 — 4).

Valstybės sekretoriaus Rogers 17 dienų kelionė po lotynų Ameriką nebuvo sėkminga. Nors jis žadėjo "naujas bendradarbiavimo formas" ir vietoje "paternalizmo" Amerikos poziciją vadino "fraternalizmu", bet pažadai buvo sutikti skeptiškai, nes tai esą žodžiai be turinio. Esą Rogers "kalbėjo, bet nesiklausė, ką mes norėjom jam pasakyti". Rudenį keliaus prez. Nixonas.

"Skylab 2" pataisytas tiek, kad temperatūra sumažėjo iki 80 laipsnių. Bet darbus siaurina menki elektros ištekliai, sugedus plokštėm, kurios saulės šilumą paverstų elektra. Šią savaitę aiškės, ar astronautai iškops į erdvę plokščių taisyti.

Sen. Buckley pasiūlė papildą prie konstitucijos abortam uždrausti.

Kun. Philip F. Berrigan, išsigarsinęs kaip Vietnamo karo priešininkas, dabar išsigarsino jau prieš ketveris metus slaptai vedęs vienuolę Elizabeth Mc Alister.

EUROPOJE:

Pop. Paulius VI 1975 metus Romoje "šventaisiais metais". Kitur jie prasideda nuo š. m. birželio 10.

Graikijos min. pirm. George Papadopoulos birželio 1 paskelbė, kad Graikijoje panaikinama monarchija.

Vokietija ir Čekoslovakija geg. 30 susitarė dėl diplomatinų santykių ir dėl Muencheno sutarties panaikinimo.

Sovietų lėktuvas geg. 27 sudužo Vokietijoje. Lakūnas, nusileidęs parašiuotu, gavo azylio teisę.

Sovietų supersoninis lėktuvas Tupolev 144, demonstruojama Paryžiaus aerodrome, birželio 3 sprogo. Žuvo įgula — 6, taip pat žiūrovų 8.

kaltino: esą didžiosios kompanijos per pirmą šių metų ketvirtį turėjo gryno pelno bilijonus — 27 proc., kai kurios iki 50 proc. Reikalauja ir čia vyriausybės kontrolės. O vyriausybė tebenori tenkintis "savanoriška auto-kontrolė", nežadėdama pakelti gazolinui federalinius mokesčius antra tiek — kitais 5 cn. galonui. Tai duosią vyriausybei pajamų apie 1 bil. ir pristabdytą gazolino vartojimą.

3. Konfliktas dėl pinigų karui Cambodijoje

Senatas geg. 31 63:19 balsų nutarė nubraukti sumas karui Cambodijoje. Nelaukė nė iki Kissingeris baigs derybas Paryžiuje. Negelbėjo argumentai, kad toks paskubintas nutarimas sustiprina komunistų pozicijas derybose.

(Kai kas aiškina, kad čia laimėjo amerikiečių charakteris — skambus, nekontroliuotas žodis ir pradžioje greitas veiksmas, bet ištvėrmės stoka tolimoje distancijoje, o tada impulsas nusveria šaltą protą. Tuo ir naudojasi sovietai, treniruoti ilgus distancijos akcijai, atkakliom nenuolaidžiom derybom alinančiai priešininką).

Amerika — Europa: kas jas skiria

Prez. Nixonas paskelbė šiuos metus Europos metais. Žada rudenį kelionę į Europos sostines atnaujinti santykiams su Europa. Tie santykiai apleisti, pirmenybę atidavus santykiams su Kinijos ir Rusijos komunistais. Santykius atnaujinti pradėta nuo Europos vadų keliavimo į Washingtoną — Anglijos, Italijos, Vokietijos. Bet Amerikai svarbiausia aiškintis su Prancūzija, kuri pasitraukė iš Nato, yra priešinga karinių jėgų mažinimui Europoje ir nuo de Gaulle laikų nori būti nepriklausoma nuo Amerikos. Prisideda ir tai, kad Prancūzijos garbės jausmas buvo pažeistas, kada Amerika atsisakė dalytis su Prancūzija atominėm paslaptim. Tad prez. Pompidou atsisakė keliauti į Washingtoną. Anksčiau su prez. Nixonu susitiko Azorų salose, dabar, gegužės 31 — birželio 1, Islandijoje.

Nors Nixonas ir Pompidou jaučia vienas antram pagarbos, bet ir Islandijoje juos skyrė valstybių interesai. Amerikos interesas: sumažinti Europoje karinių jėgų kiekį; Europos apsaugą perleisti pačiai Europai; nukelti Europoje muitų sienas Amerikos žemės ūkio produktam. Prancūzijos interesas: kad Amerika stabilizuotų savo dolerį; kad į Europos ūkinės bendruomenės rinką nesiveržtų svetimos žemės ūkio prekės; nes Prancūzija pati yra didžiausias Europoje jų gamintojas; pagaliau, kad klausimai dėl prekybos ir Europos apsaugos nebūtų siejami; kad Europa nebūtų "šantažuojama" pasirinkimu: arba jūs įsileiskit Amerikos prekes, arba mes Europos neginsim...

Nors Nixonas ir Pompidou jaučia vienas antram pagarbos, bet ir Islandijoje juos skyrė valstybių interesai. Amerikos interesas: sumažinti Europoje karinių jėgų kiekį; Europos apsaugą perleisti pačiai Europai; nukelti Europoje muitų sienas Amerikos žemės ūkio produktam. Prancūzijos interesas: kad Amerika stabilizuotų savo dolerį; kad į Europos ūkinės bendruomenės rinką nesiveržtų svetimos žemės ūkio prekės; nes Prancūzija pati yra didžiausias Europoje jų gamintojas; pagaliau, kad klausimai dėl prekybos ir Europos apsaugos nebūtų siejami; kad Europa nebūtų "šantažuojama" pasirinkimu: arba jūs įsileiskit Amerikos prekes, arba mes Europos neginsim...

Tuo tarpu faktas, kad kainos kyla tempu, kuris rodo metų galimą 9 proc. pakilimą; dolerio vertė vėl krinta — pereitą savaitę iki 120 dol. už aukso uncią. Tad sen. Mansfield, sen. Mills, AFL-CIO prezidentas Meany skelbia, kad Nixono ūkinė politika savęs nepateisino; reikalauja, kad kainos tuojau pat būtų išaldytos. Jei to nebus, Meany grasina reikalavimu kelti atlyginimus. Spauzdoje sakoma, kad infliacijos eiga labiausiai palietusi neturtingąjį ir vidutinį sluoksnis.

AMERIKOJE:

Juodojoje Amerikoje nauji ženklai. Pagal Monitor, mokyklų integracijos reikalavimas atvesęs tarp pačių negrų. Atlantoje ir kitur juodieji tėvai pasisakė prieš "masinį businimą". Anot Atlantos formulės: "tegl juodiesiems duoda darbo, ir tegul baltieji turi sau segregaciją".

Politiškai juodieji ima atšalti ne tik nuo respublikonų, bet ir nuo demokratų partijos. 1964-70 metais 90 proc. balsų juodieji atidavė demokratam. Prieš metus 3,000 juodųjų delegatų konvencija Gary, Ind., pasisakė už trečią partiją — juodųjų. Bet lig šiol ji dar nesukurta.

SAVAITĖS ĮVYKIAI

Gegužės 28 —
birželio 4

Kongresas imasi paveržti vairą iš prezidento

Savaitė — lyg be didelių įvykių.

Apie Watergate tebekalbama. Naujo maža kas. Sakoma, tai buvo pertrauka, po kurios eigą atnaujins.

Apie Kissingerio derybas Paryžiuje su Š. Vietnamu žadama "pažanga", bet nieko konkretaus; komunistai tuo tarpu, gegužės 30, pamėgino puolimą tankais, o Kanada paskelbė pasitraukianti iš kontrolės bei priežiūros komisijos ir nuo liepos 31 atsiims savo 290 vyrų dalinį.

Prezidento Nixono susitikimas su prezidentu Pompidou gegužės 31 — birželio 1 Islandijoje galėjo būti pagrindinis įvykis. Bet iš anksto buvo abejojama, kad Amerikos ir Prancūzijos nusistatymai sutaptų; tad ir konferencijoje tebuvo sutarta toliau aiškintis tarp Prancūzijos užsienio ministerio ir prezidento Nixono patarėjo (apeinant tokiu būdu valstybės sekretorių!).

Savaitėje vis dėlto būta įvykių, kurie rodo prezidento Nixono prestižą pakirstą ir toliau kertamą, ir dėl to jo vidaus bei užsienio politika susilaukia Kongreso smūgių, sustiprinusių Azijoje ir Paryžiuje komunistų pozicijas, sustiprinusių pozicijas Brežnevo, kuris atvyksta į Washingtoną birželio 18.

-0-

Watergate aiškus rezultatas — susilpnintas prezidento Nixono prestižas, pakrikdyta jo "naujoji dauguma", kuria jis rėmėsi prieš Kongresą. Dabar Kongresas jaučiasi galįs paveržti vairą iš prezidento ir jam diktuoti savo valią. To diktavimo ženklai rodėsi ir užsienio politikos klausimais.

1. Konfliktas dėl kainų kilimo

Iždo sekretorius Shultz ūkinių patarėjų tarybos pirmininkas Stein — abudu dar geg. 29 tvirtino, kad ekonominė politika esanti sveika; kad balandžio mėn. kainų kilimas sulėtėjęs; reikia tik išlaukti, iki savaimės infliacijos atslugs. Tačiau ir jie negalėjo tvirtinti, kaip buvo vyriausybės skelbiama, jog per metus kainos tepakils 3 proc.

Tuo tarpu faktas, kad kainos kyla tempu, kuris rodo metų galimą 9 proc. pakilimą; dolerio vertė vėl krinta — pereitą savaitę iki 120 dol. už aukso uncią. Tad sen. Mansfield, sen. Mills, AFL-CIO prezidentas Meany skelbia, kad Nixono ūkinė politika savęs nepateisino; reikalauja, kad kainos tuojau pat būtų išaldytos. Jei to nebus, Meany grasina reikalavimu kelti atlyginimus. Spauzdoje sakoma, kad infliacijos eiga labiausiai palietusi neturtingąjį ir vidutinį sluoksnis.

2. Dėl gazolino nepritekliaus

Užsidarė 1,020 gaz. stočių; numato užsidaryti kitos 1,914. Užsidarė stotys, nepriklausančios didžiosiom kompanijom, negaudamos iš pastarųjų gazolino.

Kongrese kilo balsų, kad gazolino stokos priedanga esą didžiosios kompanijos nori išspausti nepriklausomas stotis, susidaryti sau monopolinę kontrolę ir nustatyti kainas. Sen. Jacksonas pasiūlė įstatymą įpareigoti didžiąsias kompanijas duoti gazolino nepriklausomoms stotim. Sen. Stevensonas III ap-

PER PROCESIĄ DĖVĖTI TAUTINIUS DRABUŽIUS DRAUDŽIAMA

“Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika” Nr. 4 duoda šias informacijas iš Panevėžio ir Vilkaviškio vyskupijų

PANEVĖŽIO VYSKUPIJA (Primušė rožančių pardavimą)

Šeduva. 1972.VIII.27. Panevėžio ir Kaišiadorių vyskupijų valdytojas kan. P. Bakšys teikė sutvirtinimo sakramentą. Valdžia leido patalkinti tik dviem kunigam. Sutvirtinamųjų buvo apie 3000. Pervargęs nuo įtempo darbo, tik baigęs sakyti pamokslą, zakristijoje mirė Šeduvos dekanas Pakruojo klebonas kun. Juozas Ražanskas, gim. 1910.

Tą pat dieną chuliganai plytgaliumi primušė einančią namo devocionalijų pardavėją senutę. Pargriuvusią chuliganai dar apšaudė, pagrobė pinigų ir rožančius ir pabėgo. Senutė ligoninėje mirė.

(Uždraudė tautinius drabužius)

Joniškėlis. 1972.VIII.13. Čia buvo Švč. Mergelės Marijos ir Dangų Paėmimo atšvaitai. Po jų Joniškėlyje aplankė Pasvalio rajono DŽDT Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Stapulionis ir, išsikvietęs kleboną kun. B. Jarecką ir bažnytinio komiteto kasininką, juos rūsčiai barė:

“Kam buvo kviesta tiek daug kunigų ir klierikų? Kam klebonas leido pamokslą sakyti kito rajono kunigui? Kodėl klebonas leido mergaitėm per procesiją dėvėti tautinius drabužius?”

Faktiškai atlaiduose dalyvavo tik trys kunigai ir tiek pat klierikų. Valdžios atstovas reikalavo, kad klebonas pažadėtų daugiau tautinių drabužių mergaitėm neduoti. Klebonui nesutikus, Stapulionis išprieštaravo parapijos komitetą pasirašyti, kad tautinius drabužius iš bažnyčios pašalins. Pasvalio rajono bažnyčiose per procesiją dėvėti tautinius drabužius yra draudžiama.

(Kokių į Ameriką neišleidžia)

Krikliniai, Pasvalio raj. 1971 pabaigoje Kriklinių klebonas kun. P. Masilionis prašė Pasvalio rajono valdžios leidimo aplankyti gimines Amerikoje. 1972 birželio gavo neigiamą atsakymą. Mat, kun. Masilionis nepriklauso išleidžiamųjų į užsienius kunigų rūsiai, kuri valdžiai visiškai patikima, o dažniausiai daugiau ar mažiau reikalų turi ir su KGB organais. Tokių “nuopelnų” Kriklinių klebonas neturi. Tik jam atvykus į Kriklinių parapiją, Pasvalio rajono Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Stapulionis įspėjo: “Sėdėk bažnyčioje. Negastroliuok po parapiją”.

Rajono valdžiai nepatinka klebono Masilionio pamokslai, kurie paliečia aktualius tikinčiųjų gyvenimo klausimus. Pvz. Kriklinių kolūkių vadovybė tiem kolūkiečiams, kurie sekmadienį dirba, moka dvigubai — po 10

rub. už darbadienį. Prieš Marijos aplankymo atšvaitus (VII.2.) kolūkiečiams buvo paskelbta, kas atšvaitų dieną dirbs, gaus po vežimą šieno. Kadangi šieno apskritai sunku gauti, ne vienas kolūkiečis susigundė ir atšvaitų dieną dirbo. Klebonas per pamokslą priminė, kad blogai daro tie katalikai tėvai, kurie kelia iškilmingas vestuves vaikam, atsisakantiems priimti moterystės sakramentą. Kun. Masilionis taip pat perspėjo tikinčiuosius dėl iškilmingų laidotuvių pakaruokliams.

1972 liepos mėn. kun. P. Masilionis buvo pakviestas į Pasvalio saugumą. Viršinininkas jam priekaištavo dėl kunigų išsišokinimų per pamokslus. Minėjo kunigus Buliauską, Nykštų ir kt. Per smarkus esąs ir Kriklinių klebonas. Saugumo viršinininkas tvirtino, kad maldaknygių tikintiesiems užtenka, kad tarybinė valdžia sutikusi leisti katalikišką laikraštį, tik kunigai nesugebą sudaryti redkolegijos. Kunigų taip pat užtenka, tik reikia geriau atrinkti tinkamus į seminariją kandidatus. Klebonas kun. Masilionis aiškino saugumo viršinininkui, kad ateistinė propaganda visiem įgrisusi, suklastota, pornografiška. Kunigo pareiga pasakyti tikintiesiems tiesą.

— Kodėl jūs, kunigai, rašote kolektyvinius pareiškimus, sakykite, dėl kun. Žiukelio, — klausė saugumietis. Mat kan. Žiukelis Rugienio įsakymu buvo skiriamas į užkampį Šimonių parapiją. Pasvalio rajono kunigai, gindami savo dekaną, pareiškime valdytojui kan. P. Bakšiiui priekaištavo, kad toks perkėlimas prieštarauja Bažnyčios teisei. Saugumietis dar priminė, kad pareiškimai siunčiami į užsienį, kaip pvz. 17.000 memorandumas, neduos jokios naudos.

— Jei ko reikia, surašykite viską ir pasiųskite Rugieniui, — patarė saugumietis. Baigdamas pokalbį, apgailėstavo, kad Valstybinio saugumo komitetas sukurtas kovai prieš kontrevoliuciją šiuo metu turi domėtis kunigais.

VILKAVIŠKIO VYSKUPIJA (Kun. Zdebskio likimas)

Prienai. 1972.VII.26. Prienių tikintieji nuvyko į Praveniškių lagerį pasitikti ir laisvę išėinančio Prienių vikaro kun. J. Zdebskio. Tačiau jis jau buvo dieną anksčiau paleistas, norint išvengti “politinės demonstracijos”. Parapiečiai iškilmingai kun. J. Zdebskį sutiko sekmadienį, rugpjūčio 27. Kunigui po mišių grįžtant į zakristiją, vaikučiai barstė gėles. Šventoriuje suaugusieji ir vaikai sveikino buvusį kalinį. Gėlių buvo tiek

daug, kad jos netilpo kunigo glėby.

Rugienis neleido vysk. Labukui kun. Zdebskį skirti į Vilkaviškio vyskupiją. Po dviejų mėnesių kun. J. Zdebskis buvo pašalintas vikaru į Šilutę, Telsių vyskupijoje. Tai “kultūringas” ištrėmimo būdas. Nori dirbti pa-

MALDA UŽ TĖVYNĘ

Lietuvos katalikai vis labiau jaučia pareigą melstis už tėvynę. Per rankas platinamas atšaukimas, priminęs tikinčiųjų persekiojimą, girtavimą, moralinį palaidumą, tautinių ir religinių tradicijų niekinimą, tėvynės

— Dieve, pažvelk į Lietuvą, šiandien einančią skaudžiu kryžiaus keliu.

Teatėsa ši sunki dalia ne pražūtį, o tautos prisikėlimą. Per nusikaltimų debesis tepasiekia Tave, dangiškasis Tėve, mūsų atsiprašymo balsas, nes sunkūs nusikaltimai iš patėniai geležiniai prislėgė mūsų tautą. Daugelis jos vaikų nebemato

rapijoje — važiuok iš savos vyskupijos.

(Sutvirtinimo sakramentas)

Kalvarija. 1972.VII.22-23 čia buvo teikiamas sutvirtinimo sakramentas. Kapsuko rajono valdžia įsakė klebonui, kad ta proga nuimtų lauke esančius garšalkabius. “Kad valdžia nesupyktų”, liepos 22 net pamokslai nebuvo sakomi. Sutvirtinimo sakramentą priėmė apie 4000 vaikų.

Meteliai. 1972.IX.24. Metelių bažnyčia šventė 150 metų jubiliejų. Rugienis leido šventėje dalyvauti vyskupui, bet neleido teikti sutvirtinimo sakramento.

likimo pamiršimą, skatina kasdien melstis už tėvynę. Tėvynė kiekvienam žmogui yra brangi kaip motina, kaip gimtieji namai. Tik išsigimęs žmogus gali nemylėti savo tėvynės. Tad gelbėkime savo gimtąją žemę auka ir malda:

Tavęs, Dieve, ir savo amžinojo tikslo.

Tepraieina greičiau ta kančios taurė pro mūsų tautą.

Kol Tu, Viešpatie, pasilenksi prie savo kenčiančių vaikų, padėk kantriai ir ištvėringai pakelti spaudos naštą, kuri temdo mums saulę ir skaudina širdį.

To prašome per Kristų, mūsų Viešpatį. Amen.

LB NUTARIMAI

JAV LB tarybos sesija New Yorke balandžio 28-29 darbus baigė nutarimais. Juose dėkota ligšiolinei valdybai ir pritaroma jos veiklai; pareikšti nusistatymai ateičiai. Kai kas iš konkrečių nutarimų:

— Kultūrinei veiklai koordinuoti ir darbų kryptį nustatyti neatidėliojant organizuoti Kultūros taryba. Būtų tada labiau darbai planuojami ir tikslingiau subsidijuojami.

— Pageidauti, kad Švietimo tarybos branduolys pasilikty ir toliau Chicagoje, kur yra didžiausias lietuviško švietimo užnagaris.

— Švietimo taryba prašoma daugiau dėmesio atkreipti į lietuviško švietimo programas suaugusiems.

— Pritardama Visuomeninių reikalų tarybos veiklai, taryba prašė Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, kad šauktų dažnesnes informacines konferencijas — jos padėtų labiau derinti veiklą politinėje srityje ir išvengtų pasireiškimą Lietuvos bylai darytų vieningesnį bei efektingesnį.

— Pritarė praktikai, kad Vasario 16 proga renkant aukas būtų paliekama aukotojui laisva apsisprendimo valia, kuriam veiksniai ar organizacijai jis aukoja.

— Ryškinant “registruoto LB apylinkėje lietuvių” sąvoką nū-tarta: “registruotas LB apylinkės

lietuvis” yra tas, kuris (a) raštu pareiškia priklausomybę Lietuvių Bendruomenei, arba (b) bent kartą yra sumokėjęs solidarumo įnašą, arba (c) bent kartą yra balsavęs LB tarybos rinkimuose, arba (d) yra apylinkės valdybos įrašytas į apylinkės kartoteką, arba (e) užsiregistruoja LB tarybos rinkimų metu rinkiminėje komisijoje”.

— JAV LB taryba reiškia nepasitenkinimą JAV Prezidento Richard M. Nixon ir jo administracijos elgesiu, paneigiant JAV tautinėms grupėms JAV Kongreso skirtas sumas pagal Ethnic Heritage Act ir prašo, kad šios sumos būtų įtrauktos į šio krašto biudžetą”.

Sesijoje dalyvavo 29 tarybos nariai, 13 svečių. Nedalyvavo 26 tarybos nariai.

PREMIJA

UŽ VERTIMUS

Lietuvių rašytojų kūriniam plačiau pasaulyje paskleisti Lietuvių Rašytojų Draugija skelbia PETRO VARKALOS vardo literatūrinę premiją.

Premijos nuostatai

1. Premija skiriama už lietuvių rašytojo-jos prozos kūrinį — romaną, novelių rinkinį, dramą, arba je suredaguota ar išversta lietuvių prozos antologiją, pasirodžiusius 1974-1976 metais anglų kalba.

2. Premijos dydis — 1000 anglų svarų (apie 2500 dol.). Jos iniciatorius ir mecenatas Petras B. Varkala, Purley (Surrey), Anglija.

3. Komisiją premijuotam veikalui atrinkti skiria Lietuvių Rašytojų Draugija. Be trijų LRD narių, išsamiai pažįstančių literatūrą anglų kalba, komisijoje dalyvaus bent vienas nelietuvietis tos srities specialistas ir premijos mecenatas.

4. Premijuojamas vertinimo veikalas turi atitikti šiuos reikalavimus: a) Jis turi būti literatūriškai vertingas. b) Jo autorius gyvenęs laisvajame pasaulyje. c) Jo leidykla pakankamai žinoma, kad būtų garantuota veikalui žymiosios spaudos recenzijos ir bent vidutinis tiražas.

5. Neradus premijuotino veikalą, komisija gali minėtąją premiją paremti jau išversto literatūrinio atžvilgiu vertingo rankraščio išleidimą žinomoje leidykloje, jei tokios paramos leidykla reikalauja.

6. Nei premijuotino, nei remtino veikalą neradus, premija atidedama 1977-1979 metams.

SPARTA — Rašomos mašinėls (v. kalbomis, radio, spalv. TV, computeriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gauste iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 860 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdėdant naujas dalis. Aptarnaujame Queens ir apylinkes lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

Kas norėtų įsigyti lietuviškų plokštelių ar lietuviškų knygų, prašomi kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 429 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šerbenimis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO, BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Dėgelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šėštadienis iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Firmos rūšies lietuviškas maistas priimama kaina.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, ved. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, 296-2502 arba 296-7774; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211. ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus lietuviškus skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Ražūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5136.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 ORCHARD ST. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsiekite ir įstikinsite!

LIETUVIŠKOS MUZIKOS PLOKŠTELĖS, knygos, sveikinimų atvirukai, vėliavėlės, drožiniai, automobiliam lipinukai, suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje (tel. GL 2-2923) ir ALICE'S Florist Shop, 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 846-9527. Krautuvė atidara 7 dienas savaitę.

Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GĖLIŲ PARDUOTUVĖ
Alice's Florist Shop
107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.
— Gėlės įvairiom progom —
Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuširdų lietuvišką patarnavimą.

Lietuviško stiliaus paminklų sukuriami ir veltui pristatomi ir visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) Davenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta — Gausi parodų salė

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose: LĒKTUVAI VIESBUČIAI LAIVAI (Cruises) AUTOBUSAIŠS įdomių vietų lankymas

Specialios nuolaidos: INDIVIDAMS (ekskursiniai bilietais) GRUPĖMS JAUNIMUI ŠEIMOMS

Philadelphijos aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokiniai Motinos dienos programos metu Šv. Andriejaus parapijos salėje skaito dr. Jono Puzino “O, mylima motina.” Iš k. Algis Šalčičinas, Andrius Danta, Alė Surdėnaitė, Vilija Ramūnaitė ir Aušra Kanavičiūtė. Nuotr. K. Čikoto

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 Business Office GL 2-2923

THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄSSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published weekly

Prenumeratos kaina \$5.00 — Subscription per year \$5.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūrta. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai štreičkia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Visuomenės veikėjas Nr. 1.

Kun. Juozas Prunskis, žurnalistas, pasitraukdamas "į pensiją", nebaigė jam itin būdingos žurnalistinės misijos — pastebėti, išskirti ir šviesiom spalvom apšviesti iš žemesniųjų asmenis. Jis tęsia tai dabar jau kitų rankom, bet savo pinigais — iš savo gyvenimo santaupų paskyręs premijas, kuriom būtų pažymėti asmens žurnalistinėje, mokslinėje, visuomeninėje veikloje. Šiemet buvo paskirta pirmą jo premija už visuomeninę veiklą. Paskirta Leonardui Šimutčiui, kuris ir bus ta proga pagerbtas šį savaitgalį.

Dėmesio ir pagarbos L. Šimutis yra nusipelnęs.

Lygiai prieš 60 metų jis yra atvykęs į Ameriką. Nuo to laiko vargiai kuris tos išsvijęs žmogus taip plačiai buvo atsijęs išsvijęs veiklai. Veiklai žodžiu, plunksna, organizavimu: — nuo 1918 Tautos fondo sekretorius ir vėjus organizatorius (surinko Lietuvai 100,000); nuo 1918 L.R.K. Susivienijime ir nuo 1934 iki pereinamųjų metų jo pirmininkas; nuo 1932 L.R.K. Federacijos gen. sekretorius; nuo 1940 Altos pirmininkas, iš buvęs tose pareigose 25 metus; nuo 1914 pradėjęs redaktoriauti Katalike, Vytje, Garse ir nuo 1927 Drauge.

Dabar jis pensijoje. Šiemet atkopte į 81 metus.

Iš tos metų viršūnės žvelgdamas į savo nueitą kelią visuomeniniame lauke, L.Š., tur būt, pastebėtų, kad magiškas žodis, paskatinęs jį veikti ir nerezignuoti, jam buvo Lietuva — Lietuvos laisvė, Lietuvos demokratinis veidas.

Šis žodis buvo jam ir tiltas į kitos ideologijos grupes. Lietuvos dėliai jis siekė jungti visas

grupes bendrai veiklai. Jo pastangom 1940 išaugo Altas, kuris labiausiai gali simbolinti visų srovų vienybę; ją galėtum vadinti šiandien madingais lietuviškos koegzistencijos, lietuviškos detente, lietuviško ekumenizmo vardais. Nebuvo lengva jį sukurti, o ir sukurtą nebuvo lengva išlaikyti nesubirusį. Užtenka tik paskaityti jo "Amerikos Lietuvių Tarybos" istoriją.

Alto praeitis, istorija yra akivaizdus pavyzdys, kaip sugebėjo rasti bendrą kalbą tokios dvi ideologinės, dvi charakterių priešybės — Šimutis ir Grigaitis!

Vienybei išlaikyti reikėjo iškoti vidurio, ne kraštų; reikėjo kantrybės išlaikyti, iki laikas padės susigyventi su ideja; reikėjo nuolaidų, kompromisų. Tuo keliuėjo Šimutis.

Vidurio, palankaus vidurio, ieškojo ir tada, kai su nauja išsvijęs generacija atėjo nauja organizacinė vienybės forma — L. Bendruomenė.

Saikingo vidurio mėgino laikytis, net vienybės pastangų daryti ir įtampos tarp skirtingose generacijose išaugusių pačių katalikų veikėjų, nors jis pats stipriai šaknis įleidęs į ankstesnės generacijos dirvą.

Jo nuėjimas nuo visuomeninės scenos simbolina ir tos generacijos traukimąsi "į pensiją", palikus šviesius savo pėdsakus veikloje Lietuvai, veikloje lietuvių.

Apie Lietuvių Fondą buvo du pranešimai. LF tarybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis — apie kultūrinės veiklos finansavimą, lėšų skirstymo komisijos pirmininkas dr. A. Razma — apie lėšų skirstymą.

LF yra netoli savo užsibrėžto tikslo — sakė dr. Razma, — pagrindinis kapitalas jau per 800,000. Per 11 veiklos metų padalinta lietuviškiems reikalams 230,000; 1972 m. viso pajamų gauta 77,000, iš kurių 58,000 skirta lietuvių labui.

Dėl LF pelno paskirstymo jau pradiniai LF organizatoriai kartu su LB atstovais buvo sutarę, kad LF ir LB turės čia lygias teises: viena ir kita organizacija skiria po tris atstovus į pelno skirstymo komisiją, ir siūlymas, gavęs tris prieš ir tris už balsus, automatiškai atmetamas — taip nurodyta LF statute.

Švietimui skirstymas planingas

Švietimo reikalams jau paskirta daugiau nei 100,000. Beveik 50 procentų kasmet skiriama lietuviškos kultūros reikalams. Nors suma nemaža, bet čia skirstymas yra gana sklandus, nes JAV LB švietimo taryba pateikia smulkiai sudarytą švietimo reikalų planą. Planą skirstymo komisija išanalizuoja — kur galima, sumas mažina, kai kuriuos projektus, kurie ne taip skubūs, atideda kitiems metams, ir tik tada visas švietimo paramos planas pristatomas LF tarybai tvirtinti.

Sunkiau skirstyti kitom kultūros sritim

Prašymų ir pasiūlymų ateina

PRAŠYMŲ TRIS KARTUS DAUGIAU, NEI GALIM PATENKINTI — sakė Lietuvių Fondo lėšų skirstymo komisijos pirmininkas dr. A. Razma LB tarybos sesijoje balandžio 28-29

tris kartus daugiau, nei galima patenkinti. Jūs atrinkti nėra lengva. Pasitaiko dėl to paties siūlymo skirtingos žinovų rekomendacijos. Pasigendama lietuviškos kultūros kai kurių sričių centrinių organizacijų, kurios galėtų tarti svarų rekomendacijų žodį. Ligi šiol teko pasinaudoti patarimais šių organizacijų, kurios atstovauja savo srities nariams: Š. Amerikos Lietuvių

fizinio auklėjimo s-ga; Ateitininkų federacija; Skautų sąjunga; Lietuvių rašytojų draugija; Lituanistikos institutas; LKM Akademija. Pastarųjų dviejų patarimais teko naudotis pvz. sprendžiant prof. Z. Ivinskio bibliotekos bei archyvo perėmimą, kuris dar nėra baigtas.

Norint, kad LF pinigai būtų paskirstyti kuo tikslingiau, privalome sudaryti Lietuvių kultū-

ros tarybą, kuri apimtų kuo daugiausia veikiančių kultūrinių sričių. Joje turėtų būti atstovaujami ir rašytojai, ir teatralai, ir muzikai, ir spauda, ir mokslininkai, kurie dabar yra susitelkę į Lituanistikos institutą bei KM Akademiją. Tokia planiška apimties taryba galėtų pateikti realų kultūrinių projektų planą, prie kurio įgyvendinimo LF prisidėtų finansais.

TURIM PELNO SKIRSTYMO POLITIKĄ, REIKIA KULTŪROS PLANAVIMO POLITIKOS —

aiškino LF tarybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis

"LF turi pelno skirstymo politiką, bet neturi kultūros rėmimo politikos", kalbėjo LF tarybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis.

"Visiems suprantama ir niekur nerašyta komisijos politika buvo, kad ir prašantis būtų patenkintas ir LF būtų naudotas. Ta nauda buvo suprantama irgi praktiškai — kad pelno paskirstymas atvestų į LF naujų narių. Todėl ir buvo vengiama nepopuliariaus paskirstymo. Pvz. parėmimas svarbios mokslinės prof. T. Remiečio studijos sukėlė LF narių nerimą. Kol LF dar nedrausiai augo, su panašiais faktais reikėjo skaitytis, nors skirstymo komisija yra visiškai savarankiška, ir jos sprendimo net LF taryba negali pa-

keisti, jeigu tai neprieštarauja statutui.

"1968 metų liepos 1 man teko pasiūlyti skirstymo komisijai tokį planą: LB švietimo tarybos projektam skirti 50 proc. viso pelno, visiem kitiem prašymams patenkinti 25 proc., o likusius 25 proc. skirti specialiam LF projektui, kurį sugalvoja skirstymo komisija ir kuriam prašymų nereikia. Šis planas komisijos buvo priimtas, ir juo buvo vadovaujamasi net iki šių metų."

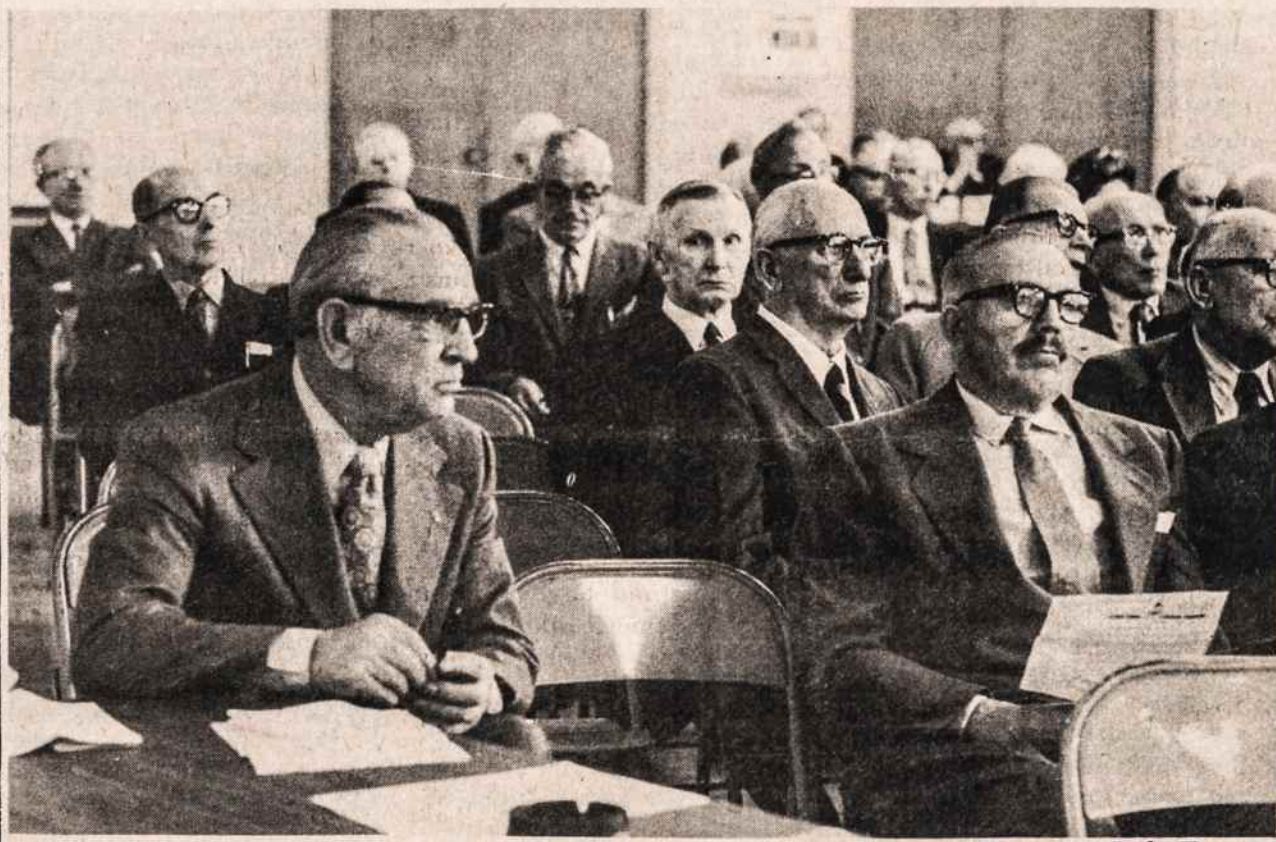
Atėjo laikas — kalbėjo dr. Ambrozaitis — numatyti kultūrinės veiklos kryptį ir jos rėmimo politiką. Kultūros reikalų finansavimas ir kryptis artimai siejasi. Kuriai kultūros sričiai daugiau dolerių skirsi, ta sritis

labiau klestės. Kaip politinėj veikloj reikalingas visų sutarimas ir viena vadovybė, taip ir kultūrinėj veikloj. Be LF, dar yra visa eilė kultūrinių veiksmų. Juos visus reiktų apjungti bent ta prasme, kad būtų surinkti visų darbo planai, nes duplikacijos negalime sau leisti. Tokiu būdu galima būtų nustatyti darbus pirmenybę. Tuo galėtų pasinaudoti ir kiti fondai.

Planavimo reikalingumą dr. Ambrozaitis iliustravo gyvenimo faktais. "Pastudijavus kultūrinę veiklą paaiškėtų, kad tėvų komitetai lietuviškos mokyklų švietimo reikalams skiria 150,000 dol., t. y. šešis kartus daugiau negu LF. Paaiškėtų, kad 700 metų senumo Lietuvos valstybė ir dar senesnė lietuvių tauta neturi savo rašytos istorijos ir kad tik J. Kapočius ir LF mėgino tą spragą užkišti. LF ėmėsi organizuoti aukščiasis lietuviškos studijas Chicago universitete ir tam skyrė žymias sumas, kai tuo tarpu LF neturėtų užsiimti tokiais darbais. LFPS komisija paskyrė stipendiją lietuvių literatūros istorijos paruošimui, o LB cv-ba sako kad reikalas nesukubus, ir siūlo persvarstyti. Galima išskaičiuoti visą eilę nesklaidumų ir prieštaravimų, kurie kyla iš Stokes centralizuoto planavimo."

P. S. Klausimai, apie kuriuos LF atstovai informavo LB tarybos sesiją, buvo paskiau iš pagrindų svarstomi ir LF tarybos suvažiavime Chicagoje gegužės 12.

— Lietuvių Fondo narių metiniam suvažiavimui, įvykusiam gegužės 12 Chicagoje, Jaunimo centre, pirmininkavo Antanas Juodvalkis, inž. Vytautas Kamantas ir dr. Petras Kisielius.

Lietuvių Fondo metiniame suvažiavime gegužės 12 Jaunimo centre Chicagoje. Iš k. Turūta, Povilaitis, Motūzas, Jūras ir kiti. Nuotr. V. Noreikos.

JUDAS
IŠ KVERIOTO

PRANAS MUNDEIKIS

12

Šventyklos kunigai taip užrūgo, kad čia pat sukurstė farizėjus ir Rašto mokytojus griežtis akmenų ir jį užmušti. Tik tame subruzdime Jėzus kažkaip prapuolė iš jų akių ir iš miesto.

Kitą dieną Jėzus vėl atsirado šventyklos kieme ir vėl mokė ten susirinkusią didelę daugybę žmonių. Vyresnieji susimokę pasiuntė gundytojus, kad sugautų jį kūr nors ne taip sakantį prieš ciesaorių... Tačiau ir iš to jiems nieko neišėjo, nes Jėzus atsakymas buvo taiklus ir išmintingas. Ir jie diena iš dienos kiekvieną valandą suko galvas, kaip prie jo prisikabinti.

Bet piktybėėjo irėjo. Viena po kitos. Net ir ten, kur atrodė, kad jos niekas nē nelaukia.

Vėl kitą dieną, o tai buvo subata, Jėzus mokė žmones, atsisėdęs šventyklos kieme. Žmonės atvedė gimusių aklų, ir Jėzus, čia pat visiems apstojus ir stebintis, atvėrė jam akis...

Daugybė ten buvusių patikėjo ir jį pagarbino, šaukdami, kad šitas yra tas Didysis Pranašas — Kristus. Bet vyresnieji taip išsi-

gando, kad apkaltino jį einantį iš vieno su velnių kunigaikščiu Belzebubu... Nes, girdi, niekas kitas negalėtų šitokių darbų be velnio pagalbos daryti... Ir dargi subatos dieną... O Jėzus jiems atsakė, kad jų tėvas yra Belzebubas, nes kaip tik jis yra tas didysis vagis, melagis, galvažudys ir šios žemės kunigaikštis. Nes... "jūs, kaip ir jis, tedarote tik negarbę mano Tėvui ir man!..."

Jie vėl pašoko rinktis akmenų Jėzui užmušti, bet susidraudė, nes pabijoję tos didelės daugybės žmonių, kurie čia pat stovėjo jį apsūpę, nes juo tikėjo. Bet čia pat visi vyresnieji ir farizėjai vėl pametė galvas, kada Jėzus net primygtinai pasakė, kad jis tik tuos prikelis paskutinę dieną, kurie valgs jo Kuną ir gers jo Kraują... Iš tikrųjų dabar jie būtų jį užmušę akmenimis, jeigu jis nebūtų suspėjęs vėl pranykti iš jų akių.

O gi ne tik pranyko, bet ir iš miesto išėjo. Vyresnieji kunigai siuntė visur agentus jį surasti ir sugauti, bet niekur nerado. Mat, iš čia jis pasitraukė į

tyruose esančią vietovę Efrem, kur Jonas krikštijo ir gyveno.

Viso to akivaizdoje Judas visai suglumo ir kramtė sau pirštus, kam jis su šitokiu susidėjo: jis diejo nebežinodamas, kur eina, ir dirbo nebežinodamas, ką daro. Kiekvienas Jėzaus susikirtimas su kunigais ir farizėjais jį pykino iki ašarų, ir jam atrodė be galo kvaila, kai šitaip elgiamasi su vyresniaisiais. Jis jau nematė jokio galimo "stebuklo" šitokiai "karalystei" pasidaryt. Užuot ejęs, pagal Judo išmintį, su vyresniaisiais į sąjungą, jis su jais riejas... Ne! Iš šitokios "karalystės" nieko negali išeiti. Savi su savais kalbos nebesuranda...

Žinoma, gali pasiskelbti karaliumi. Bet... Kas tavęs klausys... Kai šitaip viskas eina... Taip. Čia nebereikia daug proto, kad suprastumei, jog laiką gaisini, Judai!...

Ir šitaip besikankindamas, Judas visai netyčia sužinojo, kad jo tėvas Simonas yra persikėlęs į Jeruzalę ir turi prie pat Dovydo vartų vinyne ir užieigos namus.

— Tai tu dar vis toje dangaus "karalystėje"?! — Pašoko Barabas iš už stalo, kai tik Judas žengė pro duris į Simono vinyne. — Aš jau net sapnavau, tavęs belaukdamas, kad tu po tą naują karalystę ganei velniuis. Visai tokius kaip kiaulės. Ir jie beveik visi sulindo į tave... — Juokėsi Barabas žvengiančio arkljo balsu, apsikabinęs Judą

ir tapšnodamas jį per vieną ir antrą petį. — Na, be galo malonu, kad pagaliau atėjai! Aš manau, kad jau apsisprendei? — dabar ramiai ir gražiuoju paklausė.

Tėvas Simonas taip pat sujudo: jis ne tik apkabino savo sūną, bet liepė paruošti jam gerą vakarienę ir pastatė visiems geriausio vyno.

Barabas vėl ir vėl tapšnojo Judui per petį ir beveik nenustodamas kalbėjo jam tą patį:

— Taigi seniai jau tau sakiau — prisidėk prie mūsų... Juk stiprią ranką turi! Ar ne?... Tarp kitko, vakar klausiausi to jėsus mokytojo kalbos... Kad, žinai... Nei šis, nei tas!... Lyg tai jis vienas teišmanytų... Lyg kitų galvose vien bulbių košės tebutų prikūsta... Čia jam ne Galilėja, čia Jeruzalė!... Pats gi matai!... Ar ne?... "Galingas, galingas"... O kai tik vyresnieji suėmė į nagą, ir neša kailį iš miesto... Ar ne?...

Judas valgė, gėrė ir tylėdamas linkčiojo galvą beveik į kiekvieną Barabo pasakymą.

— Kada jis gi beparodys tą savo galybę, kad visi pamatytume, kaip Raštuose parašyta? — vis tarškėjo Barabas savo sunkiu plviniu balsu, neleidžiamas nei Judui, nei Simonui išsižioti. O Judo tėvas Simonas visa širdimi pritarė Barabui. O! Dar daugiau! Jis net ėmė agituoti už Barabą:

— Žiūrėk, va, jis! — parodė į Barabą. — Taigi jis tikresnį dalyką organizuoja... Išpiausime romėnus — neberekės čia nė tokių apsimetėlių laukti. Argi net taip padarė graikams Judas Makabiejus? Juk gi pats matai, sūnau Judai, kad iš to tavo "tyrų liūto" tik avinėlis beliko... Va, čia tai kas kita: čia tai liūtas! — parodė ranką į Barabą. — Mesk tu tą savo "karaliuką" ir imkis ko nors rimtesnio!... Žinai, aš kaip tėvas... Sugaišai tai sugaišai, bet... gi, tur būt, pats matai, kas darosi? Anądien iš miesto turėjo bėgti, o... šiandien, sakai, vėl visi bėgata... Pasitrauk! Sakau tau kaip tėvas... Imsies kokio nors darbo, susilies su žmonėmis: čia Jeruzalė — kas čia tave žinos... Turi juk, tur būt, kiek susitaupes?

— Turi kiek susitaupes! — vėl sužvingo Barabas. — Negi kvailas?... Atsistoję iš už stalo. — Taigi juk visų jų pinigai jo pašonėje kabo, — parodė į Judo tarbelę Simonui.

— Tai kad nekas čia yra! — nusuko Judas tarbelę toliau į užpakalį.

— Čia netoli parduoda puodžiaus lauką, — jau ramiai puodžiaus lauką, — jau ramiai kalbėjo Simonas. — Tik pagalvok! Už trisdešimt sidabrių... Jeigu stigtų, aš pridėsiu...

— Žinai! Praeitą naktį netoli jo nakvojome, — iš lėto pa-

krapštė antakius Judas. — Bet ką aš su tuo lauku darysiu? Akmenynė! Javams netinka; vynuogynui — taip pat; ožkoms ganyti — per mažas...

— Žinai ką? — visa gerkle susijokė Barabas. — Kapines pagonims laidoti padarykime!... Mes piasime romėnus, o pats laidosi. Sakysim, po penkis šimtus denarų už kiekvieną šitokio smirdžiaus palaidojimą... A? Kaip dabar atrodo? Juk bus ką daryti!... Ar ne? Taigi galėsi juos kaip kiaules į vieną duobę verst. Koks skirtumas! Jie gi Jehovos nepalaiminti... Va, kad ir šiandien... Net dviem galvas nusukome... Kaip tik ne per toliausiai nuo tos puodžiaus dirvos...

— Sėskis, Barabai! — pastūmė Simonas ir Judą už stalo. — Taigi draugas mano esi, kaip matai!... — Taip patiko Simonui Barabo sumanymas: mintis buvo drąsi, patriotiška, nors gal kiek ir juokinga. Jis liepė tarnui paduoti jiems geriausio vyno. Dabar jie visi trys, susėdę apie stalą, potyliais, bet jau rimtai ėmė kalbėtis apie tą parduodamą puodžiaus žemę ir kaip Judui būtų geriausiai pasitraukti nuo Jėzaus.

— Nusuk tu jam galvą, ir viskas! — vis daugiau įkaidamas užė Barabas.

(bus daugiau)

ŠVENČIAUSIOS JĖZAUS ŠIRDIES MĖNUO

Kas gi mūsų vyresniųjų neprišamas gražiausio vasaros mėnesio — birželio! Žiemkenčių laukai, lyg jūrų bangos, siūbuodavo. Baigdavosi šienapūtė, ir vasarą dirvoje stiebdavosi aukštyn, lyg norėdamas prisivyti žiemkenčius javus.

Sunkiųjų pavasario darbai ūkininkam jau būdavo praėję. Iš lėto būdavo ruošiamasi artėjančiai rugiapiūtei. O to nupiauto šieno kvepėjimas, o tų Lietuvos paukščių čiulbėjimas, rodos, su visa gamta sudarydavo visuoštingą giesmių pynę viso to gėrio ir grožio Davėjui, savo meilę parodžiusiam pasauliui ir jo žmonėm per Jėzų.

Šventrašty skaitome, kad „atėjęs į pasaulį, perėjo gera darydamas“, atidavęs pačią brangiausią dovaną — meilę, kad žmonės ja džiaugytųsi amžinai. Juk Jėzus ir mirė iš meilės žmonėm!

Nuo amžių, deja, su pirmuoju broliūdu Kainu žmonijoj radosi pavydo ir pagiežos nuodų ligi mūsų siaubo stūpurtyto laikotarpio, ne su marksizmu prasidėjusio, bet su visais istorijos eigoj pasireiškusiais žmogaus moralės iškrypimais. Prisiminti ne vien Neronai, Atilai, Čingiskanai, Jonai Žiaurieji bei vėlesnieji Leninai, Stalinai ir Hitleriai, bet ir tie bevardžiai nękadėjai, kurie amžiais ruošė pavydo ir keršto kėslus, kad atsvertų ir suniekinėtų Kristaus paliktą žmonėm meilės įstatymą.

Klystame, manydami, kad tik tie išvardytieji atnešė pasauliui siaubą: didesniu ar mažesniu mastu prie to prisidėjom visi, leisdami blogiui įsišaknyti ir plėstis, ranka pamodami, tarsi kieno paliktos blogio žymės mūsų neliečia. Kartojasi Kaino atakymas į Dievo balsą: Aš nežinau, kur mano brolis, aš nesu brolio sargas... Tai atsitinka todėl, kad mumyse Dievo meilė yra prigesusi, o apie artimo mei-

lę gal vengiame net pagalvoti. Kiekvienu diena mum primena, kad ne vien Lietuvos Dukterys, bet ir visi lietuviai iš meilės Jėzui privalėtų apsidėti mokesčiais, iš kurių būtų teigiama pagalba nelaimės ištiktiesiems.

Tad, laikydami save krikščionimis, prisiminkim ypač birželio mėnesį katalikų Bažnyčios paskatą: viską aukoti Švenčiausios Jėzaus Širdies garbei. Prisiminkim giesmes žodžius:

*Iš šios žemelės, ašarų vietos,
Kyla į dangų mūsų širdis.
Širdie Švenčiausia, versme
malonių,*

*Į tave kreipiame savo akis...
Širdie Švenčiausia, stiprinki
viltį,*

Leisk mūsų sielai į tave kilti!

Kai gyvenimo sukuriuos pasimetam, kai nebematom tikro kelio, nieko nebelieka, kaip kreiptis į tą pačią meilės pilną Jėzų Širdį, kad per ją priartėtume prie Dievo artimo meilės, o per tai ne vien artimui, bet ir patys sau grąžintume sielos ramybę.

*Jėzau brangiausias, amžių gerybe,
Meilės ištroškus tavo širdis!
Leisk nugalėti mūsų silpnę:
Tepasibaigia klaidi naktis.*

Jėzus nieko kito iš mūsų nelaukia, tik meilės Dievui ir artimui, nes, be meilės, nieko gražesnio ir nėra pasauly. Tačiau dažnas įsikniaubia savo asmens kevale, kad tik jo niekas nepaliesytų, kadangi tiesos žodis eđa akis... Su ta savimeilės skraiste prisidengę, sakome: Man niekas nepadėjo, kodėl turiu atminti kitą? Bet argi taip? Jei nematomasis Dievas tau nebūtų padėjęs, ar galėtum pasigirti sveikata, sėkme ir gerove?

*Širdie Švenčiausia, išgirsk
meldimą:
Priimk mūsų skiriamą taul
Visai žmonijai duok atgimimą,
Gentys ir tautos tau tetarnaus.*

Kreipdamiesi į Dievą, prašykim, kad išgirstų mūsų nualintų širdžių auką, kad ne vien čia mum, bet ir už jūrų marių vargantiam broliam išstėtų savo pagalbos ranką. Jei kam sunkiau eiti į pagalbą medžiaginiu būdu, tepasirenka nemažesnės reikšmės maldos kelią į Švenčiausią Jėzų Širdį. Nusivilti neteks — Dievas visokią auką, taigi ir malda, išklauso.

Dr. P. Mačiulis

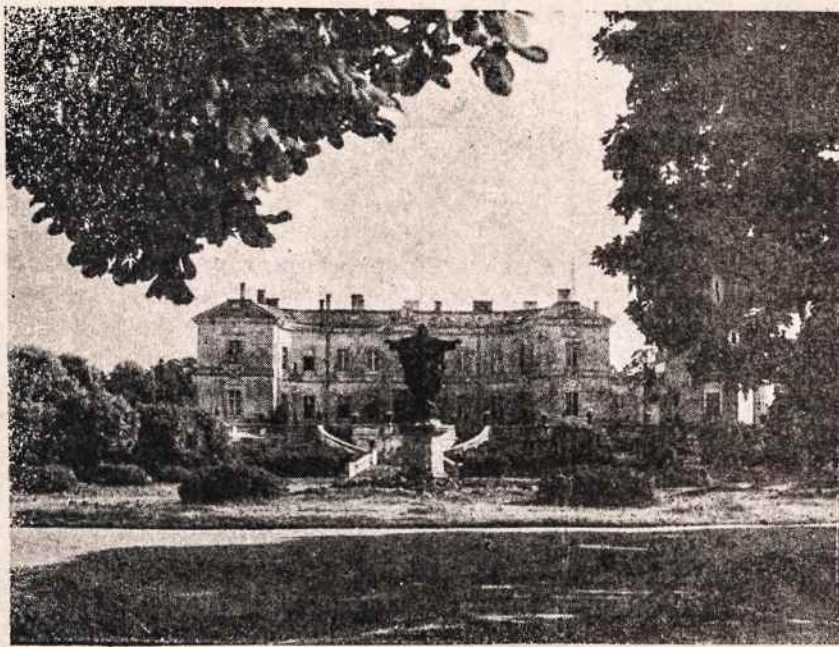
GRAŽIOJI JĖZAUS ŠIRDIES STATULA PALANGOJE

Kas lankėsi Palangoje dar prieš antrąją bolševikų okupaciją, tas prisimena prieš grafo Tiškevičiaus rūmus stovinčią Jėzų Širdies statulą. Ilgai ji ten stovėjo prieš centrinių jėjų, tartum visus apglėbdama, tartum laimindama.

Vargu kas šio parko lankytojų žinojo, kas yra šios statulos autorius. Žmogus keliaujį, žiūrį į paminklus ir nesidomi, kokios rankos ir kokios širdys juos sukūrė. Nesidomėjo ir šia statula, o jos autorius buvo pasaulinio garso danų skulptorius Bertel Thorvaldsenas (1768-1844).

Skulptorius ilgai gyveno Romoje ir ten turėjo didžiulę studiją, kurioje dirbo net 40 įvairių dailininkų, skulptorių. Kai jis sulaukė 70 metų amžiaus, Danijos vyriausybė jį parsikvietė namo, pastatė net specialią studiją. Savo gyvenimo paskutiniąsias dienas jis praleido Danijoje.

Grafai Tiškevičiai daug keliauvo užsienius. Nežinia, kada jie nupirko šio žymaus menininko statulą, kada ją atgabeno į

Grafo Tiškevičiaus rūmai Palangoje. Priekyje stovi garsaus danų skulptoriaus Thorvaldseno sukurta Širdies Jėzaus statula.

tiko bolševikam. Jie nuėmė naktį ir kažkur nudangino. Greičiausiai sunaikino. Kai Danija skulptoriaus vienos sukakties proga rengė parodą, paprašė paskolinti ir šią statulą. Ir koks buvo sujudimas visoje Sovietų Sąjungoje, kad statulos jau nebebūvo, ir niekas nežinojo, kur ji yra.

Tarp kitko, Thorvaldsenas buvo išrinktas ir Vilniaus universiteto garbės nariu.

KAIP ŽUVO TĖV. JONAS BRUŽIKAS

Buvome paskelbę laikraštyje, kad Sao Paulo mieste, Brazilijoje, kovo 13 traukinio nelaimėje žuvo žymusis lietuvių misijonierius Tėvas Jonas Bružikas, SJ. Kaip jis žuvo, tuo metu nebuvo aišku.

Dabar jo mirties aplinkybes nušviečia jėzuitų leidžiamas informacinis laikraštis "Mūsų žinios". Apie tas aplinkybes rašo ir Tėv. J. Kidykas, SJ, atskirame laiške. Laiškas išsiuntinėtąs visiem Tėv. Bružiko rėmėjams, draugams.

Tai buvo kovo 13. Apie 2:30 popiet jis išėjo iš namų į miestą. Išėdamas dar pajuokavo su Tėvu J. Kidyku, SJ, laikraščio sekretore ir šeimininke. Turėjo užėiti vyskupijos kurijon sutvarkyti papapiečių sutuoktuvėm reikalingus dokumentus. Išėjęs paprastai jis aplankydavo sergančius ir vienišus žmones.

Iš vyskupijos kurijos jis išėjo apie 4 v. popiet. Susitiko italų kunigą Luizą ir su juo pasikalbėjo. Jam pasisakė, kad jo gyvenimas jau baigiasi. Pasidžiaugė, kad Dievas leides atšvęsti 75 metus amžiaus ir 50 metų kunigystės sukaktis. Toliau pasakė, kad noris mirti kaip karys kovo lauke, o ne lovoje. Tai buvo paskutiniai žodžiai pasakyti italui kunigui.

Kiek vėliau T. Bružikas aplankė senutę Kleizienę po operacijos, su ja pasikalbėjo. Jis buvo susirūpinęs, kad kitas vėžio ligonis nenorįs priimti sakramentus, o jo žmona net priekaištavusi, kad jis landžiojęs pas ligonis. Kleizienei jis nieko nesakė, kur jis toliau eis.

Toje vietoje, kur jis žuvo, gyvena vienas lietuvis senukas. Gal jo ejo lankyti. Jis turėjo perėti traukinio bėgius. Toje vietoje traukinys dar užsisukimą. Yra ir aukštas mūras, taip negali matyti ateinančio keleivinio traukinio. Traukinys ir dunda ir švilpia, bet visa to Tėv. Jonas Bružikas neišgirdo. Gal jis ejo labai susimąstęs, ir dėl to jis nieko negirdėjo. Taip jam kitur ne kartą atsitiko.

do, vienas lietuvių išėivijos lapas užsivertė.

Nebėra jos, tos mielos mažutės sesers, kuri ne tik jauna, bet ir sena mokėjo lakstyti po vienuolyno laiptus ir apie bažnyčios altorių, pralenkdama jaunėnes, kuri lietuviškų dainų mokė ne tik savus, bet ir italiukus, kuri taip gražiai mokėjo priimti svečių ir gebejo kiekvieną paguosti, kurią Dievas buvo apdovanojęs aštriu protu ir šviesiu sąmoju ligi paskutinių gyvenimo dienų. O kad mes, liksieji, būtume verti jos palikimo! Tad težiba jos vardas Dievo malonėj ir mūsų širdyse!

Antanas Musteikis

BAŽNYČIOS TARNYBOJE

— Hamilton, Ont., Kanadoj, lietuvių Aušros Vartų parapija birželio 3 minėjo 25 metų veiklos sukaktį. Nuo pat pradžios šiai parapijai energingai vadovauja prel. dr. Juozas Tadaruskas.

— Kan. Povilas Šidlauskas, ilgametis Panevėžio katedros klebonas, mirė Kaune gegužės 21. Velionis buvo gimęs 1890 spalio 15 Linkuvoj.

— Lietuvių Kunigų Vienybės seimas šiais metais bus rugpjūčio 22-23 Vysk. Molloy Retreat House patalpose, Jamaica, N.Y., prie New Yorko.

— Italijos lietuvių kunigų vienybės valdybos pirmininku išrinktas marijonų vicegenerolas kun. dr. Viktoras Rimšelis, valdybos nariais — prel. dr. Zenonas Ignatavičius ir kun. prof. Paulius Rabikauskas, S.J. Saulezietis kun. prof. Juozas Zeliauskas padarė ilgesnį pranešimą apie Seinų krašto lietuvių religinę padėtį. Paskaitininką papildė kun. Domininkas Valenti. Naujoji Italijos lietuvių kunigų vienybės valdyba šiais metais numato surengti Kauno arkivyskopo metropolitito Juozo Skvirecko šimtojo gimtadienio minėjimą.

— Priskelimo parapijos, Toronto, Ont. Kanadoj, taryba išrinko naują prezidiumą: pirm. — J. Gustainis, vicepirm. — A. Kuolienė, sekr. — Z. Daugvainienė, relig. sekc. pirm. — Eug. Abromaitis, visuom. — A. Kuolienė, jaunimo — V. Taseckas, rinkliavų — M. Petrušis, ekonominės — Vl. Simonaitis.

— Detroit, Mich., naujosios lietuvių bažnyčios šventinimas ir kultūrinio centro atidarymas atidėtas į rugsėjo 8. Dalyvauja ir arkivysk. kard. J. Dearden.

— Kun. Albertas Karalis, Sv. Pranciškaus parapijos klebonas, Naugatuck, Conn., buvo paaugštintas į ketvirtą Kolumbo vycių laipsnį.

— Lietuvių Kunigų Vienybės biuletenio naujaj laidoj yra žinių apie pereitų metų Kunigų Vienybės seimą, įdėtos paskaitų santraukos ir lietuviško, Velykų sekmadieniui kun. J. Zaso paruošto, pamokslų santrauka. Biuletenį redaguoja kun. Albinas F. Janičinas, Boston, Mass., ir kun. Jonas E. Rikteraitis, New Britain, Conn.

— Kun. Mečys Valiukevičius, didelės brazilų parapijos klebonas, švėsdamas savo kunigystės sukaktį, kurioj dalyvavo daug brazilų ir lietuvių, pasakė patriotinę kalbą, didžiudamasis esąs kilęs iš lietuvių, turinčių garbingą praeitį, ir kalbėjo apie tragišką mūsų tautos religinę ir tautinę būklę, pasižadėdamas glaudžiai bendradarbiauti su lietuvišiais patriotais kovoj už Lietuvos laisvę. Po to kalbėjo Brazilijoj gimęs jaunas kunigas Algirdas Ramašauskas, karštai reiškęs viltį, kad lietuvių tauta atgaus laisvę.

— Kun. Edmundas Paulauskas, gimęs Lowell, Mass., kunigu įšventintas Romoj 1970 kovo 14, Beaumont diecezijos vyskupo W. L. Beaudreaux paskirtas bendravimo priemonių dieceziniio skyriaus direktorium. Kun. Paulauskas modernios diecezijos rūpesčių transliuojamą pusvalandžio televizijos programą per KPAC TV stotį, Port Arthur.

— Londono lietuvių parapijos susirinkime iškilmingai paminėta lietuvių bažnyčios pašventinimo 60 metų sukaktis. Parapijos tarybai dabar vadovauja S. Kasparas, padedamas septynių tarybos narių. Klebonu tebėra kun. J. Sakevičius, MIC. Didžiausias parapijos užmojis — pastatyti susirinkimų salę prie bažnyčios.

Heart parapijoj 8001 146 St. N., Pinellas Park, Fla. 33565. Jo motina Justina Gvarzdaukienė gyvena 618 Philo St., Scranton, Pa. Jubilatas turi dar du brolius ir seserį.

VIENERI METAI BE SESERS

Anelėi-Nikodemai Abromaitytei prisiminti!

Abromaičių šeima Skovagalių kaime, Simno parapijoje, buvo išprususi. Tėvas buvo mokytojas, "daraktorius" ir knygnešys. Mokykloje buvo apie 15 mokinių; mokoma rusiškai ir lenkiškai, o paslapčiomis ir lietuviškai, vaikam slepiant knygas po sėdyne. Lenkų įskūstas, tėvas buvo areštuotas. O visa apylinkė jį žinojo, nes jis padėdavo laiškus skaityti ir rašyti.

Vaikai pasekė tėvo pėdomis. Anelė, būsimoji vienuolė, prisimindavo, kaip tėtė pradėdavo rašyti laiškus šiomis eilutėmis:

*Gromatėlė numylėta,
Nebūk niekur užtūrėta;
Keliauk per jėras-mareles
Pas mano brolelį (vyrelį ar p.)*

Kad būtų saugiau, knygas tėvas gabendavo iš užsienio palaidais lapais, kuriuos sukraudavo rūsyje; langus užsidangstęs, juos įrūdavo naktimis, po to dailindavo, auksuodavo. Anelė buvo tų įvykių dalininkė. Gimusi ji buvo 1889 sausio 30.

Įtakos jai yra turėjęs ir kun. Motiejus Gustaitis, poetas, kuris Abromaičių šeimoje svečiuodavėsis, kai arkliais iš Simno atvažiuodavęs į kaimą mokyti papapiečių giesmių. Dar labiau minėtinasis kun. Antanas Staniukynas, Anelės dėdė, kurs ją paskatino į religinį pašaukimą. Bet artimiausia ji buvo savo vyresniajam broliui Antanui, kuris 1907 išemigravo į Ameriką.

Po poros metų juo pasekė ir Anelė. Norėjo ji įstoti į kaziemeriečių vienuolyną, bet pasirinko domininkones, atrodė, kad liktų Brooklyne, arčiau savo brolio Antano. Į vienuolyną įstojo 1914 rugpjūčio 15, o amžinuosius įžadus davė 1923 rugpjūčio 1. Kaip vienuolė ji beveik išstius 57 metus praleido Apreiškimo parapijoje Brooklyne — mokydama ir tvarkydama bei puošdama altorių. Tik paskutiniuoju metu nusikėlė į Rožančiaus Karalienės ligonių namus

Amityville, netoli Brooklyno.

Domininkonių ordine, įkurta me vokiečių, Anelė buvo pirmoji lietuvaite, kai lietuviškoji Apreiškimo parapija ir mokykla kūrėsi. Sesuo Anelė Abromaityte — M. Nikodema mokė reguliarius dalykus ir lietuvių kalbą išstias tris lietuvių kartas. Ji diegė lietuviškus krikščionybės papročius naujoje aplinkoje ir pagelbėjo visokiomis progomis. O emigrantinio lietuviško jaunimo tuo metu daug būta čia pat Williamsburge: esą Grandstytis skambėdavęs dainomis, kai lietuviai būriais pravažiudavę tramvajumi.

Bet pastaraisiais metais parapija negalėjo atsispirti ekologinei kaitai: tautinė lietuvių oazė palengva atmiešama italų ir portorikiečių, savi veidai ir veikla praretėjo. Sesuo Nikodema, jos draugės sesers M. Eleono Majekaitės, O.P., žodžiais tarant, čia buvo kaip geroji laumė saviškių tarpe, ir ji skaudžiai pergyveno parapijos pakitimus. Bet jos didysis asmeniškasis troškimas išsipildė. Ji sugebėjo savo brolių Antaną, kurs išstias pusšimtį metų buvo atšalęs nuo bažnyčios, sutaikyti su Dievu prieš pat mirtį (žr. Darbininkas, 1962 kovo 27).

Draši, energinga, patriotiška ir kilni sesers Nikodemos širdis nustojo plakti lygiai prieš metus — kovo 16, sulaukusi 83 metų amžiaus. Budynės vyko vienuolyno centre, Amityville, kovo 17-20. Mišios už Nikodemos sielą buvo atlaikytos kun. Bruno Kruzo, asistuojant kun. J. H. Kenney, O.P., ir kun. J. P. Desmond, O. P. Į kapus ją palydėjo geras šimtas seserų ir mažas būrelis giminių ir draugų. Palaidota ji vienuolyno kapinėse prie Rožančiaus Karalienės namų.

Netrukus ją pasekė ir kitas Apreiškimo parapijos šulas kun. Norbertas Pakalnis. Taip, atro-

Sesuo Nikodema prie Apreiškimo parapijos mokyklos su mergaite, ėjusia prie pirmos komunijos.

Sesutei Nikodemai

Šį laišką, savotišką raudą, parašė iš Lietuvos seselės Nikodemos sesuo Marijoną, kuri jau 81 metų. Skaityti ir rašyti ją išmoko kadaise, dar spaudos draudimo laikais, jos tėvelis. Rašo tarmiškai. Laiške atsispindi gili šeimos meilė, kurią išreiškia liaudiniu stiliumi, primenančiu dainas ir raudas.

-o-

Kad galėčiau pasiimti sparnus paukštūželio ir nusikristi in tą šalį, kur yr giminelės.

Aš nuskrėčiau į tą vietą, kur smėlio kapelis. Aš supilčiau jai iš smėlio aukštąjį kapelį ir tenai aš pastatytiau nors mažą kryželį.

Pasodinčiau ant kapelio daug žalių gelėlių ir paliečiau palaisytūčiau gailiom ašarėlėm, kad žaliuotų nenuvystų žiemą vasarėlė.

Paprašytiau volungėlės ir drebnų paukštelį, kad čiulbėtų nenustotų dieną ir naktele.

ANTANAS SALYS — BŪGOS IR JABLONSKIO MOKINYS

DR. VINCAS MACIŪNAS

Baigęs Telsių gimnaziją, A. Salys 1923 atvažiavo Kaunan studijuoti. Lietuvos universitetas buvo dar tik prieš metus įsteigtas ir žengė savo pirmuosius ne lengvus žingsnius. Dabartiniams studentams, atvykstantiems į normaliai veikiančius universitetus, sunku anas sąlygas vaizduotis. Dera tad priminti kelis ano meto faktus. Juk tada, kai buvo steigiamas Lietuvos universitetas, dar ne dvidešimt metų nebuvo praėję nuo spaudos draudimo laikų, kada ne tik dar nebuvo lietuviškos moksline literatūros, bet ir paprasto elementoriaus nebuvo galima laisvai spausdinti; kada ne tik nebuvo lietuviškų mokslo draugijų ar kokių institutų, bet ir iš viso bet kurios lietuviškos organizacijos nebuvo leidžiamos, kada ne tik nebuvo lietuviško universiteto ar akademijų, bet ir pradinė lietuviška mokyklėlė buvo nelegali ir draudžiama. Po 1905 m. revoliucijos rusų valdžiai kiek atleidis vadžias, ir Lietuvoje sparčiai šokta organizuoti dirbti literatūros, dailės, mokslo, mokyklų ir apskritai draugijų srityse. Bet štai iškilė Didysis karas. Tiesa, jis sudarė sąlygas Lietuvai atgauti nepriklausomybę, bet antra vertus žiauriai nualino krašto ekonomiką, išblaskė jos dar negausią inteligentią ir darė valstybės kūrimo darbą itin sunkų, ypač kad dar reikėjo ginklu ginti savo nepriklausomybę nuo bermontininkų, bolševikų ir lenkų. Visur stigo lėšų, stigo ir žmonių. Nestigo tik užsimojimo ir entuziazmo. Universitetas atėjo dirbti vienas kitas jau buvęs lietuvių profesorius, vienas kitas specialistas ar tik šiaip jau mokslo veikalas daugiau mažiau pasireiškęs jo mėgėjas, vienas kitas pasikvietas svetimtautis, nepabijojęs atvykti karo nusiaubt kraštą. Ir taip Lietuvos universitetas pradėjo darbą ir tolydžio tobulėjo.

A. Salys, kuris studijoms pasirinko lietuvių kalbotyrą, buvo jau tuo laimingas, kad savo profesoriais turėjo pačius žinomiausius ligi šiol mūsų kalbininkus — Kazimierą Būgą ir Joną Jablonskį, kurie abu turėjo lemiamos įtakos visam tolimesniam A. Salio mokslo keliui.

Tiesa, eiliniam studentui profesorius dažnai nedaugiausia įtakos turi. Atklauso anas paskaitas, kartais ir praleidinėdamas jas; išsiliako egzaminus pasimokęs iš knygų ar tik pasikaitų užrašus pasiskaitęs. Ir taip nesuėjęs su profesoriumi ir artimesnį kontaktą, jį vėliau ir pamiršta, nebent kokį ryškesnį įvykį ar anekdotą iš studentavimo laikų beprisimindamas. Ne taip buvo su Salium, kuris tiek su Būga tiek ir su Jablonskiu buvo suėjęs į pažines (paties Salio mėgstamą žodį pavartojant).

Su Būga Salys ne tik greitai susipažino, bet ir labai suartėjo. Štai savo žodyne Būga nurodo kalbinės medžiagos gavęs ir iš studento Salio. Būga net buvo pasikvietęs Salį savo sekretorium, pavesdamas įvairius padedamuosius kalbinius darbus. Kaip buvo artimas Būgai Salys, rodo kad ir šis trumpas Būgos laiškelis žmonai iš Karaliaučiaus ligoninės, kur jis jau gulėjo mirties patale (mirė 1924.XII naktį iš 1 į 2). Ir pats atvirukas rašytas sunkiai bevaldoma ranka, raidės nelygios, yra apsirikiimų berašant (pvz. vietoj Karaliaučius parašyta Karaliaunius), kai kur sakinyse nebeužbaigtas. Rašė Būga:

"Karaliaunius 1924.X.7. Brangioji! X.2 laiška supratau. Kur mano žodyno kortelės? Ir ligoje rūpėjo žodyno dėžės. Stud. A. Salys pasispengia per A. Vireliūną ir A. Varną "Lietuvos žodyno" dėžes. Ligos pradžioje Vireliūno dėžėse buvo B ir Varno C-, G ir D. Ir šiandien rūpi visą ligą. Šitos dėžės pridėra ne Būgai bet Lietuvos

Prof. Antanas Salys
Nuotr. V. Mazelio

(žodis "Lietuvos" Būgos parašytas) turtui. Rašyti sunku. Galva del laiško šiltyn eina. Labų dienų! Sveikinū A. Saliui. K. Baga."

Suartijo Salys ir su kitu savo profesorium, su Jablonskiu. Visada griežtas ir reiklus buvo Jablonskis. Toks jis buvo gimnazijoje mokytojaudamas, toks — recenzuodamas lietuviškų leidinių kalbą, toks pat ir universiteto auditorijoje. O studentai tada ateidavo universitetą ne kaip tepasirengę iš lietuvių kalbos, nes stigo ne tik tinkamų vadovėlių, bet ir tinkamų lietuvių kalbos mokytojų. Dr. J. Jakštas, rašydamas "Dirvoje" po Salio mirties, prisiminė tokį faktelį iš ano meto universitetinių dienų. Kartą Jablonskis davė studentams išversti vieną lotynišką posakį. Niekas iš auditorijos nesugebėjęs. Tik vieno studento vertimu Jablonskis buvęs visai patenkintas. Buvo tai Salys.

Kaip labai vertino Jablonskis savo studentą Salį, vaizdžiai parodo ir toks dalykas. Jablonskis iš seno taisė Žemaitės raštų kalbą. Jis suredagavo ir pirmąjį prieškarinį J. ir P. Leonų išleistą Žemaitės raštų tomą. Po karo keturis Žemaitės raštų tomus išleido A. Bulota. Pirmąjį tomą suredagavęs, bet paskiaul dėl silpstančios sveikatos atsisakęs, Jablonskis redaguoti pavedė savo studentui Saliui. Yra išlikęs Jablonskio laiškas (1923. XI.1) A. Bulotai. Ten rašė:

"Gerbiamas! Il-sis Žemaitės raštų tomas jau atiduotas galutinai taisyti ir redaguoti Ant. Saliui, žemaičiui Kauno studentui. Naujam redaktoriui ir aš, pirmojo tomo redaktoriui, duodu prireikus patarimų (...). Antras redaktorius turi prieš save tiktai Žemaitės raštus, įvairiose vietose spausdintus, kitų taisyti ir jam atsiųstus. Tai-gi jo darbas yra daug sunkesnis. Nors jis yra pats žemaitis ir nepaprastai moka žemaičių kalbą, bet vis dėlto iš atsiųstosios medžiagos sunku jam atstatyti Žemaitę — padaryti, kad Žemaitė visai sveika išliktų bent savo rašytuose raštuose (...). Atsiųskite ką turėdami mano adresu — iš rankraščių ir mano taisytyjų apsakymėlių: jais naudosis savo darbu A. Salys".

Jaunasis studentas neapvykęs savo seno (ir labai reiklaus) profesoriaus. Jis net ėjo kiek kitokiu keliu kaip Jablonskis, būtent, stengėsi kiek galima atstatyti kalbos žemaitiškumus, kurie buvo spausdintuose Žemaitės raštuose daugiau mažiau nutrinti. Suredagavo Salys tik antrąjį tomą, nes išvyko užsienien studijų tęsti. Kitas du tomus suredagavo suvalkiečiai J. Žiugžda ir A. Iešmantas, vėl grįždami prie didesnio Žemaitės kalbos taisyso.

Beje, anas cituotasis laiškas buvo Jablonskio, kuris dėl ligos jau pasivaduoavo kitais, tik diktuotas, o rašytas jis yra Salio ranka. Matome taigi, kad Salys buvo ne tik su Būga, bet ir su Jablonskiu į artimas pažines suėjęs.

Zinoma, gali kartais būti su kuo nors ir artimai pažįstamas, o neturėti jam kokios didesnės įtakos. Betgi tiek Būga tiek ir Jablonskis buvo ne tik gilaus mokslo žmonės, o drauge ir labai ryškios asmenybės, kurios negalėjo neveikti buvusių jų artimoje aplinkoje. Veikė jie ir Salį. Skirtingame jų abiejų poveikyje ir susiformavo Salio ne tik aniems būdinga didelė lietuvių kalbos meilė, bet ir polinkis į tą ar kitą kalbotyros problemą ar sritį.

Visų pirma sustosime prie Būgos. Jam lietuvių kalbotyra buvo viskas gyvenime. Savo draugui poetui K. Jurgelioniui jis rašė (1911.IV.9):

"Dirbu savo šakoje visai neatitraukdamas, lygiai tasai girtuoklis prie degtinės prilipęs. Virtau gyvu girtuokliu (tiktai ne degtinės, kurios visai nekenčiu)".

Tasai jo, pasakytume, kalbotyris girtuokliavimas turėjo daugiau mažiau užkrėsti neseniai iš gimnazijos atvykusį jauną studentą, kuriam Būga dargi išskirtiną dėmesį buvo parodęs.

Kitai labai sugestvyi Būgos sąvabė buvo jo nesvyruojantis įsitikinimas, kad pagrindinis mokslininko uždavinys yra mokslinės tiesos ieškojimas, nenukrypstant į klystkelius, į kuriuos nekartą stumtė stumia įvairūs laikiniai politiniai bei visuomeniniai tikslai. Jis nepabūgo griežtai kritikuoti visų gerbiamo Basanavičiaus, kuro teorijos apie garsią ir didingą lietuvių tautos kilmę ir prosenovę maloniai glostė daugelio tautinė savigarbę. Tas Būgos mokslinės tiesos besąlyginis siekimas yra ir dabar Lietuvoje užkliuvęs. Būgos rinkinių raštų tritomo sudarytojai supeikė įžangoje Būgą: "Jis naiviai tikėjo, kad mokslas turi ir gali būti apolitiškas."

Būgos poveikį jo mokiniams gražiai rodo šie jo vieno mokinio žodžiai:

"Mokslinė tiesa, kalbiniai duomenys, mūsų žilosios praeities atspindulys kalboje ir pačios kalbos gyvatos raiška — buvo visais jo gyvenimo tikslas pats gyvenimas (...). Tad visai yra neteisinga ir tiesiog klaidinga ta dabar viešai ir su triukšmingu aplombu diletantų skelbiamoji nuomonė, kad K. Baga buvęs nekoks kalbininkas, dar menkesnis istorikas, kad jo teorijos, ypač vietovardinės, esančios nieko neparemtos, net mum patiem žalingos ir t.t. Šitoks tvirtinimas yra ne kas kita, kaip tuščiamalai, žeminą pačius ryžtinguosius "savosios" tezės gynėjus ir aiškiai patvirtintą seno priežodžio teisingumą, kad tušti puodai daugiausia skamba (...). Bet neginčijamas yra faktas, kad jis nuoširdžiai yra troškęs kalbinės tiesos, ir savo didžia, tiesiog net stebėtina erudicija, giliu savo kalbos duomenų pažinimu (...) yra daug nusipelnęs mūsų beprasidedančiam gimtosios kalbos mokslui: jam yra padėjęs tvirtus mokslinius pagrindus ir savo darbu nurodęs tą linkmę, kuria tas mokslas turės būti toliau vartomas (...). Tad tešviečia mums visados gražus ir skaitus šio garbingojo darbininko atsiminimas".

Tie žodžiai buvo 1935 metais ("Archivum Philologicum") rašyti dr. P. Skardžiaus, bet po jais būtų galėjęs ir Salys pasirašyti, nes jis turėjo tą pačią pagarbą savo mokytojui ir tokią pat jautė jo įtaką.

(Bus daugiau)

Kan. Mykolas Vaitkus savo "Ramybės slėnyje", kur jis išgyveno 20 metų. Nuotr. B. Kerbelienės

ATSISVEIKINOM SU MYKOLU VAITKUM

LEONARDAS ANDRIEKUS

Gegužės 23 palaidojome visų gerbiamą, seniausią tautos poetą ir Lietuvių Rašytojų Draugijos garbės narį — kan. Mykolą Vaitkų. Iš gyvųjų pasitraukė jis tyliai, kaip jau buvo įpratęs gyventi. Pasitraukė pavasarį, daug pridainavęs apie žiedus. Mykolo Vaitkaus biografiniai bruožai mirties proga jau praskleisti visuose laikraščiuose. Kiek mažiau žinomos tik mirties bei laidotuvių aplinkybės, apie kurias čia pirmiausia ir kalbėsime.

Vienatvės Metai

Kan. Mykolas Vaitkus beveik nuo pat atvykimo Amerikon išgyveno jaukiame Rhode Island valstybės kampelyje — seserų pasionisčių globoje. Vietovė, mažai kam girdėta, vadinasi Peace Dale, kur yra minėtų seserų vienuolynas ir rekolekcinis namas. Čia Mykolas Vaitkus išgyveno 22 metus, paskendęs raštuose ir niekam nesipainiodamas ant tako. Anksčiau jis rodė lietuvių kultūrinuose sambūriuose, ypač Bostone, bet per paskutinį dešimtmetį jau beveik niekur jo nebematėme. Vienok iš gyvenimo nebuvo išjungęs. Jį lankydavo bičiuliai bei gerbėjai iš Bostono, Putnamo ir kitų vietovių, ypatingai kun. V. Martinkus. Mykolas Vaitkus dar sutikdavo dievoaimingų amerikiečių, kurie atvykdavo į rekolekcinį namus dvasiniam susitelkimam. Kaip seserų vienuolyno kapelionas, jis buvo pažįstamas savo apylinkėje ir toli už jos ribų. Seserys pasionistės žinojo, kas yra jų kapelionas, jį gerbė ir aptarnavo. Pagaliau tos vienuolės jį taip pamilo, kad ryžosi teikti globą ir tada, kai nebegalės atlikti kapeliono pareigų. Jų draugystėje Mykolas Vaitkus be skundo leido savo vienatvės metus.

Vaitkaus ryšys su literatūra beveik iki paskutinės ligos išsilaikė nenutrūkęs. Šiame gaviamame gamtos kampelyje jis net atsigavo ir po dvidešimt metų tylos vėl ėmė leisti eilių rinkinius. Jų čia pasirodė šeši: Vienatvėje, Aukso ruduo, Nuošaliu taku, Alfa ir Omega, Šerkšno sidabras ir Dienoraštis. Visi šie pavadinimai būdingi amžiui bei vietai. Čia taipgi Mykolas Vaitkus parašė ir aštuonias atsiminimų knygas, kurios stovi tarp literatūros ir istorijos. Už vieną jų yra gavęs net Lietuvių Rašytojų Draugijos 1000 dol. premiją. Turėdamas daug laiko, skaitė knygas lietuvių ir kitom kalbom, paliko nemažą biblioteką, ir negalėjo sustoti rašęs, nors savo raštų jau viešai nebeskelbė.

Iškeliavimas

Taip susitelkusiai gyvenant, mūsų garbingajam literatūros veteranui šiemet spalio mėnesį jau būtų suėję 90 metų amžiaus. Bet mirtis jubiliejinį datų nepaiso. Ir Mykolą Vaitkų ji perbloškė netikėtai, einant iš savo buto į seserų vienuolių namus vakarieniauti. Šeštą valandą jis buvo rastas, sukritęs kiemelyje. Skubiai nugabenus į South County ligoninę, pasirodė, kad visa dešinė pusė paralyžuota. Tada jis anglų kalboje

visiškai nebesusigaudė, lietuviškai gi dar šį tą pajėgė išsakyti, pažino žmones ir šiek tiek suvokė, kas vyksta aplinkui. Taip išvargę iki gegužės 18. Po to sveikatos padėtis buvo laikoma nusistovėjusia ir galvota apie perkėlimą iš ligoninės į poilsio namus. Tačiau tuo rūpintis nebereikėjo — Mykolas Vaitkus buvo rastas amžinai užmigęs gegužės 20 d. 6 val. ryto.

Laidotuvėm rūpinosi kun. V. Martinkus, lietuvių parapijos klebonas Providence. Į tą miestą Mykolas Vaitkus buvo parvežtas budyne. Viešas atsisveikinimas įvyko pirmadienio vakarą — gegužės 21. Į atsisveikinimą atkeliavo būrelis velionio bičiulių iš Bostono. Maldas atkalbėjo ir Liet. Kat. Mokslo Akademijos vardu žodį tarė prel. Vyt. Balčiūnas. Lietuvių Bendruomenės vardu kalbėjo A. Skudziņskas, parapijos — kun. V. Martinkus. Liet. Rašytojų Draugijai budyneje atstovauti bei atsisveikinti valdybos buvo įgaliotas Antanas Gustaitis, kuris jautriai prabilo apie šį mūsų mirusį garbės narį. Stasys Santyras paskaitė tai progai skirtą savo eilėraščių.

Antradienį 4 vl. popiet Mykolas Vaitkus atlydėtas į bažnyčią ir ten padėtas užvožtame karste. Mišios buvo 7 vl. vakaro, kurias laikė vysk. V. Brizgys, prel. J. Balkūnas, kun. V. Martinkus ir Tėv. A. Jurgelaitis, O.P. Apie velionį kalbėjo vysk. V. Brizgys. Trečiadienį į gedulingas mišias, kurias laikė Providence vysk. Louis Gelineau sykiu su vysk. V. Brizgiu ir būriu kunigų, susirinko daug lietuvių ir kitataučių dvasininkų, seserų vienuolių ir beveik pilna bažnyčia pasauliečių. Suglaustą lietuvių kalbą pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys, o platesnį angliską — kun. V. Cukuras. Atrodė, jog kan. Mykolo Vaitkaus aukštas mokslas, literatūrinis talentas, profesūra seminarijoje ir meno mokykloje, ilgas vadovavimas reikšmingai Šv. Kazimiero draugijos knygų leidyklai, jo paties parašytų knygų skaičius ir aukšta erudicija bei nuolankumas paliko gilų įspūdį tiek vyskupui, tiek kitataučiam dvasininkam. Panašios laidotuvės pas amerikiečius — retenybė. Mirus Tomui Mertonui, tarp Amerikos kunigų visuotiniai pripažintų rašytojų, ypač poetų, vargu berastum. Amerikiečiam tikrai yra ko stebėtis mažesniųjų tautų kunigais rašytojais. Kun. V. Cukuro žodis apie Mykolą Vaitkų buvo gerai paruoštas ir labai pravartus.

Mykolui Vaitkui ilsėtis vietele parinkta Nekalto Prasidėjimo seserų kapinėse Putname. Po gedulingų pamaldų ten mes ir keliavome per žaliuojančius laukus su karstu. Diena buvo pusiau saulėta, pusiau niūri. Seserų sodyboje žydėjo sodas. Kapinėse sustojome ratu aplink atvirą duobę — Mykolo Vaitkaus namus. Laidotuvių maldas atskaitė vysk. V. Brizgys, ateitininkų vardu velionį atsisveikino kun. St. Yla, o Lietuvių Rašytojų Draugijos vardu kalbėjo jos pirmininkas. Laidotuvės buvo be ašarų. Kaškokia giedri

(nukelta į 8 psl.)

ĮŠ VISUR

— Dr. Bronius Kaslas, Wilkes College profesorius, nominuotas ir bus įtrauktas į rinkinių Amerikos profesorių leidinį "Outstanding Educators of America". Dr. B. Kaslas į JAV atvyko 1946. Wilkes kolegijai dėsto istoriją. Neseniai išleido knygą "USSR-German Aggression against Lithuania".

— Federacinė Kanados vyriausybė O.F.Y. jaunimo programos rėmuose patvirtino Toronto universiteto lietuvių studentų klubo paruoštą vasaros darbų projektą ir paskyrė 9,875 dol. lietuviškai kultūrai plėsti.

— Bad Woerishoffene balandžio 26-29 buvo lietuvių jaunimo seminaras, kuriame dalyvavo jaunuoliai iš pietinės Valųkietijos ir vyresnieji Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Pokalbiui "Kaip su lietuviškais temomis įeiti į vokiečių visuomenę" vadovavo Art. Hermanas.

— Lietuvių gydytojų įnašas į Lietuvių Fondą yra 134,885 dol. Tai sudaro 17 proc. Lietuvių Fondo sumos. Savo įnašus yra įnešę 185 gydytojai.

— Daytono universitete, gražiausiame Kennedy pastate, gegužės 1-31 buvo įrengta lietuviškų gaminių, audinių, drožinių ir gintaro paroda. Jai vadovavo Jurgis Mikalauskas su šeima.

— National Geographic Society žurnalas balandžio mėn. paskelbė iliustruotą straipsnį apie didžiųjų beždžionių oranгутangų gyvenimą Borneo saloje. Mokslinius stebėjimus tolimos Indonezijos salos džiunglėse atliko Los Angeles lietuvių antropologė Birutė Galdikaitė-Brindamour, remiama Los Angeles universiteto ir JAV geografų draugijos. Birutė Galdikaitė šioj mokslinėj kelionėj praleido apie 2 mėnesius.

— Gintaras, Toronto lietuvių tautinių šokių grupė, suorganizavo mergaičių oktetą, kuriam vadovauja muz. Danutė Garbaliuskienė. Taip pat organizuojamas ir orkestras. Jam vadovaus muz. Jonas Govėdas.

— Detroit, Mich., gegužės 6 Kultūros klubas poetės Marijos Sims namuose metiniam susirinkime išrinko naują valdybą: pirmininkas — Antanas Musteikis, vicepirmininkai — Jonas Švoba, Lidija Mingelienė, Rožė Bilaitienė, Stefa Kaunelienė ir Vincas Tamošiūnas, išdinkininkai — Mirga Mikulionienė ir Juozas Augaitis, sekretoriai — Jurgis Šenbergas. Revizijos komisija: Alfonsas Gilvydis, Joana Švobienė ir Kazys Sragauskas.

— Dr. Petro Kisieliaus pastangomis Cicero miesto biblioteka įsigijo JAV LB krašto valdybos išleistą 1971-1972 pranešimą "Violation of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania".

— Sydnejaus lietuvių klubo namai baigti statyti ir įrengti. Dviaukštis pastatas atrodo gražiai. Namai patogūs ir naudingi lietuviškiem reikalams.

Neringos stovyklų datos: berniukų — liepos 1-14, mergaičių — liepos 15-28, anglų kalboj lietuvių kilmės vaikam — liepos 29 - rugpj. 11, moksleivių atkų — rugpj. 12-25. Norint daugiau informacijos, iki birželio 15 rašyti: Cāmp Neringa, I.C.C., Putnam, Conn. 06260.

— Ieškoma Eugenija Liubinitė, vėliau ištėkėjusi už Joną. Augo ir gimnaziją lankė Telsiuose, 1934 m. baigė Kaune akušerių mokyklą. Dirbo Tauragės miesto ligoninėje. Ieško mokslo draugė Stasė Benėtytė. Ieškomoji arba apie ją žiną prašomi rašyti adresu: Janė Biliūnienė, 42 Fuller Rd., Centerville, Mass. 02632.

— A. a. Juozas Savulionis savo gyvenybės kaina išgelbėjo strategiškai svarbų Viliampolės tiltą Kaune 1941 m. sukilimo metu. Veikale apie tą sukilimą bus įdedamos ir svarbiųjų veikėjų nuotraukos. Prašoma a.a. J. Savulionio draugų, giminių ir pažįstamų paskolinti jo foto nuotrauką ir suteikti bent pagrindines biografines žinias. Kreiptis adresu: Kazys Skirpa, 2043 36th St. S.E. Washington, D.C. 20020.

SAVOTIŠKĄ KRITIKĄ SVARSTANT

DR. TOMAS ŽIŪRAITIS, O.P.

4 (Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kas čia tuose ar panašiuose keitimosi procesuose iš esmės naujo ar tobulesnio yra išsivystę? Iš esmės nieko čia naujo ar tobulesnio nėra išsivystę. Evoliucija net ir plačiai to žodžio prasme nėra verta savo (evoliucijos) vardo. Žinoma, norint galima kalbėti ir apie tokią "evoliuciją" net kosminių požūrių, nesant kitokios išeities jos madingumui pritarti mokslo vardu.

Negeresnė kosminė "evoliucija" savo dėsnių tariamoju visuotinumu yra ta, kurią esą liudija, sakysim, nulinės grupės elementas, teisingai priskiriamas prie inertinių ir net prie tauriųjų dujų elementų grupės dar ir dėl to, kad jis negamina junginių su kitais elementais. Tai helio elementas, kurio kilmė ir savarankiškumas esąs geras pavyzdys nušviesti kosminės apimties "evoliucijai". O tas helis (žym. He, atominis svoris 4.003, o gal 4.0026?), syki "išsivystęs", neturi jokio kelio atgal, iš kur jis tam tikru būdu "išsivystė", neturėdamas, kaip žinome, jokių galimybių sudaryti naujų junginių. Tačiau pagal vispasišką visuotinės evoliucijos principą ir helis turėtų iš ko nors savaime išsivystyti ir nuolat keistis taip, kad sudarytų vis naujesnius, sudėtingesnius ir tobulesnius junginius.

Dar daugiau! Reikalui esant, helis bent vadinamaisiais "dialektiniais šuoliais" privalėtų peržengti savo medžiaginę prigimtį, peršokdamas į augalinę gyvybę, o iš šios — į gyvulinę gyvybę, kurios tobulėjančiais ir tobulinančiais procesais pasiektų psichofizines tikroves, esmingą žmogui, o gal net antžmogui... Helis turėtų tapti ir antžmogių, atstovaudamas visuotinės "evoliucijos" dėsniams, kuriems labiausiai tikėtų ir tie "dialektiniai šuoliai", kuriais turėtų būti įmanoma iš antžmogio peršokti net į dievišką prigimtį, teikiančią jam vis naujesnių galimybių tobulėti. Galų gale helis tokios visuotinės

"evoliucijos" dėsnių atstovavimu ir savo tobulėjimu pralenktų ir Triasmenį Dievą. Kodėl? Todėl, kad Triasmenis Dievas yra absoliuti Tobulybė, kuri jokia būdu negali nei keistis, nei pasikeisti, nei bent kiek tobulėti.

Kai kurie dinamiški evoliucionistai, kaip žinome, ir tokių neįmanomų dalykų turėtų laukti iš helio visuotinės "evoliucijos" dėsnių vardu, siekiančiu, jei ne daug toliau, tai užtektinai toliau kaip gyvybės "evoliucija"... Kaip toli toks helio siekimas eina ir visiškai nieko nepasiekia, matėme kad ir iš tų mūsų čia pastabų.

Mums pilnai užtektų, kad helis galėtų sudaryti bent kokį nors junginį su kitais elementais, idant galėtume bent šiek tiek pasvajoti apie visuotinės kosminės "evoliucijos" dėsnių prasmę. Deja! Tai kokia čia gali būti "principe taip pat evoliucija"? Ir vis dėlto L.D., kaip ir dr. V. Litui, toji helio "evoliucija" yra verta kosminės apimties, jos dėsnių visuotinumą pagrindinės prasmės, siekiančios "toliau kaip gyvybė". Tuose helio siekiuose tiek yra evoliucijos, kiek jos yra atominės kilmės "baravykė".

L.D. pataria žvilgtelėti ir į dar vieną jo supratimu šaltinį — į amerikiečių 1967 išleista "New Catholic Encyclopedia", turinčią net Katalikų Bažnyčios aprobatą. O ta aprobatą, pasirodo, nieko bendro neturi su evoliucijos teorijų pasakomis, kurių toje amerikiečių enciklopedijoje yra daugiau, negu mūsų enciklopedijoje.

Kadangi tas helis taip labai patraukė L.D. dėmesį, supranta, kodėl jis ir iš tos amerikiečių enciklopedijos pasakų štai ką svarbiausia pasirinko: evoliucijos teorija tapo vienu iš esminių modernaus mokslo principų; ji jau priimama nebe kaip aiškinamoji hipotezė ar net kaip teorija įprastine prasme (kokia įprastine prasme?), bet kaip mokslinis faktas, be kurio žinomoji realybė negali būti suprantama... Šias pasirinktas "tiesas" L.D. papildė tos pačios amerikiečių enciklope-

dijos pateiktomis žiniomis, kurios aiškiai liudija patį svarbiausią evoliucinį "faktą" — tai žmogaus kūno išsivystymą iš žemesnių gyvių (Vol. V., p. 676 ir 683).

Labiausiai paliudija tuos visus žmogaus kūno evoliucijos "faktus" toks iškastinis žmogus, vadinamas neandertaliniu žmogumi, arba neandertalietis, gyvenęs prieš 100,000 ar daugiau metų. Jo griaučių dalis rasta Neandertalio apylinkės slėnyje, Vokietijoje. Tai toks žmogus, kaip ir šiuolaikinis žmogus. Vis dėlto evoliucionistai mėgina įrodyti, kad jis gyveno tada — prieš 100,000 ar daugiau metų, kada jokių žmogaus pėdsakų nebūta (Henry F. Osborn), ir kad jis žmogaus kūno "evoliucijos" istorijoje užėmęs tarpinę grandį tarp pitekanthropo (tam tikro tipo beždžionės) ir šiuolaikinio žmogaus, kas irgi, pasirodo, nesiderina su mokslinės tiesos faktais.

Dar labiau nesiderina su mokslinės tiesos faktais tokie tariamieji žmogaus kilmės pėdsakai, kurie esą buvo net prieš 500,000 metų. Tačiau ir tokių pėdsakų pilna evoliucijos propagandos žurnaluose, knygynuose, vadovėliuose, muziejuose ir iš viso auklėjimo ir mokslo institucijose, neminant kai kurių išimčių. Juo labiau čia beveik visur vietos pilnai užtenka tam neandertalietiški, bet su viena sąlyga: jis turi būti "atkuriamas" taip, kad savo kūno išvaizda primintų tam tikros rūšies beždžionę ar šiaip "pažangesnį" gyvulį, kuris jau prieš 100,000 metų buvo šiuolaikinės aporangos prototipas... Na, ir kas galėtų pasakyti, kad tokiu "kūrybiniu" procesu išsivystęs neandertalietis nėra modernaus, elegantiško žmogaus prototipas — pirma-vaizdis?

Taigi, kaip žmogaus "evoliucijos" mokslinio tyrinėjimo šis labai populiarus "atkurimas" rodo, kūno vystymasis iš žemesnių gyvių, apimant ir žmogų, yra, anot L.D. "šaltinių", lygiai gerai įrodytas, kaip ir kiekvieno gyvulio filogenija (augmenų ir gyvių rūšių kilmis, neišskiriant ir žmogaus; mokslas apie to kilmės raidos istoriją ir t.t.).

Richard Carrington, žinomas evoliucionistas, pripažįsta tik tokią žmogaus filogeniją, kuri nepripažįsta jokio kaklaraiščio tam neandertalietiški, kaip tai liudija jo išvedžiojimai ir iliustracijos (plg. Richard Carrington: A Guide to Earth History, New York, 1961, p. 128-129; knyga gausiai iliustruota).

Todėl tas Carrington toje savo knygoje parodo toki "autentišką" neandertalietį, kaip matome, kurio nematė nei žemės, nei mokslo istorija.

Dr. T. N. Tahmsian, atominės energijos komisijos psichologas mokslininkas, remdamasis ir kitais mokslininkais, sako, kad evoliucionistų sampratos filogenija neturi jokio mokslinio pagrindo. Tas Tahmsian štai ką pataria: kai jums mokslo žmonės pasakoja apie evoliuciją, žinokite, kad jie jums kalba gal apie negirdėtą absurdišką dalyką ("the story they are telling may be the greatest hoax ever").(14)

Savotiškos prielaidos

Šio straipsnio pradžioje minėjome, kad L.D. kritika yra savotiška savo užmoju, metodu ir prielaidomis. Ar iš tikrųjų L.D. ir prielaidos yra savotiškos? Spręskime patys ir apie tas jo prielaidas, turėdami jo kritikos šiuos pagrindinius pavyzdžius.

1. L.D. prileidžia, kad monsinjoras Gižinskas cituoja tam tikrą knygą, jos neskaityęs. O tam tikra knyga šiuo atveju — tai Julian Huxley "Evolution in Action", 1953 metų laidos.

L.D. prileidžia toki monsinjoro neapsiskaitymą, pavidūtiškai vertindamas štai kokią citatą, kurią monsinjoras pateikė iš tos Julian Huxley knygos (tikriau sakant — iš knygelės):

"Evoliucijos teorijos sužlugę; jos nesiderina su faktais. Iš tikrųjų, naujų atradimų šviesoj jų net nedera vadinti mokslinėmis teorijomis, bet tenka į jas žiū-

rėti tik kaip į spekuliacijas, neturinčias jokio realaus pagrindo, arba kaip į senus prietarus, užmaskuotus moderniu drabužiu. Jos atrodė gana natūralios praeityje, kada mes nenusimanėme apie paveldėjimo mechanizmą" (Nr. 39).

Toliau:

"Sir Julian Huxley... savo veikale 'Evolution in Action' parašė: 'Evoliucijos teorijos sužlugę ('they are out')' (Nr. 43).

Šias teisingai pacituotas Huxley mintis monsinjoras paaiškina, nurodydamas, kodėl tas Huxley, tarptautinio masto autoritetas gamtos mokslų srityje, padarė toki Darvino teoriją negailestingai trauškinantį pareiškimą ryšium su visomis kitomis evoliucijos teorijomis: "evoliucijos teorijos sužlugę".

L.D., paskaitęs aukščiau nurodytą citatą, rašo:

"Huxley pasisako ne prieš evoliuciją, o prieš klaidingas evoliucijos aiškinimo teorijas — lamarkizmą ir Lysenkos mičiurinizmą. Apie jas Huxley sako: They are out. Tuo tarpu monsinjoras Gižinskas vietoj šių trijų žodžių citatą pradeda štai kokiais žodžiais: 'Evoliucijos teorijos sužlugę (vietoj: lamarkizmas ir mičiurinizmas sužlugę)' (L.D.).

Kitai sakant, L.D., patūmęs į šalį beveik visa tai, kas monsinjoro pacituota, "supažindina" skaitytoją vien tik su tais trimis angliskais žodžiais — "They are out". O tie trys žodžiai reiškia Huxley pasisakymą prieš klaidingas evoliucijos aiškinimo teorijas. Ir pagaliau sužinome vien tik iš L.D., kad tos klaidingos evoliucijos teorijos yra tik dvi: lamarkizmas ir (rusų) Lysenkos mičiurinizmas, kurias Julian Huxley ėmė ir palaidojo, t. y. jos sužlugę ("They are out", — taip originale parašyta). Ir viskas!

Toli gražu čia ne viskas! Pats Julian Huxley labai įsakmiai pabrėžia, kaip ir monsinjoro L. Gižinsko pacituota ir paaiškinta. Būtent: visos (evoliucijos) teorijos ("all the theories"), žinomos savo masišku susitelkimu žinijos vardu nuo Darvino laikų ("With the knowledge that has been amassed since Darwin's time"). Tos masiškai susitelkusios evoliucijos teorijos nuo tų laikų visos kartu sužlugę, "subyrėjo į gabalus" ("is that all the theories lumped together") su ortogenezės primatu ir lamarkizmu ("under the heads of orthogenesis and Lamarckism"), įskaitant Lysenkos mičiurinizmą ("including Lysenko's Michurinizm"), kuris dabar sovietų Rusijoje oficialiai priimtas kaip genetikos ir evoliucijos teorija.(15) Kam bent kiek yra žinoma evoliucijos teorijų istorija, tam nekils jokių abejonių, ką Julian Huxley turėjo galvoje, palaidodamas visas masiškai susitelkusias evoliucijos teorijas, labiausiai žinomas nuo Darvino laikų. Visa tai žinant, savaime aišku, kodėl monsinjoras, cituodamas esminį tuo žlugimo reikalu Huxley pasisakymą, praleido tos citatos įvadinę partabas apie tą masišką susitelkimą ar kiek kitaip jį pavadintą. Praleido ir lamarkizmą ir mičiurinizmą su tos ortogenezės primatu. Iš esmės nebuvo jokio reikalo visa tai cituoti, kai aiškiai pacituota, kad visos evoliucijos teorijos sužlugę nuo Darvino (iki Julian Huxley) laikų. Taigi sužlugę ir tos ortogenezės primatas, ir lamarkizmas, ir mičiurinizmas, ir kiti šios rūšies "izmai". Štai ką reiškia tie trys (Huxley) žodžiai: "They are out", ką monsinjoras, kaip žinome, įsakmiai nurodė (Nr. 43). Tuo tarpu L.D. įsižiūrėjo į tuos tris žodžius, iškreipdamas patį Julian Huxley ir tą monsinjoro L. Gižinsko teisingą ir labai apdairiai pateiktą citatą, pagrįstą ne tik tam tikro puslapio, bet ir pačios tos knygos, t. y. knygelės, kontekstu.

(Bus daugiau)

14. Dr. T. N. Tahmsian: Sutelktinė studija (2-oje išnašoje), p. 11; plg. — išnašos 2, 5, 8 ir 9.

15. Julian Huxley: Evolution in Action, New York, 1957, p. 35, p. 41-42, 48, 118-135.

Evoliucionistų spaudoj tobulai išvystytas neandertalietis, modernaus žmogaus vadinamasis prototipas su tam tikromis pusbrolio ("cousin") teišėmis, dinamiškai nešasi ten, kur evoliucionistų fantazija jį neša (Dr. T. N. Tahmsian).

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Po 10 dol.: V. Kazlauskas, Chicago, Ill., S. Aleksandravičienė, Richmond Hill, N. Y.,

8 dol.: K. Aleksandravičius, Richmond Hill, N. Y.

7 dol.: L. Senken, Brooklyn, N. Y.

5 dol.: V. Stanislovaitis, Chicago, Ill.

Po 4 dol.: A. Bačanskienė, Jamaica, N. Y., M. Ridikas, Brooklyn, N. Y., A. Klashius, Maspeth, N. Y., A. A. Karanauskas, Kearny, N. J.

3 dol.: F. Mociėjūnas, Rochester, N. Y.

Po 2 dol.: Clark, N. J.: J. Zubavičius, L. Simkus.

Cranford, N. J.: A. Malakas, dr. A. Revukas, A. Subačius, Edison, N. J.: A. Amsheyus, V. Klingys.

Elizabeth, N. J.: V. Kirvelėvičienė, O. Linartas, A. Jarmas, J. Balandis, J. Ramas, A. Kondratienė, J. Dirginčius, V. Bitėnas, J. Valaitis, V. Audėnas, K. Šipaila, J. Šišas, J. Paulauskas, N. Polovinskas, M. Mankus, T. Petraitis, J. Čižauskas, E. Dietrich, P. Maleckas, P. Lanys, M. Baronas, K. Bernotas, kun. Žemeikis, B. Žemeikienė, P. Langas, D. Andruska, A. Strazdas, J. Bliznikas, T. Duda, A. Rudzitas, J. Strimaitis, F. Jankūnienė, J. Budrys.

Fair Lawn, N. J.: J. Arnas, M. Kasperevich, J. Tamašauskas.

Harrison, N. J.: M. Goraitė, O. Skurvydienė.

Jersey City, N. J.: E. Gutmanas, A. Skruodys, M. York.

Jamesburg, N. J.: G. Ceras, P. Puronas, Lith. Rep. Club.

Kearny, N. J.: V. Ramanauskas, J. Diržius, J. Melynis, J. Sadauskas, F. Karanauskas, O. Dargis, A. Daunoras, M. Katilius, A. Arminas, J. Berteška, A. Bilaitienė, J. Vainus, M. Gerulak, V. Pietaris, J. Baužys.

Linden, N. J.: V. Kvietkauskas, V. Tumelis, E. Jurevičiūtė, J. Bundonis, V. Razminas, R. Didžbalis, J. Kasauskas, A. Liudvinaitienė.

Little Falls, N. J.: A. Abakanavičius, K. Praleika.

Matawan, N. J.: V. Melinis, S. Slivinskas.

Maywood, N. J.: A. Diškėnas, F. Misūnas.

Metuchen, N. J.: J. Semėnas, A. Žukauskas.

Newark, N. J.: A. Pliskaitis, J. Jusukaitienė, B. Venckuvienė, J. Lukas, V. Matyckas, J. Matulis, F. Vaskas, A. Wilkich, O. Giraitis, B. Udalovas, R. Ambraziejus, K. Basys, B. Šarkėnas.

Parlin, N. J.: J. Marcis, L. Rimkus.

Parsippany, N. J.: Iz. Artasius, V. Butvydas.

Paterson, N. J.: kun. kl. V. Dabušis, S. Augulis, V. Žibas, M. Šaulienė, P. Toleikis, F. Saranka, R. Čižiūnienė, J. Mockuvienė, T. Tallat-Kelpša, A. Rugsys, J. Sprainaitis, A. Virbickas.

Rahway, N. J.: J. Prapuolenis, K. Kubaitis, K. Šeštakas.

Somerville, N. J.: V. Kisieliūnas, A. Padvelskis, Br. Zukas.

Union, N. J.: A. Cenfeldas, K. Trečiokas.

N. J. valstija: A. J. Mikolaitis, Westwood, J. Žvirblis, Vine-

land, V. Laugalis, Towaco, B. Janusevičienė, Trenton, G. Zanusis, Springfield, J. Stanaitis, Sussex, R. Zaloom, Ramsey, P. Naujokaitis, River Edge, M. Sarmatienė, So. Plainfield, A. Barkauskas, Pt. Pleasant, V. Balalis, Port Monmouth, dr. B. Preikštas, Oakhurst, J. Jasinskas, Ocean City, J. Galenski, Old Bridge, F. Rogers, Nutley, P. Elvis, Morganville, S. Romas-

kienė, Lakewood, S. Romanaukas, Landing, R. Vaičiūnis, Leonia, V. Matusaitis, Livingston, M. Kvedarienė, Iselin, J. Gentlesk, Haddonfield, St Adomaitis, Haledon, kun. J. Kinta, Haskell, A. Liobis, Green Brook, A. Jankauskas, Gillette, V. Abraraitis, Fords, H. Budris, Freehold, A. Aidukas, Elmwood Park, K. Kulyus, Engelwood, V. Baltutis, Denville, V. Salčiūnas, Delran, dr. B. Covalesky, Dover, J. Pajunas, Dunellen, V. Volertas, Cambridge, V. Grajauskas, Cliffside Park, G. Alinskas, Clifton, P. Boches, Bayonne, N. Karasa, Berkeley Heights, T. Augulienė, Bloomfield, O. Rekešius, Butler, A. Kwetiz, Englewood Cliffs, V. Paulius, Allendale, S. Everlin, Avenel, A. Diškėnas, Maywood, V. Sabaliauskas, Colonia.

Po 1 dol.: Elizabeth, N. J.: V. Budrecki, S. Medžiūnas, H. Bitėnas, L. Stukas, J. Laučiuvienė,

Kearny, N. J.: Lith. Cath. Comm. Center, S. Skripkus.

Linden, N. J.: A. Davis, S. Strazdas, A. Yrshus, S. Pribush, L. Jurevičius.

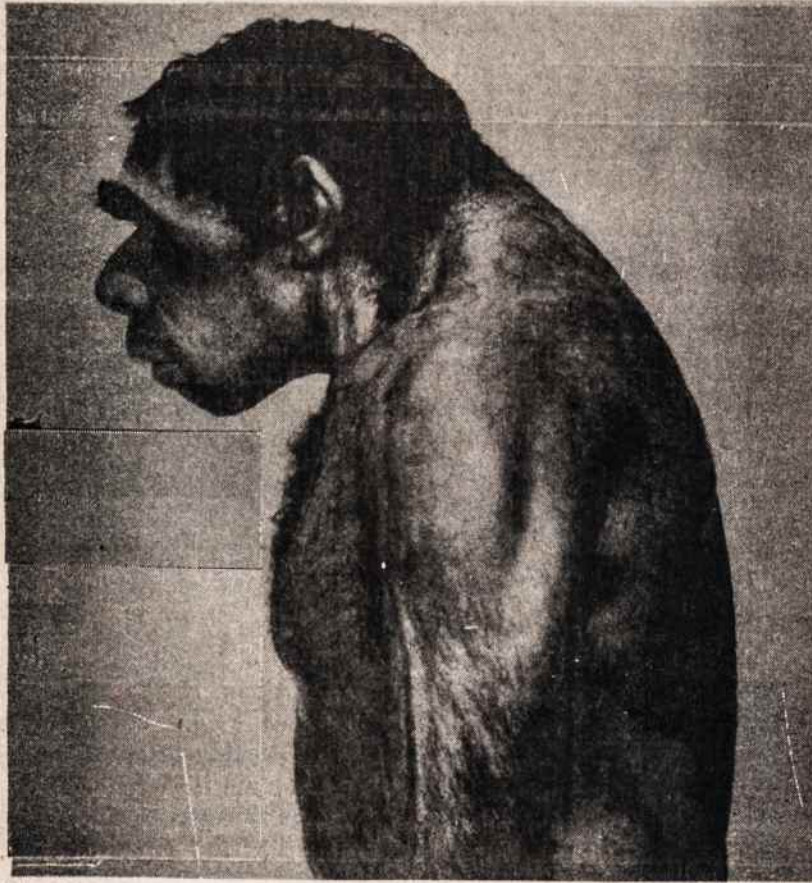
Newark, N. J.: O. Balčiūnienė, J. Binzas, B. Sudžinskas.

Paterson, N. J.: J. Sprainaitis, A. Visockis, A. Gudaitis.

N. J. valstija: M. Parzeliene, Jersey City, A. Vitkus, Harrison, R. Sinusas, W. Caldwell, C. Lenkienė, Jamesburg, G. Surdėnas, Turnersville, J. Kiceina, Washington, A. Kazukauskas, Lake Hiawatha, B. Nemickas, Mercerville, K. Matonis, Ocean, J. Puzin, Roselle Park, M. Stemonaitis, S. Orange, W. Shereika, Livingston, S. Kontrimas, Irvington, J. Bulota, Pompton Plains, M. Mankienė, Linwood, A. Šaulys, Kinnelon, M. Mažeikienė, Cherry Hill, Balčiūnienė, Edison, S. Jatulis, Garwood, Budrienė, Freehold, P. Zapasnikas, S. Orange, H. Chalkis, Somerset, E. Milunaitienė, Watchung, B. Raugas, Delran, V. Viliunas, Mays Landing, V. Linartas, Long Valley, M. Varneckas, Clark, V. Malakas, Walling-

ton.

Dėkojame visiems, kurie savo auka parėmė sunkų spaudos darbą. Laukiame ir kitų skaitytojų prisidedant prie kalendoriaus išleidimo sumažinimo.

Appearances Are Deceiving — Left, typical reconstruction of Neanderthal Man. Unkempt hair, scraggly moustache and unkempt face give "brutish" appearance. Right, the "New Neanderthal Man" With shaven hair style, clean shave, trimmed moustache, tailored suit, white shirt and tie — Neanderthal could find a place for himself in high society.

Taip evoliucionistai mokslininkai piešia neandertaliečio istorinio vyksmo "evoliuciją", reiškiančią suaugusiem ir nesuaugusiem žemiau kritikos pasaką. Šia pasaką iškelia čia ir tie angliški tekstai, pateikti neandertaliečio istorijos eksper-

tu.

PRISIKĖLIMO PARAPIJA 20-TIES METŲ BĖGYJE

Šiais metais Toronto Priskėlimo parapija švenčia savo gyvavimo 20-ties metų sukaktį. Ji įkurta 1953 — tada, kai tūkstančiai tautiečių buvo palikę Europą ir išsikirstę po visą pasaulį.

Tada Kanados Torontan lietuvių suplaukė daug daugiau, negu į kitus šio krašto miestus. Atvykusieji rado čia dar pirmųjų emigrantų įkurtą lietuvišką parapiją su mažyte bažnyčele. Užplūdus daugybei naujų ateivių, tos bažnytelės toli gražu nepakako. Padidėjus tūkstančiais žmonių, nebuvo įmanoma juos visiem sutilpti. Matydamas tokią padėtį, tuometinis Toronto kardinolas J. McGuigan kreipėsi į lietuvių pranciškonų ordiną, esantį Amerikoje, prašydamas įkurti naują lietuvišką parapiją Kanadoje, Toronte.

Ordinas šį kvietimą priėmė, ir provincijolas tėvas J. Gailiusis naujai parapijai steigti pasiuntė tėvą Bernardiną Grauslį, tėvą Placidą Barių ir tėvą Petrą Baniūną. Tai buvo pirmieji pionieriai šiai Apvaizdos skirtai misijai atlikti. Į Torontą jie atvyko 1953 pavasarį. Apsigyveno ir atidarė laikinę būsimos parapijos raštinę turistų namuose Jame-son g-vėje.

1953 gegužės mėn. tėvas Bernardinas per radiją kreipėsi į Toronto lietuvius, pranešdamas džiaugsmingą žinią, kad čia steigiama nauja parapija. Pirmosios mišios buvo aukojamos Parkdale kino teatro išnuomotoje salėje, kadangi jokiaje Toronto katalikų bažnyčioje pamaldom nebuvo gauta vietos: tada ne tik lietuvių, bet ir kitų tautybių emigrantai buvo užplūdę Torontą, ir visos katalikų bažnyčios buvo perpildytos.

Tos 1953 gegužės 31 Parkdale kino teatro salėje laikytos pamaldos ir yra Toronto Priskėlimo parapijos pradžia.

Tais pačiais metais buvo gautas ir nupirktas College g-vėje žemės sklypas ir prie jo esąs namas, kuris buvo paverstas laikiniu vienuolynu — klebonija. Dalyvaujant apie 2000 lietuvių, 1953 rugpjūčio 22 lietuvių pranciškonų provincijolas tėvas Jurgis Gailiusis sklypą pašventino, ir tuoj pat buvo pradėta statyba.

Tuometinė parapijos vadovybė gerai žinojo ir suprato sunkią švietimam krašte besikuriančių parapijiečių materialinę padėtį: apie statybą atsiros, erdvios bažnyčios negalėjo būti nė kalbos. Todėl statyba buvo pradėta

ne nuo bažnyčios, o nuo keleto mažesnių patalpų ir dviejų didelių salių, iš kurių viena buvo paversta bažnyčia.

1955 statyba dar nebuvo visai baigta, bet jau rugsėjo 11 savoje bažnyčioje buvo aukojamos pirmosios mišios.

Tais pačiais 1955 m. tėvai pranciškonai nupirko N. Wasagoje 25 akrus miško Toronto jaunimo stovyklavimam.

Taip prasidėjo didžiulis darbas religiniuose ir tautiniuose Toronto lietuvių Priskėlimo parapijos veiklos baruose. Ta veikla iškart pasidarė tokia plati ir šakota, kad greit buvo pajusta, jog turimųjų patalpų toli gražu parapijai nepakanka. Tad 1962 nuperkama su parapijos pastatais besiriboją dveji namai ir keleto garažų sklypas. Visa tai buvo nugriauta ir prie ankščiau pastatytųjų pristatyta nauji parapijos pastatai: dar viena salė, patalpos vienuolynui, klebonijai, parapijos raštinė, patalpos ateitininkam, skautam, parapijos bibliotekai, įvairiems posėdžiam ir Priskėlimo parapijos bankui — kredito kooperatyvui.

Šiandien parapija turi erdvias ir patogias patalpas, kuriomis naudojasi ne tik parapija, bet dažnai ir kiti lietuviai ir net lietuviai įvairių suvažiavimam, koncertam, minėjimam, vaidinimam. Tų salių nuomojimas vestuvėm, mergvakariam ir pan. padeda parapijos finansiniam reikalui.

Parapijos pirmasis klebonas buvo tėvas Bernardinas Grauslys, bet, sveikatai susilpnėjęs, jis 1957 iš klebono pareigų pasitraukė ir išvyko Amerikon, o jo vieton buvo paskirtas tėvas Placidus Barius, kuris ir iki šiol vadovauja parapijai.

Iki 1968 pradžios klebono pabelbininkas bei patarėjas, kaip ir visur kitur, buvo parapijos komitetas. Bet po II-ojo Vatikano susirinkimo naujųjų potvarkių tėvas Placidus, pats pirmasis iš visų lietuviškųjų parapijų klebonų, 1968 m. pradžioje įsteigė parapijos tarybą, atiduodamas parapijos vadovybę į pasauliečių rankas. Parapijos tarybą sudaro visuotiniame parapijos susirinkime išrinktieji ir organizacijų deleguotieji parapijiečiai. Taryba yra susiskirsčiusi į 5 sekcijas: religinę, jaunimo, ekonominę, visuomeninę ir rinkliavų. Tarybos sekcijų pirmininkai sudaro tarybos prezidentus su klebonu ir tarybos prezidento pirmininku prieš-

kyje. Pirmasis tarybos prezidento pirmininkas buvo dr. J. Sungaila, vėliau — B. Sakalas, po jo — šiais metais miręs inž. S. Vaitiekūnas, o dabar, švenčiant parapijos 20-metį, tarybos prez. pirmininku yra J. Gustainis. Į parapijos tarybą, skaitant parapijos visuotiniame susirinkime išrinktus ir organizacinių vienetų atsiųstuosius, įeina apie 40 žmonių.

Pirmoji (1954) šioj parapijoj įsisteigusi organizacija yra tretininkų kongregacija. Ji remiasi religiniais pagrindais, ir jos veikla išorėje nelabai matoma, o vis dėlto ji ne tik malda, bet ir finansiškai remia parapijos veiklą.

Plačiau ir visapusiškiau parapijos religiniais reikalais rūpinasi parapijos tarybos religinė sekcija. Ji organizuoja religines paskaitas, ruošia religinio švietimo kursus suaugusiems, parūpina religijos mokytojus nekatalikišką mokyklą ir gimnazijas lankantiems lietuvių vaikam, organizuoja skaitytojų bažnyčioj mišių metu sekmadieniais ir specialias jaunimui sekmadienių mišias, po kurių su juo vyksta pokalbiai religinėmis temomis. Reikia pabrėžti, kad šioj parapijoj visos mišios ir visos pamaldos visada vyksta tik lietuvių kalba. Parapijos tarybos religinės sekcijos pirmininkas šiuo metu yra E. Abromaitis, dvasios vadas — tėvas Antanas Prapakas.

Ypatingą dėmesį parapijos vadovybė kreipia į savo lietuvišką jaunimą, stengdamasi jį suburti ir išlaikyti lietuviškoje ir krikščioniškoje dvasioje. Skautai ir ateitininkai, nors nėra grynai parapijinės organizacijos, parapijoj turi savo patalpas, kuriose jie susieina pabendrauti, šaukia posėdžius bei sueigas. Sportuojančiam jaunimui yra visos galimai geriausios sąlygos. Šis čia turi erdvią salę įvairiam sportavimui, turi puikiai įruošą didžiulę stovyklavietę, kurioje ištisą vasarą praleidžia besportuodamas, bebendraudamas su dažnai čia stovyklauti atvykstantįjį jaunimu iš tolimesnių Kanados vietovių, net iš Amerikos.

Priskėlimo parapijos Aušros sporto klubas, įsteigtas 1955 savo laimėjimais yra pasižymėjęs toli ir už Kanados ribų.

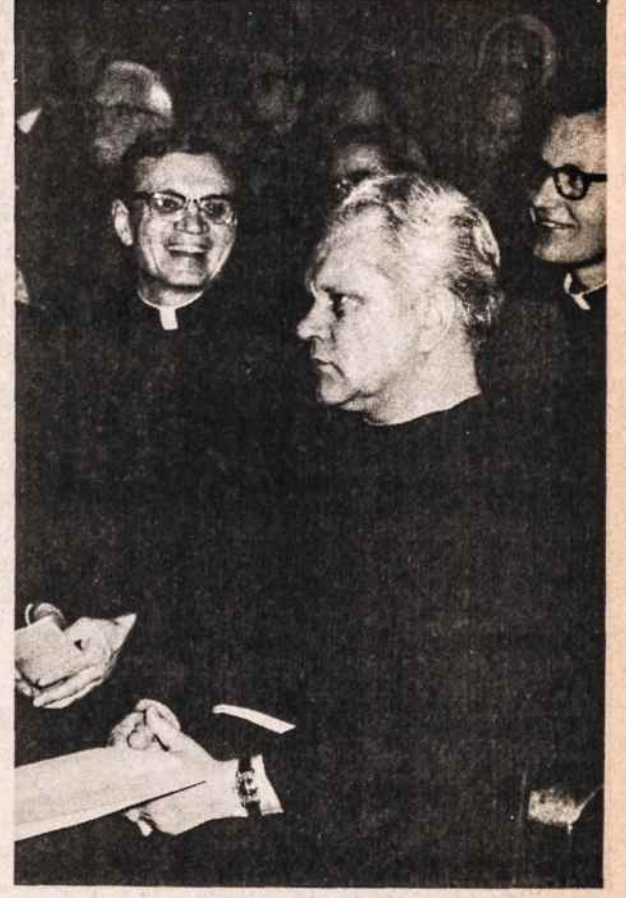
Sportuojančio ir neorganizuo- to jaunimo reikalais rūpinasi parapijos tarybos jaunimo sekcija, kurios pirmininkas yra V. Taseckas. Sekcija įvairiais būdais telkia lėšas Wasagos stovyklavietei gražinti, moderninti ir gerinti. Kiekvieną pavasarį ir rudenį kartu su sekcijos nariais ten vyksta parapijiečių savanorių būriai stovyklos tvarkymo darbam.

Parapijos tarybos visuomeninė sekcija parapijoj reiškiasi socialine, kultūrine ir karitatyvine veikla: atstovauja parapijai visuose Bendruomenės padalinuose ir kitataučių parengimuose, praveda nemaža pelno parapijai duodančias kasmetines parapijos vakarienes, ruošia padėvėtu drabužių išpardavimus ir t.t. Šios sekcijos pirmininkė yra A. Kuolienė.

Ekonominė tarybos sekcija kartu su parapijos ekonomu tėvu

Parapijos tarybos pirm. Jonas Gustainis trumpai žvelgia į Priskėlimo parapijos 20 metų istoriją ir darbus.

Parapijos klebonas T. Placidus Barius stebi iškilmes su vikaru T. Antanu Prakapu ir buv. vikaru T. Augustinu Simanavičium.

Gegužės 6 pirmąją komuniją priėmė 34 vaikučiai.

Minėjimo mišias koncelebravo New Yorko pranciškonai. Iš k.: T. Paulius Baltakis, T. Kornelijus Bučmys, T. Viktoras Gidžiūnas, T. Pranciškus Giedgaudas, T. Petras Baniūnas.

Benediktą Bagdoną ir parapijos klebonu rūpinasi parapijos finansiniai reikalai. Kartu su parapijos tarybos prezidentu aptaria parapijos išlaidas ir pajamas, apysvarsto reikalingus remontus, rūpinasi galimai ekonomiška tvarkyti parapijos reikalus. Šiuo metu sekcijai pirmininkauja V. Simonaitis.

Penktoji Priskėlimo parapijos tarybos sekcija yra rinkliavų sekcija. Jos uždavinys kiekvieną sekmadienį bei kiekvieną šventadienį kiekvienų mišių metu surinkti parapijiečių atneštus aukų vokelius, juos atidaryti ir suskaičiuoti pinigus. Sekcijos pirmininkas — M. Petrulis.

1956 prie Priskėlimo parapijos įsisteigė Kanados Liet.-Kat. Moterų draugijos skyrius. Ši draugija, tūkstančiais skaičiais

savo nares Lietuvoje ir nepaprastai daug davusi savo tautai, atsikūrusi tremtyje, rado šioj parapijoj ne tik pastogę, bet ir visokeriopą pagalbą. Čia vyksta jos valdybos posėdžiai, visuotiniai susirinkimai, suvažiavimai. Šios parapijos patalpose yra ir draugijos centro valdybos leidžiamo Moters žurnalo administracija. Iš čia žurnalas išsiuntinėjamas į visas pasaulio šalis. Grynai parapijinė yra Priskėlimo parapijos Katalikų Vyrų draugija. Jos veikla pasireiškia įvairiomis paskaitomis, suruošimu uždaru rekolekcijų Torontoliet. kolonijos vyram ir pan.

Be minėtų organizacijų ir parapijos tarybos veiklos, parapija tikrai gali didžiulis savo chorą. Pirmaisiais kūrimosi metais, kai dar pamaldos būdavo laikomos kino teatro salėje, bendrą giedo-

jimą tvarkė prof. St. Kairys. Vėliau tikrą chorą suorganizavo ir jam sėkmingai vadovavo sol. V. Verikaitis. Nuo 1960 parapijai vargoninkauja ir chorui vadovauja kun. B. Jurkšas. Jo vadovybėje choras išaugo į stiprų ir galingą muzikinį vienetą. Be didelio religinės muzikos repertuaro, choras turi daug ir pasaulietiškos muzikos kūrinų. Sekmadieniais ir šventadieniais šis choras puikiai gieda bažnyčioje, dainuoja ir gieda įvairiuose parapijos rengimuose ir, kviečiamas, yra dainavęs net kituose Kanados miestuose ir net Amerikoje, kaip Rochesteris, Clevelande ir kitur.

Parapija turi didelę ir moderniai įrengtą biblioteką. Dabar joje yra netoli pusketvirto tūkstančio knygų. Biblioteką naudojami seni ir jauni, ir net mažai — visiem yra didelis literatūros pasirinkimas. Biblioteką rūpestingai tvarko S. Miniotienė.

Vyresnio amžiaus žmonės — pensininkai Priskėlimo parapijos patalpose turi savo klubą. Prie šio klubo gali priklausyti visos kolonijos lietuviai pensininkai, nežūrint religinių ar ideologinių įsitikinimų. Čia gražioje ir jaukioje salėje jie susirinkę pasivažiina, padainuoja, pašoia kortomis, šachmatais, pasikalba, pabendrauja. Kartais ir jaunimas ateina pas juos su muzika ir daina.

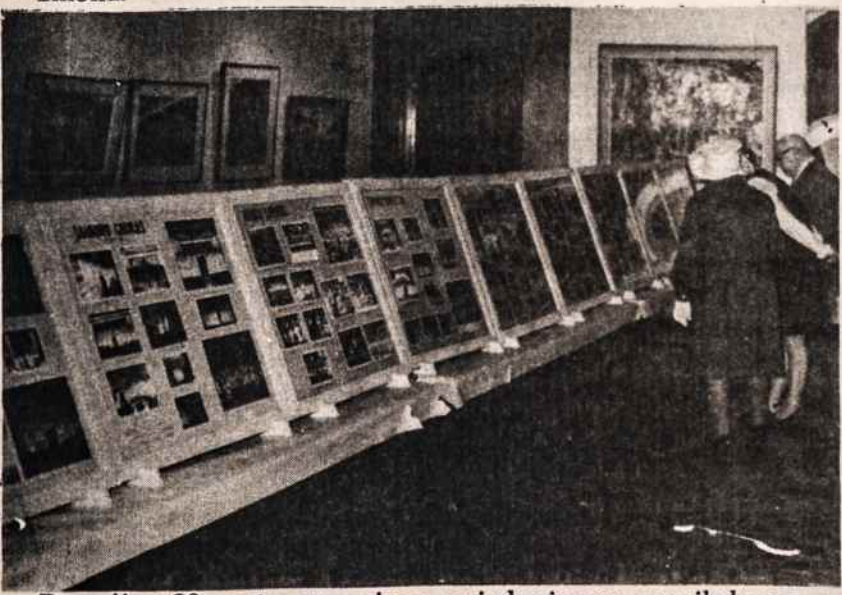
Šie parapijos 20-tieji metai buvo ypatingai atžymėti. Neskaitant dvidešimtmečio ženkle vykusių priešvėlykinių rekolekcijų ir iškilmingos parapijos vakarienes, balandžio 29 buvo suruoštas simpoziumas, pavadinamas "Gyvoji parapija", kur kalbėtojais buvo pakviesti dr. J. Sungaila, dr. S. Cepas ir dr. B. Povilaitis. Susirinkusiem parapijiečiam buvo pristatyti visi parapijos tarybos nariai, o pakviestieji kalbėtojai savo kruopščiai paruoštose paskaitose kalbėjo, ne vien tik apie šios parapijos nuveiktus darbus ir jos reikšmę visai Toronto lietuvių kolonijai, bet ir bendrai apie tai, ką reiškia parapija mum, esantiem tremtyje.

Parapijos 20-mečio minėjimas baigtas gegužės 6 iškilmingomis padėkos pamaldomis ir parapijos choro bei solistų koncertu.

(nukelta į 8 psl.)

Minėjimo-koncerto klausytojų dalis. Pirmoj eilėj iš k.: Kanados LB krašto valdybos pirm. inž. E. Čiuplinskas, Kanados Liet. Kat. centro pirm. dr. J. Sungaila, provincijolas T. Jurgis Gailiusis, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinis su žmona.

Parapijos 20 metų gyvenimas vaizduojamas paveikslų parodoj.

Parapijos choro dalis su vadovu muz. kun. Br. Jurkšu.

Iškilmingo parapijos tarybos posėdžio fragmentas.

CLEVELANDE PASTATYTAS SUKAKTUVINIS PAMINKLAS

Duomenys sako, kad pirmas lietuvis į Clevelandą atvyko 1871. Vėliau Clevelande susidarė gausi ir pajėgi lietuvių kolonija. Per tą šimtmetį čia yra nudirbta daug ir įvairaus lietuviško darbo. Šimtmečio minėjimo iniciatyvos ėmėsi Lietuvos Bendruomenė. Apygarda sudarė specialų komitetą, buvo imtasi darbo. 1973 gegužės 13 buvo jau pašventintas paminklas Clevelando lietuvių šimtmečiui atžymėti. Jį sudaro patvarios medžiagos kryžius su lietuvišku Rūpintojėliu ir aukuras su Kano Karo muziejaus aukuro įrašu "Redde quod debes" (atiduok, ką privalai). Šią pareigą čia primena virš įmontuotas už Lietuvos laisvę žuvusio lietuvių kario galvos bareljefas. Paminklo centrinę priekšakio lentą viršų iškalė anglišką žodį "Give me liberty or give me death", apačioj didelėmis

raidėmis — "Dieve, Lietuva gink!" Lentos užpakalinėj pusėj iškalė mecenatų ir sponsorų vardai. Paminklas pastatytas Švč. Mergelės Marijos parapijos aikštėj. Pamaldas atlaikė ir vėliau paminklą pašventino vysk. pag. Wm. N. Cosgrove. Pamokslą pasakė liet. tėvų jėzuitų prov. kun. Ged. Kijauskas. Per mišias giedojo R. Brazaitienės vadovaujamas parapijos choras. Šventinimo metu himnus ir žuvusiųjų bei mirusiųjų pagerbimo giesmę sugiedojo muz. Alf. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis. Iškeltos Amerikos (iškelė Lietuvos vyčiai), Lietuvos (iškelė skautai) ir Vatikano (iškelė ateitininkai) vėliavos. Aukurą nudengė trys Lietuvos kariuomenės savanoriai-kūrėjai ir Lietuvos vėliavą perdavė trim lietuvių jaunimo atstovam. Šaulių moterų atstovė O. Mikulskienė

nė prie paminklo pabėrė Lietuvos žemės ir gintaro. Jaunimo atstovo atnešta ugnimi paminklo ugnį uždegė PLB valdybos pirm. St. Barzdukas, dviejų lietuvių lydimas. Pabaigos žodį tarė Bendruomenės Ohio apyg. pirm. K. Žiedonis. Šventinimo iškilnių programą lietuvių ir anglų kalbom tvarkė Tėvynės Garsų radijo ved. J. Stempuzis. Iškilnių banketas su koncertu įvyko 4 val. parapijos salėj. PLB valdybos pirm. St. Barzdukas palygino dvi lietuvių išeivijas. Lietuvių-lenkų unijos dvasios išeivija lietuvių tautai dingo be pėdsako, valstiečių išeivija svetur sukūrė lietuvišką gyvenimą. Bendruomenės vardu pasveikino paminklo statytojus, padėkojo jiems už išliekamos reikšmės darbą, o visiem linkėjo vykdyti paminkle išreikštą mintį: atsiminti Lietuvos vargus ir atiduoti jai, ką privalom. K. Žiedonis, J. Sadauskas ir F. Eidimtas mecenatam ir sponsoriam įteikė po paminklo įremintą pa-

veikslą. Muz. Alf. Mikulskio vad. Čiurlionio ansamblis atliko operų chorinių dalykų koncerto programą. Pianu palydėjo chormeisteris Rytas Babickas, solistė — Irena Grigaliūnaitė. Programą tvarkė Pr. Karalius. Išleistas iškilnių leidinys Nuotraukos rodo tuos, kurių dėka pastatytas šimtmečio atminimo paminklas. Tai apyg. pirm. K. Žiedonis, lėšų rinkėjas J. Sadauskas (jis taip pat iškelė paminklo statymo idėją), projekto autorius arch. Ed. Kersnauskas, jų talkininkai — apyl. pirm. J. Malskis, O. Jokūbaitienė, Alf. Mikulskis, F. Eidimtas, Pr. Karalius, A. Kalvaitis, J. Damišius, V. Šenbergas, V. Jokūbaitis, V. Abraitis, St. Ignatavičius, Vl. Čyvas, V. Civinskas. Iš viso leidinys suminėta apie du šimtai pavardžių. Paminklui pastatyti išleista 12,005.72 dol. Vienas šimtmečio minėjimo darbas baigtas. Būtina, kad atsirastų ir suprojektuotas šimtmečio leidinys. S.P.

PRISIKĖLIMO PARAPIJA

(atkelta iš 7 psl.)

Į šias iškilmes buvo atvykę bemaž visi šioje parapijoje dirbusieji tėvai pranciškoniai: Petras Baniūnas, Kornelijus Bučmys, Paulius Baltakis, Viktoras Gidžiūnas, Steponas Ropolas ir Augustinas Simanavičius. Jie aukojo iškilmingai koncelebruotus mišias, provincijolas tėvas J. Gailiūsis pasakė įspūdingą pamokslą, o choras giedojo specialiai šiai progai paruoštas ir kun. G. Šukio parašytas mišias.

Koncerto solistai — Justina Sriubiškienė ir Vaclovas Verikaitis.

Vakare buvo oficialioji minėjimo dalis ir koncertas.

Parapiją sveikino Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, liet. pranciškonų provincijolas tėvas J. Gailiūsis, Hamiltono klebonas mons. J. Tadaraukas, Kanados Liet. Kat. Centro pirm. dr. J. Sungaila, Kanados LB pirm. Ciuplinskas, Šv. Jono Kr. parapijos (Toronto) klebonas kun. P. Ažubalis, Toronto lietuvių evangelikų parapijos klebonas kun. Alg. Zilinskas. Gauta daug sveikinimų ir raštų, tarp kurių ir tėvo Bernardino Grauslio, pirmojo šios parapijos klebono, kuris dėl nesveikatos negalėjo į šias iškilmes atvykti.

Koncerto įvairių ir plačių programą atliko solistai V. Verikaitis ir J. Sriubiškienė bei parapijos choras, vadovaujamas kun. B. Jurkšo.

Parapijos 20-mečio proga taip pat buvo atidaryta dvi savaites trukusi įvairių dailininkų parapijai sudovanotų paveikslų ir parapijos fotografijų paroda. Parapiečiai ir svečiai ja labai domėjosi. Parapiečiam ypač buvo įdomu matyti save ir savo parapiją nuotraukose, tarsi filme, dvidešimties metų bėgyje: parapijos kūrimosi pradžioje buvę vaikai — dabar suaugę žmonės, buvę jauni — dabar jau apsenę...

Parodos meninį sutvarkymą kruopščiai atliko dail. T. Valius, N. Kulpavičienė ir kun. B. Jurkšas.

Parapijai žengiant į trečiąjį dešimtmetį, jai ir jos vadovybei linkėtina ilgiausių metų ir gausios Dievo palaimos!

Z.D.

Visos nuotraukos iš Toronto iškilnių — S. Dapkaus.

Clevelande gegužės 13 atžymėta 100 metų sukaktis, kaip šitame mieste apsigyveno lietuviai. Pastatytas specialus paminklas. Paminklo šventinti eina vysk. W. Cosgrove ir kun. G. Kijauskas, jėzuitų provincijolas. Nuotr. V. Bacevičius

ATSISVEIKINOM SU MYKOLU VAITKUM

(atkelta iš 5 psl.)

vidinė nuojauta liudijo, jog Mykolas Vaitkus po ilgo bei kūrybingo gyvenimo yra laimingas. Ant karsto nebuvo nė vainikų. Rašytojų Draugijos vardu uždėta žydinčią obelį šakelė nupūtė vėjas, lyg sakydamas, jog poetas dabar gyvena žiedų pertekliuje. O gal tai ženklas, kad jis ir tą kuklią šakelę pasiėmė vėjo rankomis.

Ištikimybė literatūrai

Mykolas Vaitkus visų lietuvių rašytojų išskirtinės pagarbos susilaukė savo ištikimybėje literatūrai. Poeto kelią velionis pasirinko sunkiais laikais — prieš pirmąjį pasaulinį karą, kai dar lietuvių kalba buvo neišpuoseleta, tikrų rašytojų maža, literatūrinis tautos lobis ribotas. Tada poeto keliu tikrai vyriškai žygiavo tik vienas Maironis. Jis apie poeziją jau buvo šitaip įspūdingai dainavęs:

*O ji, padavus aukso lyrą,
Į tą užburta vedė šalį,
Kur takas ašaromis byra,
Kurio retai kas eiti gali.*

Mykolas Vaitkus jau 1906 pasiryžo tuo sunkiu poezijos taku eiti, ir iš jo neišklydo iki mirties. Vaitkaus gi poezijos šalis itin "užburta". Tai erdvė, žvaigždynų, šviesulių, liepsnelių, svajonių ir grožio karalija. Nieko tenai nerasi dramatiško ar tragiško, išskyrus gal lengvą liūdesį bei ilgesį, kuriuos Vaitkus dažnai minėjo. Nėra lengva užgriebti jo poezijos branduolį, kaip nėra lengva užgriebti vieversio dainos saulėtoje padangėje. Vaitkus per didelį romantikas bei estetas, kad jo

eiles galėtum deklamuoti auditorijoje. Be to, jis pats — vienišas, anksti išsivadavęs iš Maironio gaidos ir vėliau nesusilaukęs sekėjų. Jo 8 poezijos knygos, apysakos, satyros, scenos kūriniai ir atsiminimai dvelkia skaidriu idealizmu, kuris beveik pakelia jį virš žemės.

Nesusilaukęs sekėjų, kūryboje Mykolas Vaitkus labai daug susilaukė gerbėjų gyvenime. Jis tokios jautrios širdies žmogus, jog lyg kokią šventą relikviją,

Po minėjimo-koncerto giedamas Lietuvos himnas. Prieky iš k.: klebonas T. Placidas Barius, solistas Vaclovas Verikaitis, choro vadovas muz. kun. Br. Jurkšas, sol. Justina Sriubiškienė.

KENNEBUNKPORTO VASARVIETĖ

Lietuviam pranciškonam įsikūrus Kennebunkporte, tuojau buvo atidaryta vasarvietė. Pradžioje ji buvo kukli, bazavosi daugiausia berniukų stovyklomis. Vasarvietė labai išsiplėtė, kai buvo uždaryta Šv. Antano gimnazija.

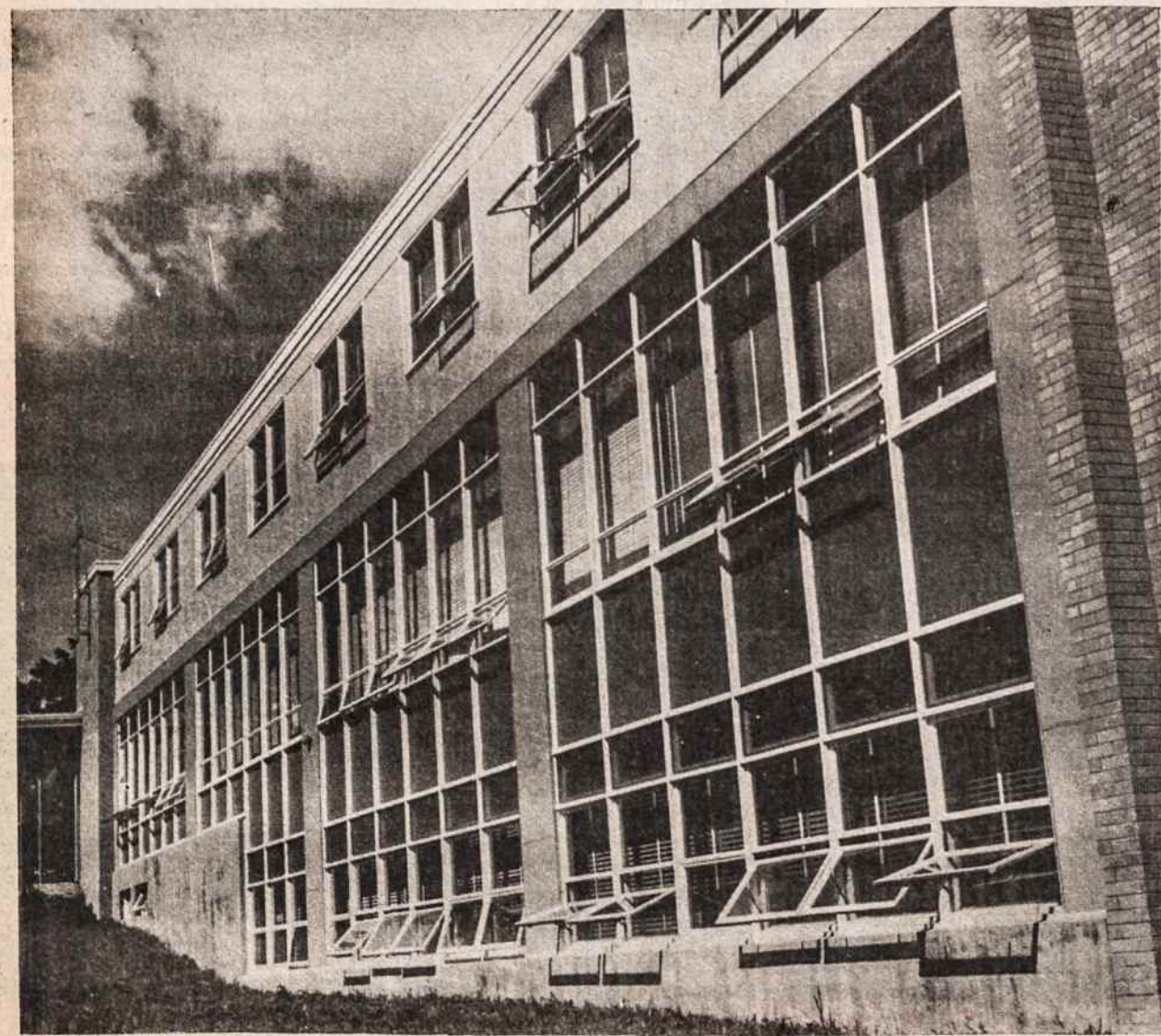
Buvusios gimnazijos klasėse, studijų ir laboratorijų patalpose buvo pradėti rengti atostogautojam gyvenamieji kambariai su visais moderniais patogumais. Buvusi gimnazijos sporto salė naudojama koncertam, dainų ir literatūros vakaram bei įvairiom sueigom. Šiomet čia įrengta daug dar naujų kambarių: kavinė, rekreacijos kambarys, atskiros patalpos jaunimo sueigom. Greitai gimnazijos pastatas bus jau pilnai pertvarkytas.

Skaidri jūra, šiltas baseinas, grynas Maine pušų oras ir jauki lietuviška aplinka sutraukia čia lietuvius iš visų JAV ir Kanados vietovių. Šiuo metu vasar-

vietė gali sutalpinti apie 150 asmenų. Per visą sezoną joje vasaroja gerokai virš tūkstančio. Atostogautojų skaičius kasmet auga.

Šių metų sezonui Kennebunkporto pranciškonų vasarvietėj laisvų vietų likę nedaug. Kai kurios savaitės jau visai užimtos. Ketinantieji šiemet atstogauti praleisti Maine tuojau prašomi registruotis šiuo adresu: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046. Tel: (207) 967-2011. Vasarvietė veikia nuo birželio 30 iki rugsėjo 3.

Gimnazijos pastatas yra šildomas ir žiemos metu. Dėl to čia galima visada ruošti suvažiavimus, studijų dienas, rekolekcijas. Mėgstantiems žiemos sportą netoli yra New Hampshire kalnai, medžiotojams čia pat didieji miškai, žvejams Maine ežerai. Šios patalpos yra gera nakvynė vykstantiems į Kanadą ir į kitas šiaurės Amerikos vietas.

Kennebunkporte, Me., pranciškonų vasarvietės šviesūs ir gražūs kambariai, padaryti iš buvusios gimnazijos klasių, laukia vasarotojų.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VĖRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, baldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių tetraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Allentown, Pa. — 126 Tylghman Street	495-1634
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4340
Brooklyn, N. Y. — 11218 — 485 McDonald Avenue	487-4465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	825-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-8755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6790
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	383-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6592
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-3453
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	769-4507
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	381-8900
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	257-4320
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	475-9746
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	392-0306
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	732-7476
Utica, N. Y. — 963 Blecker Street	

APIE VAINIKAVIMĄ, MINTYS KERMOŠIŲ IR KAS TOLIAU

Rodos dar visai neseniai, susirinkę senojo Židinio namo kieme, pašventinom tą žemę, ant kurios turėjo iškilti naujieji pastatai. Kiek vėliau jau šventinom pamatus ir džiaugėmės, kad planai ir svajonės ima virsti tikrove. Gegužio 13-tą susirinkom į džiaugsmingą įvykį — naujųjų pastatų vainikavimą. Ta proga, pagal seną paprotį, reikėjo iškelti puotą. Esant Motinos Dienai, daugelis turėjo kitokių planų ir negalėjo atvykti, bet visvien susirinko nemažas būrys — apie 300 žmonių. Tikimės, kad atvykusieji nebuvo apvilti, nors tasai vainikavimo "kermošius" buvo gana paskubom improvizuotas. Kermošiaus rengėjai, žinoma, širdingai dėkoja visiem, kurie įsijungė į dienos nuotaiką, bet šia proga norisi taip pat padėkoti patiems rengėjams ir jų pagalbininkams. Prie rengėjų priskaitytini statybos komiteto nariai, ant kurių pečių gulėjo programos pasisekimo atsakomybė: A. Balsys, L. Vainienė, A. Radzivičienė, V. Steponis, Br. Bobelis ir A. Šilbajoris.

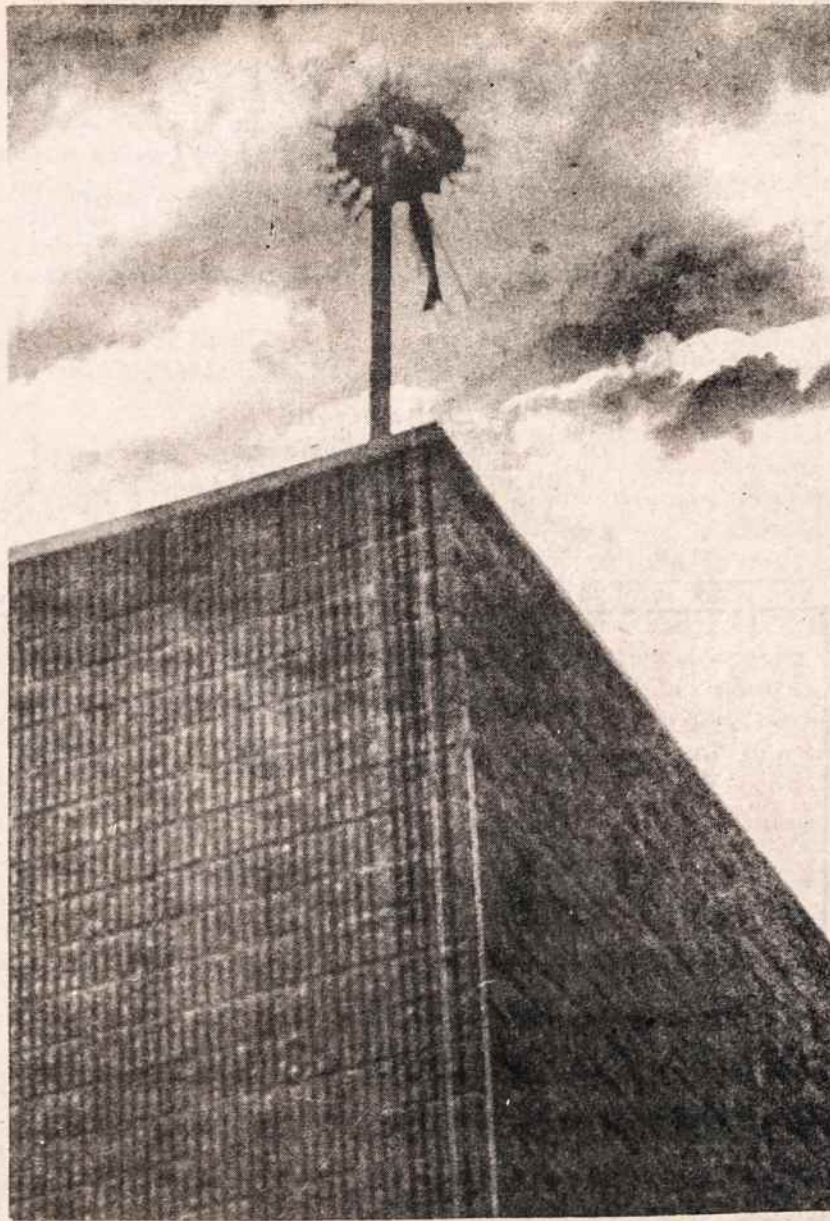
Rengėjų pastangos būtų velniškai, jeigu jie nebūtų turėję pagalbininkų, kurie mielai atliko nors ir sunkiausius darbus. Jų tarpe: D. Šilbajorienė, A. Kregždys, K. Vainius, K. Norvila, B. Tutinaitė ir kiti.

Ypatinga padėka tenka pagaminusiems ir paaugusiems maisto produktus šios šventės dalyviams pamaitinti. Čia ypač

dosnūs buvo: Vyt. Beleckas, V. Radžiūnas (Silver Bell), Skautams remti komitetas, "Vilijos" Židinys, Moterų Klubų Federacijos N. Y. klubas, ALKM 29 kuopa, Moterų Vienybė, Ateitininkai ir kiti. Iš pavienių asmenų, paaugusių maisto arba kitokių darbu prisidėjusių buvo šie: V. Galinienė, M. Šalinskienė, E. Vainienė, J. Gerdvilienė, Ulėnienė, P. Ivašauskienė, Kundrotienė, Kačinskienė, E. Sandanavičienė, E. Mickeliūnienė, Skobeikienė, E. Kezianė, Ruokienė, Laurinaitienė, Oniūnienė, Nakutavičienė, Povilaitienė, Balčiūnienė, Bobelienė ir kt. Vainikavimo šventės centre, žinoma, buvo pats vainikas, kuris, iškeltas ant naujosios salės pastato, išdidžiai plevėsavo tautinėmis spalvomis ir džiuginė bei gaudino susirinkusiųjų širdis. Vainiką pagamino ir paaugėjo dosnioji Alice Zubkuvienė, kurios gėlės jau ne kartą puošė Židinio patalpas.

Visiem padėkojus, belieka žiūrėti į ateitį, planuoti Židinio iškilmingą atidarymą ir su juo susištą padėkos bei prisiminimo leidinį. Reikia tikėtis, kad neaukoję nutars, kad jau laikas aukoti, pradžioje išpildys savo pažadus, o aukojusieji dar padidins savo įnašą. Darbo dar labai daug ir reikės dar daug lėšų, iki galėsime įžengti į tinkamai įrengtas naujas Kultūros Židinio patalpas.

Valentinas

Taip atrodė vainikas, iškeltas viršum Kultūros Židinio salės. Nuotr. P. Bivainio

BALTIMORĖS ŽINIOS

Jonas Jonaitis-Unitis, pasižymėjęs Baltimorės Colts futbolistas, ypatingu būdu buvo pagerbtas gegužės 19 arklių lenktynėse, Pimlico Race Track. Tą dieną vyko turtingiausių arklių lenktynės, vadinamos "Preakness". Dalyvavo tūkstančiai žmonių, Marylando gubernatoriaus, Baltimorės miesto burmistras, senatoriai, kongresmanai, žymūs futbolistai, sportininkai ir kiti pasižymėję svečiai. Baltimorės lietuviai didžiuojasi ir džiaugiasi, kad taip pagerbtas lietuvių sportininkas. Sveikinam jį ir linkim kuo kuo geriausios sėkmės ateityje.

Žinias apie Lietuvą ir kitus pavergtus Baltijos kraštus spausdino Baltimorės Morning Sun. Spausdino per visą savaitę, pradedant gegužės 14. Straipsniai nušvietė dabartinę Lietuvos padėtį ir vargingą žmonių gyvenimą. Šv. Alfonso mokyklos berniukai, kurie patarnauja mišiom ir kitom pamaldom, gegužės 23 turėjo savo metinį pikniką. Pirmą jį dalyvavo 8 v. mišiose, o paskui išvažiavo į Patapsco State parką, kur linksmai praleido

dieną. Juos pavažiavo prel. L. Mendelis. Prelatas ir kun. A. Dranginis dalyvavo piknike.

Šv. Alfonso mokyklos užbaigimo programa bus birželio 10, sekmadienį. Graduatai dalyvavo 8:30 v. mišiose, kurias aukos prel. L. Mendelis. Po mišių graduantai nusifotografuos su parapijos kunigais. Išleistuvių aktas bus 3 v. popiet mokyklos salėje. Prelatas graduantom įteiks dovanas už pasižymėjimą moksle.

Lietuvių melodijos radijo valandėlės metinis piknikas bus birželio 17 gražiame Conrad Ruth Vilos parke, kaip ir kiekvienais metais. Tai bus pirmasis šių metų piknikas. Šeiminkės pagamins visokių skanių valgių. Šokiama gros geras orkestras. Valandėlei vadovauja A. Juškus ir

ROCHESTER, N. Y.

Atsinaujinimo vakariene Birželio 9 Rochesterio lietuviams yra savitiška parapijos — šeimos šventė, nes tą dieną įvyks Šv. Jurgio lietuvių parapijos vakariene. Ji prasidės šeštadienio pamaldomis 5:30 val. p. p. Tuoj po pamaldų parapijos salėje bus atidaryti barai ir 7 val. prasidės vaišės. Po jų — oficialioji ir meninė programos. Likęs laikas skirtas dainom, šokiama ir bičiuliškim pasikalbėjimam.

Šią parapijos šventę organizuoja parapijos tarybos socialinė sekcija. Vakarienes rengimo vadovai — John Slicks ir dr. Jonas Dėdinas. Pradžioje buvo planuojama šį parapijiečių susibūrimą skirti susitikimui ir pagerbimui naujųjų parapijos kunigų, tėvų pranciškonų, kurie jau antri metai vadovauja šiai parapijai. Apie pusę metų klebonu yra buvęs tėvas Bernardinas Grauslys; dabar klebonas yra tėvas Augustinas Simanavičius, jam pagelbsti tėvas Eugenijus Jurgutis. Jiem nuo tokių intencijų atsakius, ši parapijos vakariene yra vadinama "atsinaujinimo" vakariene, nes visoj vyskupijoj vyksta atsinaujinimo akcija.

Jau daugiau kaip pusmetis išrinkta parapijos taryba, kuriai puikiai vadovauja Pranas Mockevičius. Sudarytos ir trys sekcijos specialiem reikalom. Liturginei sekcijai vadovauja Valerijonas Vitkus, finansinei — Edis Gervickas, socialinei — Bronius Krokys. Todėl, susirinkus parapijos daugumai, bus progos pakalbėti tarybos pirmininkui ir iškelti rūpimus parapijos reikalus. Bus proga arčiau susipažinti visiem su mūsų mie-

AUKOS KULTŪROS ŽIDINIUI

500 dol. — Julius Bagdonas, Rego Park, N. Y., anksč. 1600.
250 dol. — V. Dabužinskis.
175 dol. — Fr. Dimas, Woodhaven, N. Y., anksč. 25.

Po 100 dol. — Prel. J. Balkūnas, Maspeth, N. Y., anksč. 3,060; D. Banaitis, Brooklyn, N. Y., anksč. 30; L.M.K.F. N.Y. Klubas, anksč. 450; A. Ž. Ratas, Ozone Park, N. Y., anksč. 115, pažad. 300; muz. Domas Jonušas, Clifton, N. J.; A. Sirgėdas, Brooklyn, N. Y., anksč. 10; M. Šalinskienė, Woodhaven, N. Y., anksč. 4950; V. R. Ingelevičiai, Great Neck, N. Y., anksč. 140; L. Plechavičius, M. D., Yonkers, N. Y., anksč. 712; F. Gogas, Woodhaven, N. Y., anksč. 100; A. Rozevičiūtė, Woodhaven, N. Y., anksč. 100.

Po 50 dol. — D.R. Keziai, Middle Village, N. Y., anksč. 340; R. Gurinskas, Woodhaven, N. Y.; J. Gurinskas, Woodhaven, N. Y.; Ch. Petranis, Jersey City, N.J., anksč. 750; Ant. Irena Lubai, Brooklyn, N. Y., anksč. 155, pažad. 300; B. Čeponis, Smithtown, N. Y., anksč. 50; V. Dubauskas, Woodhaven, N. Y., anksč. 270.

Po 40 dol. — P. Druseikis, Rochester, N. Y.; Pr. Judickas, Woodhaven, N. Y., anksč. 60; Ed. Garla, Woodhaven, N. Y., anksč. 20.

Laukiama aukų ne tik grynais pinigais, pasižadėjimais, bet ir užrašais testamentuose. Aukus siųsti:

Building Fund
Franciscan Monastery
680 Bushwick Avenue
Brooklyn, N. Y. 11221

K. Laskauskas. Jie kviečia visus kuo gausiau atsilankyti piknike ir tuo paremti radijo valandėlę.

Šv. Vardo draugijos rengiama šešbalo naktis bus birželio 5. Visi kviečiami dalyvauti. Bilietų galima gauti pas Algirdą Veliuoną, Leonardą Bridicką ir Robert Dixon. Pelnas skiriamas jaunųjų stipendijom, kad jie galėtų siekti aukštesnio mokslo. Pratais metais dalyvavo nemažas skaičius žmonių, tikime, kad ir šiemet daug dalyvavo.

Jonas Obelinis

30 dol. — M. Kemzura, Woodhaven, N. Y., anksč. 120.

Po 25 dol. Anna Sturporas, Brooklyn, N. Y., anksč. 410; M. Povilaitis, Woodhaven, N.Y., anksč. 215; J. A. Skobeika, Kew Gardens, N. Y., anksč. 50; Julius P. Gale, M.D., Lindenhurst, N. Y., anksč. 25.

Po 20 dol. — I. Kasauskas, Linden, N. J.; J. V. Miknevičius, Linden, N. J., anksč. 60, pažad. 100; A. Sbzis, Kearny, N. J., anksč. 22; John Glasser, Woodhaven, N. Y., anksč. 40; A. Kantakevičius, Richmond Hill, N. Y., anksč. 5; J. Sirutis, Brooklyn, N. Y., anksč. 75; J. Ramanauskas, Hillside, N. J., anksč. 30; P.K.M. Organizacijų Sąga, anksč. 100; A. Kreivėnas, Woodhaven, N. Y., anksč. 130; J. Vanagas, Woodhaven, N. Y., anksč. 80, pažad. 300.

Po 10 dol. — J. Sinkewicz, New Hyde Park, N. Y., anksč. 10; T. Linertas, Glen Cove, N. Y., anksč. 25; T. Zakas, R. Hill, N. Y., N. N., M. Turkis, Woodhaven, N. Y., anksč. 10.

Po 5 dol. — B. Gull, Brooklynn, N. Y., anksč. 5; A. Winter, Little Neck, N. Y.

3 dol. — J. Migonis, Woodhaven, N. Y.

SPAUSTUVEI AUKOJO

25 dol. — R. Česnavičienė, R. Hill, N. Y., anksč. K.Ž. 150, anksč. 20.

OLGA VAITIEKAITIENĖ PRISIMINUS

Velykų Didžiąją savaitę, balandžio 22, ilgėsią laiką sirgusi širdies liga, mirė Great Necko, N. Y., gyventoja Olga Vaitiekaitienė. Palaidota buvo po Velykų, balandžio 23. Paliko dukrą dr. Viktoriją Bernier, anūkė Ainą Bernier. Laidotuvių metu, pagerbdami velionės prisiminimą, giminės ir artimieji Kultūros Židinio statybai suaukojo 550 dol. (Aukotojų sąrašas spausdinamas atskirai).

Kas pažino šią mielą ir inteligentišką moterį, tas pajuto jos gilią išmintį, sugebėjimą svaryti gyvenimo klausimus. Visada buvo miela su ja pasikalbėti. Paskutiniu laiku nors ir buvo ligota, bet ji buvo giedrios ir jaunios dvasios.

Velionė buvo latvė. Jos gimtoji pavardė buvo Olga Vitols. Buvo gimusi 1891 lapkričio 30. Tėvas buvo Janis, motina Anna. Turėjo tris brolius. Rudolfas buvo chemijos inžinierius, Karlis — jūrų kapitonas, laivų savininkas, Alfredas — daktaras pediatristas. Visi broliai jau mirė.

Olga baigė prancūzų licejų Rygoje ir matematiką studijavo Maskvoje. Ten ji susipažino su lietuviu teisininku Antanu Vaitiekavičiumi. Už jo ištekėjo 1917.

Su juo grįžo į Lietuvą. Vaitiekavičius pirmą buvo Mažeikių apskrities viršininkas, paskui buvo Kauno apygardos teismo narys. Mirė gana jaunas Kaune.

Olga nuo 1938 teko valdyti Šaukotų dvarą prie Šiaulių. Ten ji pergyveno sunkius okupacijų metus. Artėjant antrą kartą bolševikam, ji 1944 su dukra Viktorija pasitraukė į Vokietiją. Po karo iš Vokietijos atvyko į Ameriką, apsigyveno New Yorke. Paskutinais metais buvo įsikūrę Great Necke, N. Y.

Antukė Aina yra baigusi lituanistinę Maironio mokyklą, aktyviai reiškiasi jaunimo organizacijose. Taip pat ji moka ir latviškai.

Velionė mokėjo daug kalbų: latviškai, lietuviškai, prancūziškai, rusiškai, vokiškai. Tomis kalbomis skaitė ir rašė, rašė daugiausiai laiškus draugams.

Amerikoje gaudama pilietybę, buvo sutrumpinusi pavardę, iš Vaitiekaitienės buvo padaryta Vaitiekaitienė.

A. a. Olga Vaitiekaitienei atminti giminės ir bičiuliai Kultūros Židinio statybai suaukojo 550 dol.:

110 dol. — Victoria ir Ernest Bernier;
50 — Aina Bernier; A.T. Savickai; M. ir A. Žemaičiai; B. Drungienė; O. Jasaitienė, N. Jasaitytė, F. ir A. Jasaičiai, I.T. Jasaičiai;

20 dol. — H. Miklas;
15 dol. — J. V. Šileikiai; D. M. Šulaičiai; L. B. Great Necko apylinkė; R. K. Čerkeliūnai; Končai; Birutė Sidzikauskienė;
10 dol. — A. Eidukevičienė; A. M. Marijošius; I. S. Giedriškis; Laima Šileikytė; P. S. Leveckiai; K. J. Norvilai; I. Kerečka; Vyt. Aldona Žukai.

Velionės artimiesiems reikiame nuoširdžią užuojautą, o aukotojam lietuvišką ačiū.

A.A. GABRIELĖ ALKSNINIENĖ

Gabriėlė Alksninienė-Kaunaitė buvo gimusi 1904 gegužės 4 Šakiuose. Mirė New Yorke 1973 gegužės 6. Palaidota Cypress Hills kapinėse.

Lietuvoje, prieš išvykdama 1944, gyveno Vilniuje, Dirbo Lietuvos banke. Vokietijoje gyveno Miunchene. Amerikon atvyko 1949 gegužės 4. Visą laiką gyveno Maspeth, N. Y.

Paliko du sūnus — Vytautą ir Algirdą, brolių Antaną Kauną ir seserį Salomėją Sodaitienę Kanadoje.

Velionė buvo pašarvota Šalinskienės laidojimo koplyčioje. Per šermenis daug kas ją lankė. Pagerbdami velionę, Kultūros Židiniui suaukojo 835 dol.

A.A. Gabrielei Alksninienei atminti Kultūros Židiniui aukoj:

50 dol. — Antanas Kaunas, Romas ir Daiva Keziai;
30 dol. — Vl. Bačėnas; Nijolė ir Jonas Ulėnai;

25 dol. — Marytė Šalinskienė; Bronė ir Antanas Reventai; Lucija ir Kazys Jankūnai; M. S. Remėzai; D.G. Penikai;

20 dol. — Juozas Sodaitis; V.F. Urbonai; Andrius ir Antanas Dičmonai; Vytautas ir Ge-

nė Beleckai; I. K. Nemickai; Br. V. Nemickai; Jurgis ir Anita Nemickai; A.G. Diržiai; Rožė ir Vytautas Kondrotai; Jolita ir Algis Biručiai; Z.A. Ratai; Albert Weichelt; J. A. Snieškai; I. A. Šimkai; J. A. Maldučiai; V. Gobišas; Emilija Bilutienė.

15 dol. — D. S. Biručiai; G. R. Rajeckai; D. L. Gudeliai; Dana Jakienė; B.V. Labučiai; M. J. Klivečkos; Jonas ir Irena Vilgaliai;

10 dol. — G. Š. Bobeliai; V. J. Rūteniai; N. Valaitienė; Z. Ž. Jūriai; V.A. Katinas; S. Liogys; S.P. Leveckiai; Vyr. Skaučių Židinys Vilija;

5 dol. — O. Milmantavičienė; J. Trimakienė, E. ir N. Užpuriai. Už aukas Statybos komitetas nuoširdžiai dėkoja.

K.

rį surengia abiejų chorų bendrą koncertą. Toks jungtinis chorų koncertas Hamiltonne įvyko gegužės 5. Praėjo pakiliai ir su dideliu pasisekimu. Jungtiniam chorui dirigavo Rochesterio LB choro dirigentas Jonas Adomaitis ir Hamiltono lietuvių katalikų parapijos choro dirigentas A. Paulionis. Koncerto metu patraukliai pranešinėjo dailiojo žodžio menininkė Izb. Žmuidziniene.

Gegužės 19, šeštadienį, 7:30 val. v. toks koncertas įvyko Šv. Jurgio liet. kat. parapijos salėj Rochesterio. Po koncerto — šokiai ir vaišės. Šokiama grejo Šv. Jurgio Slibino orkestras; vadovas — inž. Kest. Lapinas.

Muz. Zenonas Nomeika serga ir yra gydomas Strong Memorial ligoninėj, dr. Vlado Lelio ir kitų gydytojų priežiūroj. asb

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ SĄJUNGOS CENTRINIŲ ORGANŲ RINKIMAI

Remdamiesi ASS įstatų 31 paragrafu, skelbiame ASS centro valdybos ir kontrolės komisijos rinkimus. Rinkimai vyks korespondenciniu būdu, pagal CV priimtus rinkimų taisykles, kurios išsiuntinėjamos visiem ASS skyriam su šiuo pranešimu.

Rinkimų komisija. Rinkimam vesti yra sudaryta rinkiminė komisija: Viktoras Palūnas (pirm.), Petras Kliorys, Vacys Rociūnas, Dalia Staniškienė ir Roma Žilionienė. Komisijos adresas: V. Palūnas, 518 Catalina Drive, Akron, Ohio 44319.

Narių sąrašai. Rinkimuose turės teisę dalyvauti visi nariai, įtraukti į rinkimų sąrašus iki birželio 15. Rinkimų sąrašai bus sudaromi pagal tuo laiku CV žinioje esančius narių sąrašus. Skyrių valdybos yra prašomos atsiųsti narių sąrašų papildymus iki birželio 15. Esamieji narių sąrašai remiasi 1970 sudaryta narių kartoteka ir nuo to laiko gautais papildymais.

Kandidatai. Kandidatus į ASS centrinius organus galima siūlyti iki liepos 1. Siūlyti gali ne mažiau kaip 10 ASS narių. Į CV ir KK siūloma atskirais sąrašais. Vienu sąrašu turi būti pasiūlyta ne mažiau kaip 5 kandidatai į CV ir ne mažiau kaip 3 į KK, iš vienos vietovės. Vietovė yra apylinkė, kurioje vietinės susisiekimo priemonės leidžia CV nariams reguliariai rinktis posėdžiam. Smulkesnė siūlymo procedūra paaiškinta rinkimų taisyklėse.

Rinkimų taisyklių klausimais kreipiamasi į rinkimų komisiją. Raginame visus Sąjungos narius kreipti į šį reikalą ypatingo dėmesio.

ASS centro valdyba

NEWARK, N. J.

Švč. Trejybės parapijos žinios

40 valandų atlydiniai prasidės birželio 10 po 12 val. mišiu. Atlydiniai birželio 10, 11 ir 12. Kiekvieną vakarą 7:30 v. bus iškilmingi mišparai, giedos Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas K. Bagdonavičiaus. Pamokslus sakys kun. Antanas Trimakas, Sopolingosios Dievo Motinos parapijos vikaras.

Prel. J. Scharnus, šios parapijos klebonas, švenčia savo kunigystės 35 metų sukaktį. Ta proga jį visi sveikina.

Sveikiname taip pat ir kitus du kunigus, kilusius iš mūsų parapijos, — kun. Albertą Matulį, Šv. Mykolo parapijos Bayonnėje administratorių, ir kun. Raymondą Thompsoną, kuris dirba lietuvių parapijoje Kearny. Abu jie švenčia savo kunigystės 15 metų sukaktį.

Į Europą gegužės 28 išvyko: Mrs. Regina Schmidt, Mr. Mrs. Peter Maleckas, Mr. Mrs. Frank Elseika. Jie aplankys keletą Europos kraštų. N. J. lietuvių moterų klubas gegužės 6 lankėsi mūsų parapijoje ir pagerbė tos parapijos senuosius žmones. Klubas surengė gražius lietuviškus pietus. Parapijos kunigai ir parapiečiai dėkoja klubui už tokį gražų gestą ir linki kuo geriausios sėkmės.

Mirė. Nuo to laiko, kai Darbininke buvo paskelbtos paskutinės mūsų parapijos žinios, mirė šie parapiečiai:

Andrius Bronaka mirė kovo 4, palaidotas Šv. Kryžiaus kapinėse kovo 8 po mišiu Švč. Trejybės bažnyčioje. Liko

CAPE COD

vasarvietė "Jūra"

Vasarvietė yra visai arti prie "siltosios srovės paplūdimio — Craigville Beach" — 5 min. pėsčiom. Patogūs kambariai, geras lietuviškas maistas ir rami aplinka.

Su užsakymais kreiptis:

O. Šlepavičienė
P. O. Box 307, Marie Ave.
Centerville, Mass. 02632
Telef. (617) 775-4146

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą. Čia Jūs rasite

PIRMOS RŪŠIES GAMYBOS GERIAUSIOS KOKYBĖS ŽEMŲ KAINŲ

didelį pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salonų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufetai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)
New York City Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antrad. ir šeštad. iki 6 val.
(Mokejimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkia

žmona Anna (Zeleckaitė), podukra Mary Weiveris, vienas anūkas ir du proanūkai.

Mrs. Cecilija Podgalsky (Ivanuskaitė) mirė gegužės 4. Po pamaldų Švč. Trejybės bažnyčioje gegužės 8 palaidota Šv. Kryžiaus kapinėse North Arlington. Liko sūnus Petras, du broliai ir kiti giminės.

Fred J. Paskas mirė gegužės 26, palaidotas iš Švč. Trejybės bažnyčios gegužės 30 Šv. Kryžiaus kapinėse. Liko du broliai ir dvi seserys. F.V.

ir dar daugybė stambiau ar smulkiau aukojusių pajenių asmenų, kurių visų čia neįmanoma išvardinti. Visiem jaunieji sportininkai reiškia gilią padėką. Ypatinga padėka tenka p. Vebeliūnui, Lito kelionių biuro savininkui, kuris davė arti šimto dolerių nuolaidą perkant lėktuvo bilietus. Didelę dalį kelionės išlaidų apmokėjo L.A. Klubas, bet čia jau buvo paties klubo pareiga ir privilegija.

Detroito žaidynėse New Yorko vardas nuskambėjo garbingai. Vieni stebėjosi, kiti pavydėjo, kad newyorkiečiai sugebėjo taip stipriai pasireikšti. New Yorkas gali didžiuotis savo sportininkais ir ypač visais, kurie, suprasdami jaunimo troškimus, dirba ir aukojasi jaunimo labui.

Alg. Š.

Open All Year
RITROVO ALPINO

Timonville, NY 516-569-5125 & 9637
FINEST ITAL-AMER CUISINE
3 Fam. Style Meals Daily
Olympic Style Pool
Cocktail Lounge—Orchestra
SPECIAL MEMORIAL DAY FUN

MODERN VACATION RESORT

From \$16 per day includes Two Meals Daily, Weekly Rates Available. Swimming & Boating on private spring fed lake. All Sports—Excel. Food, Cocktails, Hsppg Cottages. For info.

Call (717) 839-9028 or write

FAIRVIEW LAKE VILLA RESORT
MT. POCONO, PA. 18344

CAPE ANN MOTOR INN

NEW IN '72
DIRECTLY IN THE SANDS OF BEAUTIFUL LONG BEACH

Completely new and modern, the Cape Ann Motor Inn offers a tremendous ocean view and private beach. All 29 units are ocean front, ultra modern, sliding glass doors, balconies for lounging, color TV, kitchenettes available. On the Gloucester-Rockport line. One of the East Coast's finest and newest motels at very moderate rates.

CAPE ANN MOTOR INN

Tel. (617) 281-2900 33 Rockport Road Gloucester, Mass. 01930

BE DIFFERENT THIS YEAR!

VACATION AT **NORMANDIE LODGE**

At Wasaga's Finest Family Resort on beautiful Georgian Bay in Canada—needed for Food, Fun, Hospitality.

- Heated accommodations with private bath
- Delicious Meals
- Planned Entertainment
- Get Acquainted Party
- Billiards—Recreation Room for Evening Activities
- Wiener Roast
- Shuffle board
- Free Row Boats—Fishing
- Golfing and Zoo nearby

Opening June 23
RESERVE NOW

And Join The Fun! Special Discounts June 23-29 Regular Rates \$78.00 - \$85.00 per person

Normandie Lodge, Wasaga Beach, Ontario — Phone 705-429-2131

EXP. AUTO SALESMAN
High Commission — Top Dollar & Many Benefits
Washington Dodge Inc. Route 57, Washington, N. J. Call 201-689-0604 Ask for Jerry or Vincent

PAINTER
Interior and Exterior, Free Estimates
Quality Workmanship. Many References. Call 516-981-1814

Work Near Home
Experienced Machine tool Operators. Day and Nite shifts. Steady work, Good Salary and Benefits.
STANDARD TOOL & MFG CO.
738 Schuyler Ave., Lyndenhurst, N. J.
No Phone Calls — Apply in Person

COUGHLIN FUNERAL HOME
For Integrity, Dependability & Ethics
Califon, N. J. Call 201-832-2414 Daniel A. Coughlin, Douglas Martin, C. Gary Deckhut, Director

PAINTING — DECORATING
Painting, Wallpapering, Plastering Wood Paneling, Susp. Ceil. Carpentry, Very Reasonable Rates, Free Est. AMERICAN HOME IMPROVEMENT SERV. Mon-Fri. 212 MA 4-9790 9 A.M. - 5 P.M.

LATE MODEL A/C Car & Driver for hire. To & from anywhere. Call for any information: T. L. Corp., Bronx, N. Y. (212) 588-6994.

MINI SUPERMARKET — Mid Hudson Valley, Well Established business, Self Service, Best Clientele, 3,000 sq. ft. Gross \$482,000. Excellent Terms. Price \$85,000. For Appt. call Ann Nash, 914-338-8484
BETTY SCHWAB, REALTOR
Bolton Lane, Kingston, N. Y. 914-331-9582

Cutters and Exp. Operators
Fantasy Fashions
1155 Manhattan Ave.
Brooklyn, New York
Call 389-6130

OGUNQUIT MOTEL
1 1/2 miles No. of Ogunquit Sq.
A deluxe 47 unit motel modernly furnished and tastefully decorated. Excellent restaurant adjoins motel, 120,000 gallon swimming pool, etc.
All major credit cards honored.
P.O. BOX 656 Ogunquit, Me. Area Code 207, 646-2471

HYANNIS, 5 bedroom, newly furnished house with swimming pool privileges, maid services available, on Hyannis Harbor, May 1st to October 1st, \$6,500. Call Mr. Consiglio, Parker Realty Corp. (617) 791-7131

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radijo valanda šeštadieniais nuo 4 iki 5 val. WEVD 1330 kil. — AM ir 97.9 meg. FM. Direktorius dr. Jok. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintide, N. J. 07092, TEL. (201) 232-5565.

New Jersey — "Musio of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. važ. WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį; Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laivė 21burys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 8-10 val. ryto WHEI 105.9 FM banga. Vėdėjas Romas Kazys, TW 4-1288 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vėdėjas P. Vilišius, 179 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHEI 1490 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vjd.

BOSTON, MASS. — Vėdėjas Stas. Minkus, WLYN 1380 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

Litas rengia 22 dienų ekskursiją

Svečiuosimės 10 dienų Lietuvoje

Kelionė, maistas ir viešbučiai tik 947.50 dol.

ir kituose Europos kraštuose

Išvykstame rugsėjo 11 dieną

Prašom siūsti depozitus

LITAS TRAVEL SERVICE
87-18 Lefferts Blvd.,
Richmond Hill, N. Y. 11418
(212) 846-1650

Specialūs siuntiniai į Lietuvą

Pilnai čia užmokama — Gavėjas nieko nemoka. Greitas pristatymas. Populiarius siuntinius

SPECIALUS 1 \$ 77.00

- 10 sv. taukų
- 10 sv. miltų
- 10 sv. ryžių
- 10 sv. cukraus

EKONOMIJOS SIUNTINYS \$ 45.00

- 7 sv. miltų
- 4 1/2 sv. ryžių
- 4 1/2 sv. cukraus
- 2 1/4 sv. makaronų
- 1 sv. įvairių vaisių

SPECIALUS 5 \$ 48.00

- 5 sv. taukų
- 5 sv. ryžių
- 5 sv. cukraus
- 5 sv. miltų

10 SKARELIŲ \$ 60.00

5 vimonės skarelės su didelėm ar mažom gėlėm ar turkiškais piešiniais ir 5 šilkinės skarelės, visų spalvų.

ORO PAŠTU — \$ 69.70

5 VILNONĖS SKARELĖS \$ 46.00

didelės ar mažos gėlės ar turkiški piešiniai

ORO PAŠTU \$ 55.00

5 VILNONĖS SKARELĖS \$ 54.00

aplank su kutais

ORO PAŠTU \$ 63.00

KAILIŲ IMITACIJA \$115.00

Didelė vertė — platus pasirinkimas: ūdra (lygi ar dryžuota), persiškas avinėlis ar avinas

Dar ir daugiau specialių siuntinių.

REIKLAUKITE MŪSŲ NAUJO KATALOGO

Užsakykite dabar — tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street (Penktas aukštas) New York, N. Y. 10010 Tel. 982-1530

Labai svarbu

Naudoti rūbai

Prašykite mūsų specialių biuletenių.

Šioje prekyboje mes turime

24 metų patirtį ir daug

tūkstančių patenkintų

klijentų!

SPORTAS

PO SPORTININKŲ IŠVYKOS Į DETROITĄ

Ne paslaptis, kad jauni žmonės mėgsta sportą, stovyklas, išvykas, naujas pažintis, kompeticiją ir pasilinksminimus. Jeigu mes to jiem neduosime, jie to paties ieškos amerikietiško gyvenimo plotmėj. Tada beliks tik verkšlenti ir skūstis jaunimo paklydimu ir nutautėjimu. Nestumkime todėl savo jaunuolių nuo savęs, bet priešingai — suteikime jiems sąlygas, tuo būdu ne vieną iš jų susigrąžindami į savo tarpą.

Gražaus bendradarbiavimo pavyzdžiu buvo senesniai Elizabethė įvykusios sporto žaidynės ir ypač sėkminga išvyka į Detroito pirmenybes. Keltonės išlaidom padengti patys vaikai pasklido po žmones, prašydami pinigines paramos. Daugelyje atvejų jų prašymas buvo išpildytas. Tėvai pranciškonai davė šimtinę, N. Y. lietuvių Bendruomenės apygarda 50 dol., visada dosni L.B. Great Necko apylinkė 25 dol., skautam Remti Komitetas 25 dol., Vyr. skaučių draugovė 30 dol., M. Šalinskienė 27 dol., V. Steponis 25 dol., S. Prapuolenis 20 dol., J. Garšva 20 dol., VI. Kalytis 20 dol., Alice Zubkuvienė 12 dol.

Šlaucius kriaučių yla duria, bet abu kartu jie kurlia Židinį Kultūros!

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŽINIOS

Ištremtųjų ir persekiojamųjų lietuvių, kenčiančių Sibire ir okupuotoj Lietuvoj, prisiminimas specialiom pamaldom įvyks birželio 17, sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioj. Bus meldžiamasi ir už tėvus, nes tą dieną minima ir tėvų diena. Mišių metu giedos parapijos choras, vadovaujamas A. Kačanausko, solo giedos M. Razgaitis. Pamokslą pasakys ir trumpas pamaldas po mišių praves kun. Norbertas Vogtas, neseniai išventintas į kunigus, iš Romos atvyksta birželio 12. Sustojęs Apreiškimo parapijoj, talkins visą liepos mėnesį. Taip pat iš Romos grįžta ir kun. Domininkas Valenti.

Mišių novena už tėvus prasidės birželio 18, pirmadienį, 9:30 val. ryto.

Rastas negyvas požeminio traukinio stoty 26 m. Tomas Allen. Jis buvo graikų kilmės, bet visa šeima lankė Apreiškimo

parapijos bažnyčią, o dvi jo seserys ir parapijos mokyklą. Mirties priežastis dar neišaiškinta. Palaidotas iš Apreiškimo bažnyčios gegužės 26.

Elzbieta Zizienė, mirusi gegužės 28, palaidota birželio 1 Šv. Jono kapinėse. Ten dar vyksta streikas, ir stropiai tikrinami visi, kurie nori lankyti kapines.

N. Y. tautinių šokių ansamblio sezono užbaigimo vakaras buvo birželio 2 Apreiškimo parapijos salėje. Nepailstanti mokytoja ir ansamblio vedėja Jadvyga Matulaitienė apžvelgė grupės dalyvių įnašą per visus 23 gyvavimo metus. Visus įvertino, visiem dėkojo ir linkėjo ištermės. Šokėjai, atsidėkodami savo mokytojai, įteikė adresą su visų parašais, simbolinį laikrodį ir praktišką didžiulį odinį rankinuką. Klebonas kun. P. Raugas sveikino vedėją ir visus šokėjus, įvertindamas jų įnašą į lietuvišką gyvenimą bei lietuviškumo sklaidimą kitataučių tarpe. Klebonas priminė, kad Ap-

reiškimo parapijos patalpos ir toliau bus jiem atviros. Šokėjai su draugais pasivaikins jų pačių pagamintais užkandžiais ir pašoko.

Parapijos mokyklos 8-to skyrus užbaigimo iškilmės bus birželio 15, penktadienį, 7:30 val. vak. Apreiškimo parapijos bažnyčioj.

IŠKILMĖS STAMFORDE, CONN.

Ryšium su baisiojo birželio minėjimu Stamford, Conn., meras Wilensky prižadėjo paskelbti birželio 10-18 lietuvių savaitę.

Šia proga Stamfordo Old Town Hall bus iškelta lietuviška trispalvė ir atidaryta lietuvių meno paroda, kuri tęsis visą mėnesį. Parodos atidarymas bus birželio 10, 4 v. popiet pačioj Old Town Hall. Dalyvaus meras Wilensky ir kiti miesto pareigūnai. Taip pat pakviestas ir Conn. valstybės gubernatorius Thomas J. Meskill. Meninę dalį atliks J. Matulaitienės tautinių šokių grupė iš New Yorko.

Tragiškų birželio dienų minėjimas rengiamas drauge su lietuvinė mokyklos abiturientų išleistuvėmis birželio 9, šeštadienį. Ten pat bus paminėtas ir Romas Kalanta. Tokiu minėjimu norima supažindinti jaunimą su mūsų tautos kančiomis ir jos didvyriška kova už Lietuvos laisvę. Pamaldos bus 9 v. r. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje. Po pamaldų parapijos salėje po bažnyčia abiturientų išleistuvės ir minėjimas, kuriame kalbės kun. Stasys Yla. Visi kviečiami gausiai atsilankyti ir parodyti pavyzdį jaunimui, kad mes savo tautos ir jos žmonių neužmiršome.

Lietuviam vyram išnuomojamas mažas butelis prie jūros ir gero susisiekimo linijos, Savin Hill, Dorchester. Teirautis vakarais po 6 val. vak. tel. 436-4629.

BALTŲ TAUTŲ FESTIVALIS

Norėdama paryškinti ir savo kultūrinį veidą, N. J. Highway Authority prieš šešerius metus pastatydino prie Garden State Parkway (išvažiavimas 116), Holmdel, N. J., Meno centrą, kur vasaros metu yra rengiami simfoniniai koncertai ir įvairūs kiti meniniai pasirodymai. Dėl, palyginti, neaukštos bilietų kainos negalėdama konkuruoti su komerciniu pagrindu ruošiamais pasirodymais, šis Meno centras iki šiol tenkinosi pasikviesdamas programai išpildyti įvairius N. J. valstijoje veikiančius meno vienetus, kaip Filharmonijos orkestrą, N. J. Baletą ir pan., nors kartais čia rodėsi ir žymūs televizijos ir kino aktoriai ir populiarios muzikos atstovai. Šių renginių pelnas eina į vadinamą Kultūros Fondą, kuris savo ruožtu surengia nemokamus koncertus seneliams, mokyklinio amžiaus vaikams, sužeistiesiems karo veteranams, akliems ir našlaičiams.

Nuo 1971 šis Meno centras pradėjo ruošti ir įvairių tautybių meno festivalius. Iki šiol su savo tautinės kultūros apraiškomis jau rodėsi skandinavai, lenkai, vokiečiai ir kt.

Susitaręs su Meno centro vadovybe, N. J. veikiąs Baltų Tautų Komitetas, kuriam šiuo metu vadovauja inž. Valentinas Melinis, nutarė suruošti Baltų tautų festivalį. Į šį darbą yra įsitraukusios įvairios estų, latvių ir lietuvių organizacijos, tarp jų ir N. J. LB apygarda su visomis jai priklausančiomis apylinkėmis. Savaiame suprantama, kad šiuo festivaliu norima sudominti ne tik vienus baltus, bet ir platesnę amerikiečių visuomenę.

Festivalio programai atlikti lietuviai yra pasikvietę pagarsėjusią tautinių šokių grupę Grandinėlę iš Clevelando, vadovau-

jamą L. Sagio, ir įvairiose lietuvių kolonijose gražiai besireiškiantį moterų sekstetą Žibuokles, vadovaujamą muziko ir solisto Liudo Stuko. Latviai šiais metais švenčia 100 metų sukaktuves nuo pirmosios dainų šventės surengimo, todėl jie pasirodys su jungtiniu choru ir kanklių grupe, o estai pateiks mergaičių gimnastų grupę, estų tautinių šokių grupę, jauną pianistę Maaia Tobias-Duesberg ir solistę Carmen Animaci.

Atrodo, kad programą pavyko išlyginti taip, kad nesudarytų tarptautinės konkurencijos ir lenktynavimo.

Meno centras talpina apie 5000 žmonių. Festivalio rengėjai jokio pelno iš jo neturės, nes, jei pelno ir susidarytų, jis eis į N. J. Kultūros Fondą, tačiau visų mūsų tautinė garbė reikalauja, kad šiuo festivaliu galėtume pasigerėti ne tik mes patys, bet ir plačioji amerikiečių visuomenė. Tad dalyvausime patys ir paraginkime savo amerikiečius draugus šiame festivalyje dalyvauti.

Festivalis įvyksta birželio 17, sekmadienį, 1 val. 30 min. p. p. K. J.

Reikalinga Cape Code moteris ar studentė, sugebanti atlikti namų ruošą, vasaros mėnesiam. Dėl sąlygų kreiptis: Mr. Mrs. J. Adomonis, East Bay Road, Osterville, Mass. 02655. Tel. (617) 428-2020.

Jaunų suaugusių išvyką-susikaupimą organizuoja Lietuvos vyčiai birželio 22-24 pranciškonų sodyboj Kennebunkport, Maine. Registruotis pas: Al Akule, tel. 1-233-3734 arba Albert Jartisi, tel. 269-1503. Išvyka prasidės penktadienio vakarą ir baigsis sekmadienį popiet.

Leonardas Gineitis, žaidžias Bostono lietuvių komandoj, šią vasarą su krepšininkų rinktine vyks žaidynėm į Europą.

Bostono moksleivių ateitininkų ir sendraugių išvyka bus birželio 10, sekmadienį. Vykstama į Providence, R. I., į Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salę, 350 Smith Street. Pamaldos bus 10:30 v.r. parapijos bažnyčioje. Mišias aukos kun. dr. J. Maknys, po pamaldų užkandžiai parapijos salėje, vėliau iškilmingas susirinkimas, žodis, meninė dalis, šokiai. Prašomi visi dalyvauti šioje iškyloje ir dieną skirti mūsų jaunimui. Visus kviečia sendraugių valdyba.

VASAROS STOVYKLOS

Nek. Pr. M. Marijos Seserų Vedamos

NERINGOJ: Berniukam — liepos 1-14
Mergaitėm — liepos 15-28
Lietuvių kilmės anglų kalba: liepos 29-rugpj. 11

DAINAVOJ: Mergaitėm — liepos 15-28
(At-kai ruošia Neringoj moksleiviams rugpj. 12-25)
Norint daugiau informacijos prašome kreiptis: Camp Neringa, I.C.C., Putnam, Conn. 06260

ATOSTOGOS MAINE PAS PRANCIŠKONUS

Gražiai ir labai pigiai pailsėsite garsiajame atostogų krašte — Maino valstybėje pas pranciškonus prie Atlanto vandenyno Kennebunkporte.

Vasarvietė veikia nuo birželio 30 iki rugsėjo 3 dienos.

Kambarius rezervuotis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046
Tel. (207) 967-2011

Lietuviška | BANGA vasarvietė | Cape Cod, Mass.

— Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Graigville Beach.

— Kambariai ir patogūs atskiri namukai su elektr. pečiais ir šaldytuvais, kur patiems galima gamintis valgį.

— Skanūs lietuviški valgiai.
— Grynas pušų oras ir rami vietovė.
— Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė
BANGA
P. O. Box 188, Centerville, Cape Cod, Mass.
Tel.: (617) 775-4633

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigaitis. Reikala su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. Turtas — Aseta virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

• Regular a/c — 5%
• Special Notice a/c — 5%
• 1 year Term Deposit — 5%
• 2 year Term Deposit — 6%

All Accounts Compounded Daily

New Jersey Jungtinis Baltijos Komitetas

maloniai kviečia visus į

BALTIJOS FESTIVALIS

Sekmadienį, Birželio (June) 17, 1:30 val. p. p.

GARDEN STATE ARTS CENTER

N. J. Garden State Parkway, išvažiavimas Nr. 116 Holmdel, N.J.

Programą atlieka:

LIETUVIAI — garsus Clevelando tautinių šokių ansamblis "GRANDINĖLĖ", vad. Liudas Sagys.

"ŽIBUOKLIŲ" sekstetas, vad. Liudas Stukas.

LATVIAI — latvių Choras iš Long Island ir kanklių ansamblis.

ESTAI — solistai HEINZ RIIVALD ir CARMEN ANIMAGI, mergaičių gimnastikos-baileto grupė, pianistai MAAJA TOBIAS-DUESBERG, RITA RIKKA ir PRIIT PABLO ir tautinių šokių grupė.

Įėjimo auka: \$7.50, 5.00, 4.00, 3.00. Vaikams mažiau 12 metų pusė kainos tikrai \$4.00 ir \$3.00 vietose.

Prašom bilietus iš anksto užsisakyti pas:

Bilietų komiteto pirm. A. Pocius Tel. 201-352-3531
NEWARK-HILLSIDE V. Jokūbaitis Tel. 201-289-0404
NEWARK-ORANGES Dr. R. Šomkaitė Tel. 201-763-7622
ELIZABETH K. Bartys Tel. 201-355-8265
PATERSON A. Rugys Tel. 201-525-3340
LINDEN J. Zubavičius Tel. 201-381-3198
JERSEY CITY A. Žukauskas Tel. 201-549-0936
KEARNY-HARRISON J. Vaičiūkus Tel. 201-998-1221
NEW YORK R. Kezys Tel. 212-769-3300
PHILADELPHIA A. Gečys Tel. 215-677-1684

Taip pat pas visų organizacijų atstovus

Mielam bičiuliui

Vaclovui Auguliui

netikėtai mirus, nelaimės ir skausmo prislėgtą jo žmoną Tamarą, dukterį Dalią su vyru, sūnų Vytautą ir uošvę Malviną Latvieneį nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Vyliaudai ir
Vebliučiai

Gabrielei Alksninienei

mirus, sūnums Vytautui ir Algirdui su šeimomis, broliui Antanui Kaunui ir kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

A. Bortkevičienė
Jonas Bortkevičius
Marija ir Leonas Noreikos

VISI Į PRANCIŠKONŲ

LIETUVIŲ DIENĄ — PIKNIKĄ KENNEBUNKPORT, MAINE liepos 1 dieną, 1973

11:00 — Iškilmingos šv. Mišios Liurdo Grotoje
12:00 — Pietūs
4:00 — Meninė programa: įvairių tautų (lietuvių, airių, prancūzų) tautiniai šokiai — vadovaujant p. Onai Ivaškienel, So. Boston, Mass.

NUOŠIRDŽIAUSIAI KVICIAME VISUS atsilankyti šiame lietuviškame sambūvyje, pailsėti atostogų krašte, pasidžiaugti Maine gražiąja gamta, pabūti su draugais ir pažįstamais, pamėginti savo laimę įvairiuose žaidimuose, paragauti lietuviškų valgių bei gėrimų.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ESKURSIJA Į EUROPA

organizuojama šiais metais rugsėjo 4-18 d.d., pačiu gražiausiu laiku Europoje — praėjus karščiams ir prieš rudens žvarbas.

Bus aplankyta

LONDONAS PARYŽIUS ROMA

Ekskursija organizuojama su JAV LB CV pritarimu ir raginimu visiems lietuviams joje dalyvauti.

Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

Londone — Didž. Britanijos Lietuvių S-ga (Z. Juras)
Paryžiuje — LB Prancūzijos Krašto Valdybos pirm. kun. J. Petrošius
Romoje — prel. A. Jonušas

Į ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbučiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaiškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainoraščiu ir pilnomis informacijomis. Kelionės kaina bus apie 100 dol. pigesnė negu panašios kelionės gaunamos per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
Romas Kezys, pres.

2129 Knapp St.
Brooklyn, N. Y. 11229
Tel. (212) 769-3300

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Redakcija455-7281
Administracija452-2923
Spaustuvė452-6916
Vienuolynas455-7068
Kultūros Židynys827-9865

Skautių Neringos ir skautų Tauro tuntų bei vyr. skautių židinio Vilijos iškilminga sueiga įvyksta birželio 10 Kultūros Židinyje. Skautės ir skautai renkasi 10:45 v.r. Mišios bus 11 val., tuoj po jų — iškilminga sueiga, užkandžiai, lauželis. Tėvai ir svečiai kviečiami kuo daugiau dalyvauti ir pabendrauti su skautiškuoju jaunimu.

Dail. M. Dobužinskio paroda buvo surengta gegužės 26-27 Kultūros Židinyje. Rengėjos buvo LMK Federacijos New Yorko klubas. Atidarymas buvo šeštadienio vakarą, gegužės 26, sutraukęs daug gražios publikos. Tą patį vakarą vienas paveikslas paleistas iš varžytynių. Jį laimėjo dr. Birutė Paprockienė, sumokėdama 250 dol. Pinigai skiriamai KŽ statybai. Vienas paveikslas paaukotas KŽ kolekcijai. (Platus parodos aprašymas bus kito Darbininko numeryje Dailės skyriuje, 4 puslapyje).

Moterų Vienybės metinis pavasario balius ir šokiai bus birželio 9 d. 7:30 v.v. Kolumbo vyčių salėje, 616 Jamaica Ave., Brooklyne. Bus duodama šilta vakarienė, šokiama gros geras orkestras, šokių varžybos, didelė loterija.

Liet. Tautinės Sąjungos seime Detroite gegužės 26-27 išrinkta nauja centro valdyba: pirmininkė — Emilija Čekienė, kiti išrinkti valdybos nariai, dar nepasiskirstę pareigoms, yra — Stela Abraitienė, Juozas Bagdonas, Petras Mačiulaitis, Jurgis Sirušas. Kontrolės komisijon išrinkta — Petras Didelis, Juozas Maurukas ir Vytautas Matonis.

ALT Sąjungos 1 skyriaus metinis narių susirinkimas bus birželio 8, penktadienį, 7:30 v.v., 94-10 Jamaica Ave., Woodhavene, V. Gerulaičio agentūros patalpose.

KMS-gos 24 kuopos paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas bus birželio 10, tuoj po sumos, Angelų Karalienės parapijos salėje.

Muz. Vladas Baltrušaitis, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos vargonininkas ir dirigentas, Chicago, Ill., anksčiau dirbęs Brooklyne, Apreiškimo parapijoje tose pačiose pareigose, yra susirgęs. Po skubios operacijos ligonis pamažu sveiksta Loretos ligoninėje, dr. Petro Kisieliaus priežiūroje.

Amerikos Liet. Inžinierių ir Architektų Sąjungos Atlanto pakraščio skyrių valdybų ir centro valdybos suvažiavimas bus birželio 9, šeštadienį, 11 val. Kultūros Židinyje. Suvažiavime dalyvauja: centro valdyba, Bostono, New Yorko, Philadelphijos ir Washingtono skyrių valdybos. Ten pat 7 v.v. bus ALIAS New Yorko skyriaus susirinkimas, į kurį kviečiami visi lietuviai inžinieriai ir architektai. Kviečiami visi, kurie norėtų būti sąjungos nariais. Po susirinkimo — visų dalyvių pobūvis.

M. Galdikienei, Liet. Pasaulio Katalikų Organizacijų Sąjungos garbės pirmininkei, išleistuvės rengiamos birželio 17, sekmadienį, 4:30 v. popiet Kultūros Židinyje. M. Galdikienei parodavo savo namus ir birželio 20 išvyksta gyventi į Putnamą. Kas nori dalyvauti M. Galdikienei išleistuvėse, skambina A. Radzivanienei, 441-9720.

LMK Federacijos New Yorko klubas savo susirinkimą kviečia birželio 10, sekmadienį, 3 v. popiet pas klubo vicepirmininkę Janę Gerdviliene, 88-10 80 Street Woodhavene. Visos narės ir viešnios prašomos dalyvauti. Tai bus paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas.

Į Pabaltijo festivalį, kuris įvyks Garden State Arts Center, New Jersey, sekmadienį birželio 17, yra organizuojami autobusai iš New Yorko. Nori vykti autobusais ar įsigyti bilietus į šį festivalį, prašomi kreiptis į Romą Kežį 769-3300.

Ateitininkų sendraugių išvyka į Mohansic State parką bus birželio 10, sekmadienį. Išvykoje dalyvauja prel. J. Balkūnas, ir jis parke 11:30 v. atlaikys mišias. Rinkimosi vieta ta pati, kaip ir kitais metais. Prie vartų bus žmonės, kurie duos informaciją. Pikniko metu jaunimo žaidimai. Bus ir sendraugių susirinkimas su naujos valdybos rinkimais. Visi kviečiami dalyvauti. Transportacijos reikalais skambinti Kostui Norvilui (212) 827-2629.

Ateitininkų sendraugių stovyklos reikalais kreiptis į Kostą Norvilą, tel. (212) 827-2629.

Studentų ateitininkų stovyklos reikalais kreiptis į Algį Norvilą, tel. (212) 827-2629.

Moksleivių ateitininkų stovyklos reikalais kreiptis į Antaną Razgaitį, tel. 827-9865.

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė gegužės 5 buvo pakviesta į Ramo kolegiją, Mahwah, N. J., ir ten ji demonstravo kaip smėlyje liedinti skulptūras. Demonstravo vaikams, kurių buvo per 300. Kolegijoj buvo suorganizuota vaikams speciali programa apie meną. Buvo įrengtos 24 būdelės, kur vaikai galėjo patys dirbti, klijuoti, liedinti, fotografuoti, groti instrumentais. Dar buvo demonstruojama fotografija ir muzikos instrumentai. Foto medžiagos dovanojosi didžiosios bendrovės.

L. K. Moterų S-gos 29 kuopos susirinkimas kviečiamas birželio 10, sekmadienį, 12 val. Apreiškimo parapijos salėje. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

Lito investavimo bendrovė yra nupirkusi didelį ir gražų sklypą prie pat Putnamo vienuolyno sodybos. Į tą sklypą įeina ir kun. Ylos pastatyta vadinamoji Mindaugo pilis. Dabar rengiamasi tamė sklype statyti didelį namą, kur butus galės žmonės nusipirkti ir ten gražioje aplinkoje gyventi.

Kun. Pranas Geisčiūnas, buvęs Balfio reikalų vedėjas, dabar gyvenęs Putnamo seserų vienuolyne, buvo atvykęs į New Yorką patikrinti sveikatos. Maždaug prieš metus jis gana sunkiai sirgo ir New Yorke ligoninėje išgulėjo ilgą laiką.

Simo Kudirkos šaulių kuopos metinis susirinkimas šaukiamas birželio 23, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje. Bus naujos valdybos rinkimai, naujų narių priėmimas ir k.

New Yorko Alto susirinkimas buvo birželio 1, penktadienį, Kultūros Židinio patalpose. Pirm. P. Ažuolas padarė pranešimą iš savo veiklos, sudaryta nauja valdyba ateinantiems metams: pirmininkas St. Briedis, I-mas vicepirm. P. Ažuolas, II-ras vicepirm. A. Koncė, išdinininkas Ig. Gasiliūnas, sekretorius J. Gaidys, fin. sekr. Br. Bobelis, išdo globėjai — V. Stepornis, J. Ivašauskas.

Lietuvių Bendruomenės ekskursija į Europą įvyksta rugsėjo 4-18. Bus aplankyta Londonas, Paryžius ir Roma. Šios ekskursijos reikalus tvarko kelionių agentūra Vytis. (Žiūr. skelbimą).

LMKF NY Klubas dėkoja visom, kurios prisidėjo prie Velykų stalo paruošimo — atnešė maisto ir dirbo, dėkoja ir aktoriumi Vitaliui Žukauskui už įdomią paskaitą.

Mirus a.a. Vaclovui Auguliui, vietoje gėlių prie velionio karsito Kazė Remezienė ir Sauliaus Remezoz šeima aukoja 25 dol. Kultūros Židinio statybai. Velionio artimesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą, o aukotojams — lietuvišką aciu.

PATERSON, N.J.

Išniekino Švč. Sakramentą. Gegužės 25 d., apie 3 val. nakties piktadariai išlaužė Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios langą ir zakristiją, išdraskė visas spinteles, išlaužė Švč. Sakramento namelį-tabernakulį, išbarstė Švč. Sakramentą ant altoriaus ir grindų. Pinigų neradę, išsinešė du mikrofonus, prosą ir vieną tautinį altoriaus uždangalą. Viso nuostolių padarė maždaug už 300 dolerių.

Atsiprašant Viešpatį Dievą už Švč. Sakramento išniekinimą, birželio 11, pirmadienį, 7:30 val. vakaro, bus speciali šventoji valanda. Pakviesti dalyvauti viso dekanato kunigai ir tikintieji.

Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų s-gos Tarybos metiniame suvažiavime gegužės 20 Kultūros Židinyje New Yorke. Iš k. sėdi — sesuo Margarita Bareikaitė, prel. J. Balkūnas, M. Galdikiene, dr. A. Šlepetytė-Janačienė, prel. V. Balčiūnas, stovi — M. Lušienė, M. Vasiušauskienė, P. Ažuolienė, B. Reventienė, dr. A. Radzivanienė, E. Kezienė, E. Ramančionienė, V. Penikienė. Nuotr. L. Tamošaičio.

BIRUTIETĖS ATŽYMĖJO SUKAKTĮ

Birželio 2, šeštadienį, Kultūros Židinyje D.L.K. Birutės Draugijos New Yorko skyrius paminėjo savo veiklos dešimtmetį.

Akademinė dalis vyko žemutinėje salėje. Pradėjo skyriaus pirmininkė Malvina Klivečienė. Ji pakvietė dr. Aldoną Šlepetytę-Janačienę su paskaita.

Paskaitoje buvo apžvelgta Birutės draugijos istorija. Prisiminta, kaip laisvės karų metu Lietuvos moterys pagelbėjo kariams, su koku entuziazmu jos jungėsi į bendrus tautos žygius. Taikos metais į Birutės draugiją susibūrė karininkų žmonos. Draugija plačiai vystė savo veiklą, reiškęsi visuomenėje.

Čia Amerikoje atgaivintoji Birutės draugija apima visas karų šeimoms. Draugijos veikla — karitatyvinė, kultūrinė.

Romualdas Kisielius yra išsikėlęs iš New Yorko ir gyvena Somerville, N. J. Jis gavo darbą mokslinėje RCA laboratorijoje ir dirba kaip fotografas. Turėdamas laiko, tvarko savo eilėraščių ir rengiasi išleisti naują knygą. Dažnai jis savo eiles skaito per Lietuvos atsiminimų radijo valandėlę, kuriai vadovauja prof. J. Stukas.

Vladas Pakutka, išstarnavęs JAV kariuomenėje 20 metų, išėjo į pensiją. Tarnaudamas jis buvo ir Vietname, ir Tolumuosiuose Rytuose, ir Vokietijoje. Atvyko į New Yorką, kur gyvena jo sesuo Marija, sustojęs pas savo bičiulį Vincą Blažaitį, Long Islande.

Kas nori pirkti laikrodėlių papigintomis kainomis, prašom kreiptis į patyrusį laikrodininką Stasį Citvarą. Taip pat jis laikrodžius taiso. Kreiptis darbo dienomis vakarais, šeštadienį ir sekmadienį — visą dieną. Telefonas 847-7634.

Richmond Hill sekcijoj išnuomojamas butas iš 6 kambarių su garažu ir gražiu sodeliu. Skambinti tel. 441-4742.

Ieškomas mažas butas vienai moteriai, skambinti 846-4233. Richmond Hill, N. Y.

Jamaica rajone išnuomojamas kambarys su baldais vienam asmeniui: vyrui ar moteriškei. Skambinti tel. 0L 8-6320.

Richmond Hill, N. Y. parduodamas 2 šeimų namas, gražiai įrengtas. Butai turi po 4 erdvius kambarius, du garažai su privačiu įvažiavimu ir gražiu kiemu bei darželiu. Taip pat prie gero susisiekimo ir graži aplinka. Teirautis tel. 641-1772.

Paskaitininkė kalbėjo energingai ir vaizdžiai.

Sveikinimai

Skyriaus sukakties proga pasakyta gražių sveikinimo kalbų, visi palinkėjo birutietėm veikti ir trūsti Lietuvos labui. Centro valdybos vardu sveikino p. Grudzinskienė iš Chicagos, iniciatorių vardu J. Šlepetytis (jo rūpesčiu buvo pradėtas organizuoti New Yorko skyrius), Liet. Moterų Klubų Federacijos pir-

RETA KNYGUTĖ

ALT Sąjungos Richmond Hill skyrius išleido Algirdo Brazinsko-Balto knygutę — "Už mylimą Baltiją". Tai yra eilėraščių knygutė, iliustruota dail. J. Bagdono abstrakčiais ir pusiau abstrakčiais piešiniais.

Knygutės autorius yra bėglys, kuris su tėvu veržėsi į laisvę iš Sovietų Sąjungos ir pateko į Turkijos kalėjimą. Dabar ten tebesėdi, kol pasibaigs jų byla.

Kalėjime jis mokosi, išmoko net angliškai. Iš kalėjimo atsiuntė ir šiuos literatūrinius bandymus. Čia jie buvo aptvarkyti, suredaguoti. Dail. J. Bagdonas padėjo daugiausia rūpesčio, kad eilėraščiai būtų išleisti atskira knygute. Jis tuos eilėraščius ir išvedė į visuomenę. Knyguteje yra 15 eilėraščių, 32 pusl., kaina 2 dol.

mininkė I. Banaitienė, New Yorko LB apygardos vicepirm. A. Ošlapas, Vaižganto klubo pirmininkas P. Jurkus, savanorių kūrėjų vardu — L. Virbickas, Sofija Kačinskienė sveikino savo ir vyro aktorius Henriko Kačinsko vardu ir įteikė gėlių.

Raštu sveikino L.K.P. Organizacijų pirmininkė dr. A. Šlepetytė-Janačienė.

Skyriaus valdyba ir šventės rengėjos pirmiausia apdovanojo Tėv. Paulių Baltakį. Jam padovanojo menišką metalinį kryžių. Ilgametę skyriaus pirmininkę p. Sparauskienę pakėlė į garbės pirmininkės ir apdovanojo gėlėmis — rožėmis.

Pabaigoje pirmininkė padėkojo visiem, kurie padėjo šį mišėjimą surengti.

Vaišės

Tada persikėlė į pirmojo aukšto kambarius, kur buvo vaišėm parengti apskriti stalai. Čia susėdo kaip kam buvo patogiau. Stalai buvo gelėm gražiai papuošti. Buvo iš toli atskambančios muzikos, kiti ir pasišoko. Mūziką buvo parengęs A. Bružas, ir buvo perduodama iš garsinės juostos.

Svečių buvo apie 70. Buvo atvykusių net ir iš Stamfordo. Žemutinę salę ir viršų dekoravo P. Jurkus.

Jaukios vaišės užsitęsė apie porą trejetą valandų.

-o-

Visi linkėjo birutietėm ir toliau sėkmingai dirbti, puoselėti kultūrinės veiklos sritis. (p.j.)

Išvyka į Mohansic State parką 1973 birželio 10 d.

Visi, kurių pustuštės kišenės, bet jauni širdyje, vyksta birželio 10 d. į Mohansic State parką. Įėjimas imamas už mašiną-automobilį tik 1 dol.

Prel. Jonas Balkūnas aukos mišias 11:30 val. po žalių pušų baldakimu. Tenelieka nei vienas namuose; kam reikalingas transportas kreiptis į K. Norvilą, tel. (212) TA 7-2629.

Kviečia visus
New Yorko ateitininkų valdybos.

(Važiuoti: Triboro bridge, Major Deegen Saw Mill, River Pkwy., Taconic State Pkwy., sukti po dešine ežero link.)

● KULTŪROS ŽIDINIO statybos darbai artėja prie pabaigos.

—○ Kontraktorliui sumokėti dar trūksta 150,000 dol.

—○ Prašome skubios ir nuoširdžios pagalbos!

—○ Kultūros Židinio atidarymo proga išleidžiamas leidis, kuriame norima tiksliai atžymėti visi Kultūros Židinio statytojai.

Maloniai prašome užpildyti Jum prisiųsto informacinio leidinio atkarpą ir su savo solidarumo auka gražinti:

Franciscan Fathers Building Fund
680 Bushwick Ave.
Brooklyn, N. Y., 11221